

OPRICHTINGS-CONGRES RADICALEN 27 APRIL - DRONTEN (OOSTELIJK FLEVOLAND)

REDACTIE-SECRETARIAAT: POSTBUS 10 - LELYSTAD

PER OMMEGAANDE
INSCHRIJVEN A.U.B.

UITKNIPPEN EN OPSTUREN AAN POSTBUS 10, LELYSTAD

INSCHRIJVING VOOR HET CONGRES

Naam _____

Adres _____

Woonplaats _____

neemt deel aan congres in Dronten.

Ik meldde mij reeds aan als lid van de politieke partij Radicalen
ja/nee

Ik meld mij hierbij aan als lid
ja/nee

Ik kom: per trein/auto/bus van mijn actiecentrum

Ik kom: alleen/met _____ personen

Ik bestel: _____ x lunchpakket (à f 2,-)

Ik maak gebruik van de crèche: voor ... kinderen

UITKNIPPEN

Uitnodiging voor het oprichtings- congres

Deze congreskrant geldt als uitnodiging voor het eerste congres, het oprichtingscongres van de nieuwe politieke partij Radicalen. Op dit congres zullen wij het besluit bekrachtigen dat door de initiatiefnemers reeds genomen is op 1 maart j.l.

WIJ VERWACHTEN OP HET CONGRES IN DRONTEN

- alle leden van de partij Radicalen
- alle adhesiebetuigers van de partij Radicalen
- de sympathisanten van de partij Radicalen, op de wip naar het lidmaatschap
- officiële vertegenwoordigers van andere partijen

AGENDA CONGRES

- 10.45 uur Opening van het congres
- 11.05 uur Rede van Bogaers
Rede van Aarden
- 12.05 uur Bespreking werkwijze voorbereiding politiek program.
- 13.00 uur Lunch-debat in groepen
organisatiestructuur
bestuur
- 14.30 uur Bespreking
naam van de partij
- 16.30 uur Sluiting van het congres (napraten staat vrij)

Voorlopig bestuur 'Radicalen'

P. BOGAERS, Laren (N.H.)	voorzitter
E. JURGENS, Amsterdam	vice-voorzitter
W. van DAM, Renkum	vice-voorzitter
A. van RUITEN, Gouda	secretaris
J. van ESCH, Den Haag	penningmeester

H. DAMOISEAUX, Den Haag	leden
G. van DONGEN, Rotterdam	
K. van EERD, Oegstgeest	
mevr. J. v. d. HEIJDEN-KNOL, Eindhoven	
M. van HULTEN, Lelystad	
mevr. T. JAGER-van LONKHUYSEN, Heerlen	
Th. van KLEEF, Amsterdam	
T. WERKAMP, Zwolle	

Informeer bij de leiding van uw actiecentrum of er vanuit uw woonplaats een bus rijdt naar Dronten?
Geef de tweede krant die U hierbij ontvangt weg.
Werf er leden mee. Vraag zo nodig extra-exemplaren.
(postbus 10 Lelystad)

Mauthausen-ballade

Liesbeth List, beroemd Nederlands zangeres komt, vergezeld van het bekende trio van de 27-jarige Louis van Dijk, naar het eerste congres van de Radicalen. Zij zingt uit haar repertoire, waarin de laatste tijd vooral de Mauthausen-liederen zijn opgevallen. De ballade van Mauthausen gecomponeerd door de Griekse kunstenaar Mikis Theodorakis, zijn dramatische uitingen van vrijheidszin in de oorlog. Zij spelen opnieuw hun rol in het huidige Griekenland. De stijl van Liesbeth List — „kind van de zee”, jong en bewogen — past in de stijl van de bijeenkomst in het Nieuwe Land. En de naam van de leider van het trio geeft toch een veilig gevoel.

De GROEP-AARDEN

in de Tweede Kamer der Staten-Generaal bestaat uit

J. M. AARDEN, voorzitter fractie
mev. A. A. M. KESSEL
P. J. JANSSEN

Informeer bij de leiding van uw actiecentrum of er vanuit uw woonplaats een bus rijdt naar Dronten?
Geef de tweede krant die U hierbij ontvangt weg.
Werf er leden mee. Vraag zo nodig extra-exemplaren.
(postbus 10 Lelystad)

Contact-adressen provinciale en gewestelijke actie-centra RADICALEN

- DRENTE: T. Kuis, Epe 27, ASSEN
- FRIESLAND: W. Damsa, De Savornin Lohmanstraat 12, HARLINGEN
- GELDERLAND: J. van Aken, Vossenstraat 55, DOETINCHEM
- GRONINGEN: mevrouw E. de Vries-Hillebrand, Händellaan 1, GRONINGEN
- LIMBURG: H. Waltmans, Pr. Rooseveltlaan 165 c, MAASTRICHT
- NOORD-BRABANT: West-Brabant: C. Crul, Amerongenstraat 63, BREDA
Midden-Brabant: C. Lafere, Torteldreef 6, TILBURG
Oost-Brabant: mevrouw J. v. d. Heijden-Knol, St.-Leonardusstraat 104, EINDHOVEN
- NOORD-HOLLAND: Amsterdam: Th. van Kleef, Zeelandstraat 62 III, AMSTERDAM
IJmond: J. Zuurbier, Tuinderstraat 198, IJMOND
Gool: F. Trip, Noolseweg 32, LAREN (N.H.)
overig Noord-Holland: J. van Eerden, Geesterweg 77, UITGEEST
- OVERIJSSSEL: H. v. d. Vegt, Van Diemenstraat 106, ENSCHEDE
- UTRECHT: B. Princen, Driebergseweg 63, DOORN
- ZEELAND: W. Groffen, Singel 105, VLISSEINGEN
- ZUID-HOLLAND: Groot Den Haag: C. Visser, Elviraland 70, DEN HAAG
Rijnmond: E. van Dongen, Statenweg 59 d, ROTTERDAM
Delft-Westland: A. Becqué, Van Adrichemstraat 133, DELFT
Leiden-Bollenstreek: A. Bestelink, De Goejestraat 42, LEIDEN
Gouda/Rijnstreek: J. de Lange, Gloriantplantsoen 29, GOUDA

RADICALEN-VOORMAN DR. BOGAERS

EEN MAN EEN MAN, EEN WOORD EEN WOORD...

door JEN VLIETSTRA

„Had ik al in oktober 1966 — vlak na de nacht van Smelzer dus — uit de KVP moeten stappen? Nee...!

Nu kan ik blijven getuigen dat ik tot het bittere einde heb geprobeerd de KVP van binnenuit te hervormen tot een waarlijk vooruitstrevende partij. Ik erken nu, dat het een poging was om het echt onmogelijke mogelijk te maken. Maar dat besef heb ik pas sinds een dag of twaalf...!

Daar, waar Laren zich in het bos gaat verliezen, staat het stulpje waarin radicalen-voorman en oud-bouwminister drs. P. C. W. M. Bogaers woont, studeert, praat — veel praat — en al maar aan politiek blijft doen.

Informeer bij de leiding van uw actiecentrum of er vanuit uw woonplaats een bus rijdt naar Dronten?
Geef de tweede krant die U hierbij ontvangt weg.
Werf er leden mee. Vraag zo nodig extra-exemplaren.
(postbus 10 Lelystad)

Hij komt vlot los als ik hem een stijfkoppige man noem.

„Daar zegt u zoets!” roept hij. „Velen hebben het met u gezegd. Maar daar durf ik tegenover te stellen, dat er vrijwel geen gelegenheid is geweest waarin ik het met mijn gesprekspartners niet eens ben geworden. Daarvoor heeft men namelijk slechts twee voorwaarden nodig: men moet bereid zijn tot een werkelijk gesprek en men moet wederzijds een minimum aan vertrouwen kunnen opbrengen...!”

Hij grijpt plotseling terug naar zijn ervaringen als bouwminister. Ook toen verloor hij gesprekken met velerlei mensen over moeilijke onderwerpen. Hij herinnert zich hoe hij in dat soort gesprekken het bouwbeleid wel heeft vergeleken met een ijsberg met vijftig pieken vol dynamiet.

„Vliegt één zo'n piek in de lucht, dan kan de voor zevenachste onder water stekende ijsberg uit balans raken en kantelen. Als minister was het bovenal

m'n plicht dat kantelen te voorkomen. Die zienswijze heeft men me nooit bestreden. Ze komt me ook goed van pas nu ik voorlopig de eerstverantwoordelijke man ben voor de Radicalen...!”

Over de solidariteit met de in de Nacht van Smelzer geofferde ministers: „Als je eenmaal elkaar je woord geeft, zoals wij dat in het kabinet-Cals hadden gedaan, vind ik, dat het consequenties heeft tot het ogenblik waarop je elkaar als goede mannen dat woord teruggeeft.

Men kan van mening verschillen over de vraag of dat teruggeven in ons geval is gebeurd.

Ik meen van niet! Tot op de dag van vandaag ben ik ervan overtuigd dat tot in de tweede helft van november 1966 een oplossing mogelijk is geweest, die herstel van het kabinet-Cals inhield. Juist omdat ik persoonlijk zeer nauw bij die poging betrokken ben geweest, kon en mocht ik niet anders handelen...!”

Drs. Bogaers vertelt hoe hij vervolgens veertien dagen achtereen gepoogd heeft de mogelijkheden binnen de KVP op te lossen door o.m. redelijke garanties te krijgen dat zij niet alleen als

een vooruitstrevende partij de verkiezingen zou ingaan, maar er ook als zodanig zou uitkomen.

„Dat was mijn tweede mislukte poging om in korte tijd de geleerden gesloten te krijgen. Er zat toen niets anders voor mij op dan te gaan stilliggen. Ik heb me buit n de verkiezingscampagne gehouden om het fundamentele meningsverschil over de val van het kabinet-Cals niet nog meer te accentueren.

Leydenkker van het dagblad De Stem heeft me eigenlijk weer in de politiek gehaald. Hij vroeg me een artikel voor zijn krant te schrijven. Op zoek naar gegevens daarvoor kwam ik uitspraken tegen van de zogenaamde American-groep, waaraan het christen-radicalisme van nu is ontsproten.

Die uitspraken openden me de ogen! Ik vond er een mentaliteit en een omschrijving van de christelijke inspiratie in, die me aangrepen. Als jongeren zo durven formuleren — dacht ik — mag ik niet aan de kant blijven staan. Daarom heb ik duidelijk laten merken, dat hun woorden bij mij geweldig waren aangeslagen...!”

Over zijn wantrouwen tegen de huidige KVP-leiding:

„Ik wil er liever niet veel meer over zeggen. De hele zaak is nu verleden tijd! In mijn bedankbrief heb ik geschreven dat ik droevig gestemd ben over het feit, dat de KVP blijkbaar niet meer het elan en de mentaliteit bezit die m.i. nodig zijn om haar weer tot een partij van deze tijd te maken — een tijd vol ontzaglijke structurele problemen...!”

Maar het uitreden uit de vertrouwde en katholieke kring als de KVP moet hem toch persoonlijk moeite hebben gekost. Hij blijft geruime tijd stil als ik hem ernaar vraag. Dan zegt hij: „Mijn moeilijkheden van die tijd laten zich niet in woorden uitdrukken. Ik heb meer dan het uiterste geprobeerd om het anders te laten lopen, ook al op grond van de rol, die ik sinds de bevrijding in het katholieke organisatieleven heb gespeeld...!”

Onderschrift de oprichting van de Radicalen het fiasco van de confessionale partijpolitiek?

Drs. Bogaers staat op — gaat water drinken — steekt een sigaret op en zegt dan, zijn partijgenoot drs. Aarden bijvallend: „Ik geloof, dat het steeds duidelijker wordt hoe bescheiden we

ons moeten gedragen als we praten over christelijke partij of christelijke politiek. Het woord christelijk heeft zo'n bijzonder hoge betekenis. Als je dat voor partij of politiek zet, wek je de suggestie dat je in de praktische politiek beantwoordt aan de normen van het Evangelie.

Maar dat kan geen partij en geen politiek gegeven zijn!

Men kan wel een partij van christenen stichten, die menen, dat uit hun christen-zijn het willen realiseren van een vooruitstrevende politiek voortvloeit. Een partij ook van mensen, die hun christen-zijn ervaren als een wezenlijke bron van inspiratie.

Als men dat doet, kost het geen moeite te erkennen dat anderen op grond van hun levensovertuiging tot gelijkgerichte politieke doeleinden en middelen kunnen komen. Het christen-zijn brengt dan mee, dat je doelbewust probeert een samenwerking met die groeperingen op te bouwen...!”

Hoe die samenwerking gestalte moet krijgen?

Drs. Bogaers: „Door het opbouwen van een samenwerkingsverband tussen deze politiek gelijkgerichte krachten. Ik

hoop dat allen, die vooruitstrevend zijn, het probleem ondogmatisch zullen benaderen en in het besef, dat we vanuit een verschillend verleden komen. Dan komen we er samen wel uit. M'n goede verwachtingen ten aanzien van de politieke vernieuwing zijn er grotendeels op gebaseerd...!”

Z'n persoonlijk welzijn — een man van nog geen 44, zoals drs. Bogaers, kan toch geen minister-in-ruste blijven...!

Hij zegt: „Je moet niet om politieke functies vragen. Je moet erheen gestuurd worden, opdat je het gevoel hebt, dat anderen je die functies graag zien uitoefenen. Daarom ben ik op dit punt nogal passief gebleven... Overigens heb ik nog maar weinig kans gekregen om het begrip „overbezetting” te vergeten...!”

(Overgenomen uit Het Vrije Volk, 7 maart 1968)

AANMELDING LIDMAATSCHAP RADICALEN (Geef er twee weg!)

(INSCHRIJVING OPRICHTINGS-CONGRES: ZIE RECHTS BOVENAAN)

POLITIEKE PARTIJ RADICALEN postbus 10 - Lelystad

NAAM _____
ADRES _____
WOONPLAATS _____

(leesbaar s.v.p.)

geeft zich op als lid van de
nieuwe partij RADICALEN

POLITIEKE PARTIJ RADICALEN postbus 10 - Lelystad

NAAM _____
ADRES _____
WOONPLAATS _____

(leesbaar s.v.p.)

geeft zich op als lid van de
nieuwe partij RADICALEN

POLITIEKE PARTIJ RADICALEN postbus 10 - Lelystad

NAAM _____
ADRES _____
WOONPLAATS _____

(leesbaar s.v.p.)

geeft zich op als lid van de
nieuwe partij RADICALEN

KORTE NOTITIES

Een lunchpakket kost in De Meerpaal te Dronten f 2,— (twee gulden). Vooruit bestellen, per omgaande, zie inschrijvingsformulier (ter plaatse betalen).

Stuurt u het deelnemingsbericht in? Vermeldt u dan of u per trein komt én of u een lunchpakket wenst? Autobussen moeten gehuurd en lunchpakketten besteld worden!

De Meerpaal is een „gek” gebouw. (Architect is F. van Klingeren te Amsterdam.) Alles zit erin: een theater (rond), een grote foyer, een sporthal, kegelbaan, restaurant, de „koperen ploert” — een roodkoperen bar van 20 meter lengte. Iedere woensdag wordt in De Meerpaal kraampjesmarkt gehouden. Als ons congres er niet zou zijn, zou u er met de autobus binnen kunnen rijden! Of basketbal of volleybal spelen! De kegelbaan is in elk geval vrij.

Wilt u na het congres blijven napraten, dan kunt u ook blijven eten. De restaurateur maakt een speciaal avondmaal voor lage prijs. 's Avonds om 8 uur is er een concert van het Zutphens Museum Orkest in het theater.

Crèche

Tijdens het congres is een crèche geopend (kosteloos). Geeft U even op met hoeveel kinderen U komt (zie inschrijvingsformulier)?

Sommigen vroegen propagandamateriaal over de politieke partij Radicale... en kregen dat dan soms niet. Vergeeft u het ons. Het was deze eerste weken razend druk. Schrijf nog eens of vraag ernaar op het congres.

Vraag meer congresskranten aan voor nieuwe leden die u werft. Schrijf aan postbus 10, Lelystad.

Komt u zo vroeg mogelijk naar Dronten. U kunt er persoonlijk kennismaken met de leden van het voorlopig bestuur en met de leden van de voorlopige besturen van de provinciale actiecentra. Zij zullen vanaf circa 10 uur zoveel mogelijk in De Meerpaal aanwezig zijn.

Kom niet alléén, maar breng uw vrienden en kennissen mee, van wie u toch al weet dat ze politiek denken zoals u. Ter plaatse in Dronten kunnen ze gelijk lid worden van de politieke partij Radicale!

De Meerpaal is groot genoeg. Het is een „gek” gebouw, het is flexibel. We kunnen er vergaderen met 450, maar ook met 1700 (of 6300? Zoveel vierkante meters is De Meerpaal groot).

RADICALEN VOORLOPIG PROGRAM

De oprichters zijn christenen, die in de politiek een progressief beleid willen verwezenlijken. Daarbij ervaren zij hun christen-zijn als een wezenlijke bron van inspiratie. Zij zijn tegelijkertijd van mening, dat men ook vanuit andere levensbeschouwingen tot een gelijkgerichte politiek kan komen. Daarom is samenwerking tussen deze gelijkgerichte groeperingen geboden. De nieuwe partij staat uiteraard open voor een ieder, die haar vertrouwen wil schenken. De partij stelt zich ten doel, samen met anderen, een progressief beleid te realiseren. Inhoud van dat beleid moet zijn een niet aflatende strijd tegen de toenemende maatschappelijke onvrede. Voor een progressief beleid achten de Radicale de volgende punten kenmerkend:

1. Plicht tot persoonlijke inzet: iedereen is verantwoordelijk voor de gang van zaken in de gemeenschap.
2. Belastingverlaging behoort geen voorrang te hebben, zolang er nog verschrikkelijk veel te doen valt voor de zwaksten en er nog zoveel moet gebeuren om in ons dichtbevolkte land behoorlijk te kunnen leven.
3. Arme landen moeten geholpen worden. Niet met een salmoes. Zij moeten rechten krijgen, zoals de verdrukten in de westelijke landen in de laatste eeuw rechten hebben gekregen: door mee te beslissen. Als het nuttig is voor de arme landen en goed voor de toenadering tussen de volkeren, moeten dienstplichtigen kunnen kiezen tussen de strijdcrachten of werk in de ontwikkelingslanden.
4. Al is er minder nood dan vroeger: ook binnen Nederland zijn de verschillen in kansen, inkomens en vermogens nog altijd te groot.
5. Nederland moet duidelijker stelling nemen tegen dictatoren en vóór hun slachtoffers.

6. Voorrang voor de woningbouw (ook krotopruijing) en de werkgelegenheid.
7. De eigendom is een belangrijk goed, maar geen heilig goed, dat altijd onaanastbaar is.
8. Het meespreken van de werknemers in hun bedrijf staat nog in de kinderschoenen. In het algemeen worden trouwens de burgers te weinig betrokken in zaken, die hen rechtstreeks raken. Er is behoefte aan grotere eigen verantwoordelijkheid — niet voor enkelen, maar voor allen.
9. De wereldvrede is het nemen van risico's waard. Onvoorwaardelijk stoppen bombardementen op Noord-Vietnam. Het Atlantische bondgenootschap dienstbaar maken aan de ontspanning tussen oost en west, met als einddoel: bezuiniging op de defensie en tenslotte ontwapening.
10. Staatsrechtelijke hervormingen, waardoor een kabinet niet meer kan worden vervangen buiten de kiezers om.

Dergelijke gedachten leven niet alleen bij de „Radicalen”. Vele anderen zouden willen meewerken aan een concreet, vooruitstrevend program. Het program is niet genoeg. Het gaat erom, dat het wordt uitgevoerd.

De „Radicalen” zijn van mening, dat men vanuit verschillende levensbeschouwingen tot een gelijkgerichte, vooruitstrevende politiek kan komen. Dan is het geboden, dat gelijkgerichte groeperingen samenwerken.

De kiezers hebben recht op duidelijkheid. Zij hebben er recht op te weten wat er met hun stem gebeurt. Zij hebben er recht op, dat hun partij vóór de verkiezingen zegt met welke andere partijen zij wil regeren en wat zij zal gaan doen en wie het zullen doen.

De partijen, die een gelijkgerichte, vooruitstrevende politiek wensen, moeten proberen het vóór de verkiezingen eens te worden. Dan wordt de kiezer niet in het onzekere gelaten.

U KOMT PER TREIN?

Per trein naar Dronten (via Harderwijk)

VANUIT ZUIDEN EN WESTEN

Door een speciale regeling met de Nederlandse Spoorwegen zal de sneltrein welke vertrekt uit Amersfoort om 10.08 uur te ± 10.26 uur stoppen in Harderwijk. Daar staan bussen gereed voor verder transport naar De Meerpaal in Dronten. (retour Harderwijk—Dronten f 2,70)

U heeft aansluiting op deze sneltrein als U vertrekt:

uit	om	Alkmaar	08.29 uur
Middelburg	07.21 uur	Amsterdam C.S.	09.27 uur
Roosendaal	08.16 uur	Maastricht	07.29 uur
Dordrecht	08.41 uur	Roermond	08.04 uur
Rotterdam C.S.	09.07 uur	Eindhoven	08.40 uur
Utrecht	09.48 uur	's-Hertogenbosch	09.07 uur
Den Haag S.S.	08.58 uur	Breda	08.10 uur
Den Helder	07.41 uur	Tilburg	08.40 uur

Per trein naar Dronten (via Kampen)

VANUIT OOSTEN EN NOORDEN

uit	om	Enschede	08.21 uur
Leeuwarden	08.25 uur	Nijmegen	08.22 uur
Groningen	08.30 uur	Arnhem	08.39 uur
Meppel	09.26 uur	Zwolle	09.53 uur
Zwolle	09.53 uur	Aankomst Kampen	10.05 uur

Aansluitende bussen staan gereed voor het station. (retour Kampen—Dronten f 1,70)

U KOMT PER AUTO?

U kunt dan op 3 plaatsen Oost-Fle voland inrijden:

VIA HARDERWIJK

WEG KILOMETERAFSTANDEN

Maastricht	251 km	Breda	149 km
Roermond	219 „	Rotterdam	140 „
Eindhoven	167 „	Den Haag	146 „
's-Hertogenbosch	134 „	Den Helder	184 „
Utrecht	81 „	Hoorn	142 „
Amersfoort	59 „	Alkmaar	141 „
Middelburg	251 „	Amsterdam	
Bergen op Zoom	186 „	(via Hoevelaken)	105 „

VIA ELBURG

Nijmegen	89 km	Apeldoorn	44 km
Arnhem	72 „		

VIA KAMPEN

Leeuwarden	97 km	Meppel	56 km
Sneek	76 „	Almelo	81 „
Emmeloord	36 „	Zwolle	31 „
Groningen	139 „	Kampen	16 „

STARTBIJDRAGE!

Dit jaar wordt geen contributie geïnd. Wij hebben wel wat anders te doen!

Ons verzoek aan U: meldt U niet alleen aan als lid, werf niet alleen nieuwe leden, maak niet alleen ons voorlopig program bekend, maar stort ook een startbijdrage op postgiro 1575600 van penningmeester Radicale te Den Haag.

Wie behoefte heeft aan een soort richtlijn delen wij mede, dat op basis van het draagkracht-beginsel aan de volgende bijdragen wordt gedacht:

tot een inkomen van / 5.000,— / 5,—
 tot een inkomen van / 10.000,— / 10,—
 tot een inkomen van / 15.000,— / 20,—
 inkomen boven / 15.000,— / 40,— of meer

STORT EEN STARTBIJDRAGE

STORT EEN STARTBIJDRAGE

Postgiro 1575600

Penningmeester RADICALEN Den Haag

STORT EEN STARTBIJDRAGE

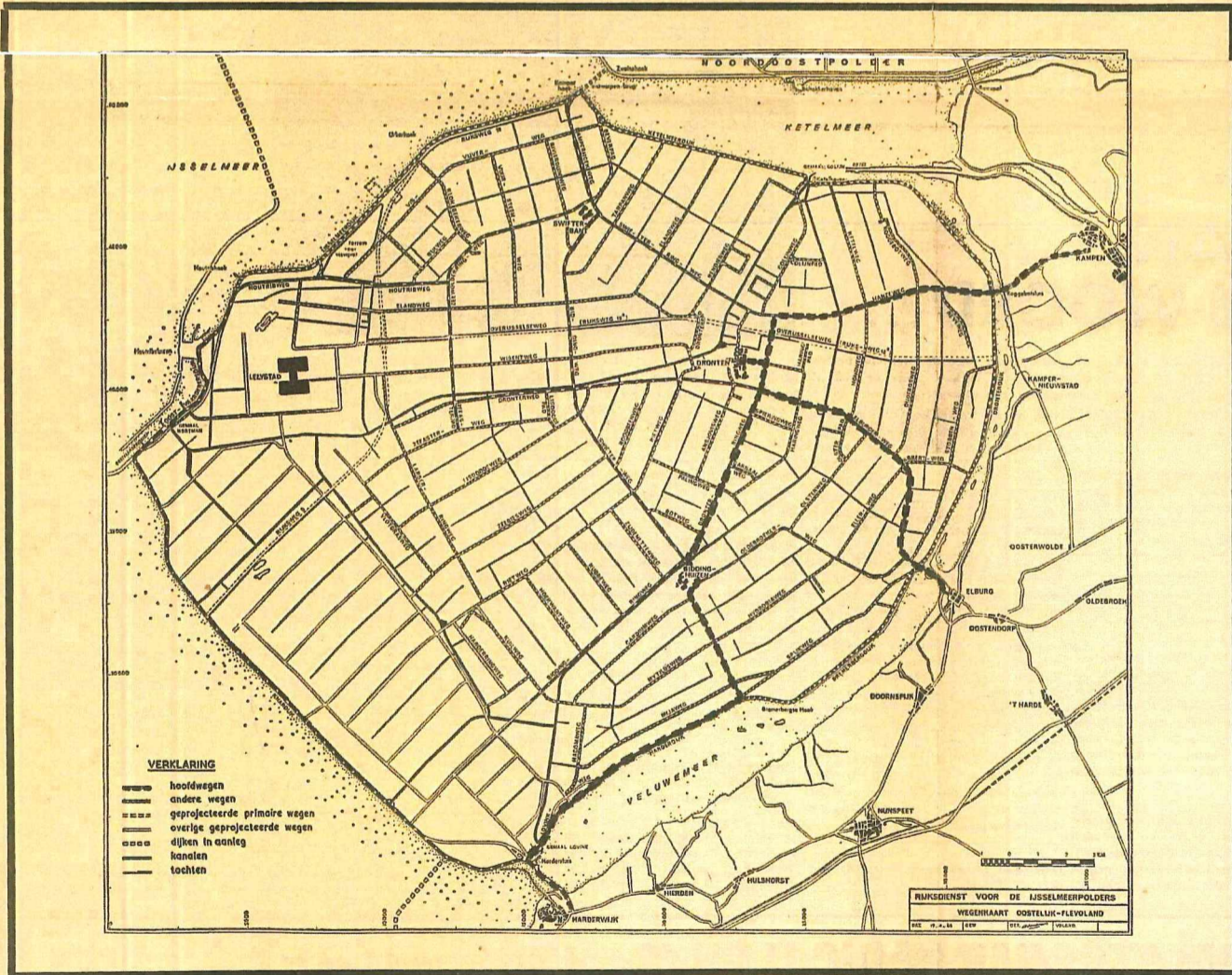
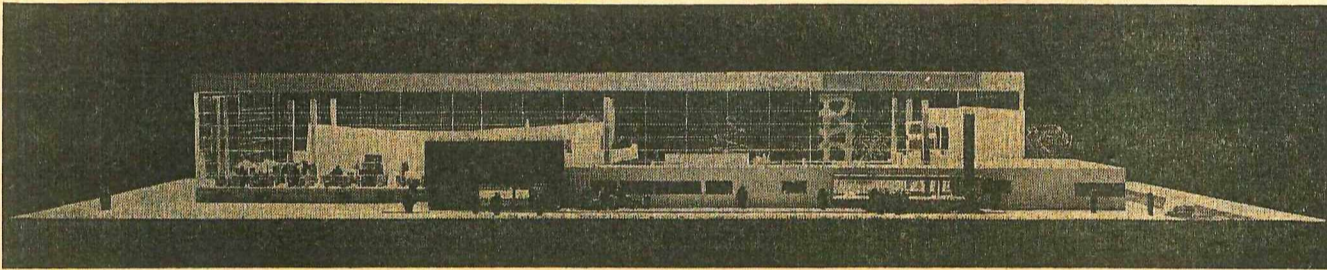
Postgiro 1575600

Penningmeester RADICALEN Den Haag

STORT EEN STARTBIJDRAGE

Postgiro 1575600

Penningmeester RADICALEN Den Haag

RADIKALEN-KRANT

Prijs 25 cent
1968
NUMMER 2

REDACTIE-SECRETARIAAT: POSTBUS 10-LELYSTAD

OPENINGSREDE OPRICHTINGSCONGRES: PIETER BOGAERS, RADIKALEN-VOORZITTER

ELK MENS MEER RUIMTE OM MENS TE ZIJN

CONGRES.
Al degenen, die persoonlijk betrokken zijn geweest bij de laatste stormachtige ontwikkelingen, die geleid hebben tot het ontstaan van de Partij, waarvan de oprichtingsbevoegdheid het belangrijkste punt vormt op de agenda van vandaag, zullen bij het terugdenken daaraan steeds weer opnieuw gegrepen worden door de manifestatie van solidariteit met de Kamerleden; de Kamerleden die op grond van hun eigen verantwoordelijkheid reeds enige dagen daarvoor tot de conclusie waren gekomen, dat het verschil van mening over de weg naar politieke vernieuwing zo fundamenteel was, dat uittreden uit de K.V.P.-fractie hiervan het gevolg moest zijn.

Toen wij in aansluiting daarop enige dagen nadien het besluit namen tot oprichting van een nieuwe politieke partij, hadden wij niets anders dan de zekerheid, dat wij ons gebouw met onze blote handen zouden moeten opbouwen, en dat het vertrouwen in elkaar het cement zou zijn, waarmee steen voor steen en de fundamenten en de muren opgetrokken zouden moeten worden. En dat gebeurt! Dat gebeurt m.n. vanuit de ongeveer 40 actiecentra, die in nog geen twee maanden tijds zijn opgericht. Congres, wij zijn een jonge partij; wij zijn bovendien een partij, waarin het jongerenelement sterk is vertegenwoordigd, waarin allen jong van hart en geest zijn, ook de gelukkig vele ouderen, die inmiddels lid van onze partij zijn geworden. Een partij, die in het toekomstige centrum van het nieuwe land, waarop wij ons vandaag bevinden, zijn postbus heeft en die het een zelfsprekende zaak vindt zijn eerste openbare congres te houden in dit maagdelijke „land van beloften“, waar geen herinneringen ons slaagtoffer van het verleden kunnen maken. Kortom een partij, die een partij van de toekomst wil zijn!

Een partij, die uit de niet tegen te houden drang naar politieke vernieuwing is geboren. Een partij, die niet is begonnen als een massabeweging, en die in eerste instantie het proces van de broodnodige politieke vernieuwing wil versnellen en verhevelen.

FUNKTIE VAN DE PARTIJ

Een partij namelijk, die begrepen heeft dat dit de tijd is van het doelbewust kiezen en die zelf gekozen heeft voor een progressief beleid; d.w.z. een beleid gericht op wezenlijke hervormingen van de maatschappij. Een beleid, dat zij samen met andere gelijkgerichte krachten wil realiseren. Een partij, die van mening is dat niemand, die aan politiek wil blijven doen, in de naaste toekomst aan een duidelijke keuze tussen een progressieve of een behoudende koers zal kunnen ontkomen.

Een partij, die de stelling verdedigt, dat politiek gezien op dit ogenblik het durven kiezen van nog iets groter belang is dan wat men kiest. Want het meest dringende vraagstuk op dit terrein is, dat de politieke mist optrekt, dat het rookgordijn gaat verdwijnen. Eerst als dat heeft plaatsgevonden, zullen de partijen weer zijn wat zij zeggen te zijn. En eerst dan zal er een einde kunnen komen aan de politieke malaise van dit ogenblik. Als voor die keuze nodig is, dat men zich zelf als politieke partij in de waagschaal stelt, dan vraagt deze tijd de moed zulks ook te doen.

Uit de verkiezingen van februari 1967 en de enquêtes die daarna zijn gehouden, springen immers twee conclusies naar voren:

1. dat het ledenbestand van de drie grote christelijke partijen politiek gezien alles behalve één geheel vormen (blijkt met name uit de totaal verschillende voorkeuren binnen dit ledenbestand voor samenwerking met andere partijen);
2. dat het merendeel van de partijen, die voor genoemde keuze terugschrikken tegelijkertijd naar verschillende kanten blijven verliezen.

Dit gelijktijdige verlies naar verschillende kanten lijkt ons alleen te stoppen door zelf te willen medewerken aan een scheiding der politieke geesten. Indien ons bestaan als nieuwe politieke partij alleen maar tot gevolg zou hebben, dat deze keuze belangrijk wordt bespoedigd, dan zou alleen al daardoor haar oprichting volledig zijn gerechtvaardigd.

KARAKTERTREKKEN VAN DE NIEUWE PARTIJ

Er is echter belangrijker meer aan de orde! Aangetroffen staat namelijk een nieuwe partij,

1. die er geen geheim van maakt, dat zij meer wil doen op tal van terreinen, die in plaats van „het is niet haalbaar“ durft te stellen: „iets haalbaar proberen te maken“;

2. die tegenover de actuele maatschappelijke situatie, waarin verhoudingsgewijs slechts weinigen tot volledige ontplooiing van hun menszijn kunnen komen, stelt: „een groter stuk eigen verantwoordelijkheid voor allen“, omdat ieder er recht op heeft, dat zijn leven betekenis krijgt, belangrijk en boeiend genoemd kan worden;

3. die in plaats van „de gezamenlijke behartiging van de eigen belangen“ als doel van partij en politiek stelt: „een juiste behartiging van problemen, die ons allen als gemeenschap raken“, waarbij aan de meest dringende vraagstukken van deze tijd een duidelijke voorrang moet worden gegeven;

4. een partij, die tot die meest dringende vraagstukken van deze tijd rekent:
— een einde maken aan de kans op zelfvernietiging door het moderne oorlogsgeweld, die als een anti-ruimte voor menselijke ontplooiing wordt ervaren;

- de samenwerking met de ontwikkelingslanden („het moderne woord voor vrede is ontwikkeling“);
- het leefbaar houden van dit dichtst bevolkte land ter wereld, met al zijn aspecten van wonen, werken, verkeer, recreatie, onderwijs, volksgezondheid etc.;

- voldoende werk en menswaardige arbeid;
- voldoende woningen en menswaar-

open te stellen voor al degenen die haar hun vertrouwen willen schenken, zich daarbij heel wel bewust zijnde, dat de partij in de eerste plaats een politiek tehuis is voor hen, die tot nog toe op de zg. confessionele partijen stonden; die daar evenwel een beleid verwezenlijkt zien, dat zij onvoldoende progressief achten, maar die voor hun politiek denken en handelen hun christen-zijn als een wezenlijke bron van inspiratie blijven ervaren; een partij, die in een dergelijke situatie de diverse bronnen van waaruit de leden politiek willen bedrijven als gelijkwaardige aanvaardt en de wederzijdse beïnvloeding als een positief element waardeert;

een partij ook, die nu bewust kiezend voor de constructie van het samenwerkingsverband, tegelijkertijd zegt er geen dogma's op na te willen houden wat een eventueel verder gaande ontwikkeling op langere termijn betreft; die deze ontwikkeling wil laten afdragen van ervaringen die in de periode van het samenwerkingsverband worden opgedaan, i.h.b. wat betreft de optimale werking van de diverse inspiratiebronnen;

8. een partij, die van oordeel is, dat iedereen er recht op heeft te weten dat de christenen in de partij van mening zijn, dat voor hen het politiek denken en handelen — dat wil zeggen het formuleren van politieke doeleinden en politieke middelen alsmede de kracht waarmee zij zich hopen in te zetten voor de realisering van deze doeleinden — alles te maken heeft met wat hun ziens de belangrijkste taak is die de mens in dit leven heeft te vervullen, nl: het beter woonbaar maken van deze wereld, en dat zij deze taak derhalve zien als een mogelijkheid positief te kunnen antwoorden op de opdracht van de Schepper: bewust mee te werken aan de voltooiing van de schepping;

die tevens van oordeel zijn dat, wil de bron, van waaruit men leeft en werkt optimaal vloeien, je elkaar als gelijkgezinden nodig hebt; (het is immers niemand gegeven om van achter zijn bureau te komen tot een juiste formulering van politieke doeleinden en politieke middelen; daarvoor heb je het gesprek met elkaar nodig, zoals je elkaars steun, het appél op elkaar etc. ook nodig hebt om datgene wat je zegt te willen ook daadwerkelijk te realiseren);

9. een partij van mensen, die bovendien van mening zijn, dat het benadrukken van de betekenis van de bronnen, van waaruit de politiek wordt bedreven, van niet te onderschatten belang is om hun opvatting gemeengoed te laten worden, dat men de politiek moet durven zien als een roeping; dat daarvan met name afhankelijk is of zij zullen slagen in hun streven om de politieke vernieuwing tevens te maken tot een politiek leven;

10. een partij, die bij het creëren van haar eigen identiteit wil proberen zich zo weinig mogelijk af te zetten tegen anderen; die haar kracht wil zoeken in het steeds duidelijker naar voren proberen te brengen, wat zij zelf wil bereiken en vooral in de intensiteit, waarmee zij zich voor de realisering daarvan inzet; (wij zijn nl. van oordeel, dat in politieke belenblazerij en haarklooverij en met name in het nogal eens duidelijk zichtbaar worden van persoonlijke tegenstellingen één van de oorzaken te vinden is van de huidige politieke malaise; nodig is een „wedloop in redelijkheid“, niet in elkaar vliegen afvangen of, erger nog, scheldpartijen);

11. een partij, die van oordeel is, dat alleen dan voorkomen kan worden, dat de democratie een dode letter

wordt als de politiek een zaak wordt van de burgers zelf; die daarom het politieke gesprek op gang wil brengen en waarvan de leiding onomwonden durft te verklaren, dat zij niet het antwoord heeft op alle vragen en dat zij het op prijs stelt om in voortdurend onderling overleg daar samen naar te zoeken. Een partij derhalve, die aanvaardt dat ieder volgend toetredend lid opnieuw de richting van de partij mede gaat beïnvloeden;

12. een partij, die er zich van bewust is, dat ook zij fouten zal maken, maar die erop vertrouwt een zodanige sfeer van openheid te kunnen bewaren, dat men elkaar daarop voortdurend in alle vriendschap zal kunnen wijzen; een partij, die zich realiseert, dat elk antwoord verbeterd kan worden en dat het een goede zaak is daaraan voortdurend samen te werken.

ENIGE NADERE CONCRETISERING VAN PROGRAMMATISCHE PUNTEN

Aan heel ons politieke handelen zouden wij deze ene zin ten grondslag willen leggen: „geef elk mens meer ruimte om mens te zijn“. Met als doel niet het scheppen van ontelbare individuen, als evenzovele middelpunten van eigen wereldjes, maar wel: mondigere mensen, die bereid zijn zelf medeverantwoordelijkheid te dragen voor het geheel en daarvoor offers te brengen.

Daaruit volgt, dat wij voorstaan een politiek, die haar zorg niet in de eerste plaats richt op het behoud van de ruimte voor mensen of groepen van mensen, die daarvoor reeds in voldoende mate beschikken, maar wel op het verkrijgen van die ruimte voor al degenen — de zwakkeren, de minstbedeelde — waarvoor die ruimte ontbreekt of daarvoor onvoldoende beschikken. Bij de realisering daar-

van willen wij bovendien bewust over de grenzen van ons land heen kijken.

ORGANISEREN VAN DE VREDE

Op basis van deze grondslag is ongetwijfeld het meest dringende vraagstuk van deze tijd dat, van het organiseren van de vrede; „een tijd, waarin“ — om met Mauriac te spreken — „de kans op totale vernietiging vele malen groter is dan die in de loop der geschiedenis vele beschavingen hebben gelopen, maar waarvan nu niet meer over is dan een paar onontcijferbare tekens“. Er is daarom geen vreselijker tegenstelling denkbaar dan die tussen enerzijds het creëren van meer ruimte om mens te zijn en anderzijds de mogelijkheid tot zelfvernietiging van het moderne oorlogsgeweld als „anti-ruimte“ voor menselijke ontplooiing. Wij zullen daarom voor het organiseren van de vrede minstens zo grote offers moeten durven brengen als voor het organiseren van de verdediging. Het is immers een onverdragelijke gedachte, dat wij ook in de eeuw van de atombom eerst als het onverhoopt te laat mocht zijn, het antwoord zou den vinden op de vraag wat wij nu samen hadden moeten doen. Wat wij nu samen moeten doen heeft betrekking:

a) en op een fundamentele verbetering in de betrekkingen tussen Oost en West, steunend op een samenwerking op meerdere terreinen te verkrijgen verstrengeling van belangen,

b) en op het waarmaken van een van de belangrijkste uitspraken van „Populorum Progressio“: „Het moderne woord voor vrede is ontwikkeling“, een waarmaken, dat echt niet alleen een kwestie is van een bepaald percentage van het nationaal inkomen hiervoor te besteden, maar veel meer van het willen doordese van de gehele Nederlandse politiek door de bekommernis om de nood in de arme landen.

JACQUES AARDEN, FRACTIE-VOORZITTER:

GELIJKGEZINDEN VOORAL BIJ ANTI-REVOLUTIONAIRES SOCIALISTEN EN DEMOCRATEN '66

Voorzitter, vriend Erik, Mag ik met een persoonlijk woord beginnen en zeggen hoezeer ik het waardeer dat ik onder jouw leiding mijn eerste woord mag spreken op het eerste congres van de partij Radikalen. Want jij Erik, hebt met de christen-radicalen van het eerste uur uit K.V.P., A.R. en C.H. mij opnieuw vertrouwen in de politieke toekomst van ons land gegeven.

SLOTRESOLUTIE OPRICHTINGSCONGRES TE DRONTEN

De leden van de politieke partij „Radikalen“, in Dronten (Oost-Flevoland) in Eerste Congres bijeen op 27 april 1968

— vastbesloten een bijdrage te leveren tot de noodzakelijke politieke vernieuwing in Nederland;

— erkentelijk voor de belangrijke stimulans welke hiertoe is uitgegaan van de activiteit van de „spijstimmers“ uit de Anti-Revolutionaire Partij in maart 1967, zomede van het manifest van de K.V.P.-Radikalen van augustus 1967, en vervolgens van de Werkgroep van Christen-Radicalen uit A.R.P., C.H.U. en K.V.P. op zijn congres te Scheveningen op 11 november 1967,

— zich onverkort stellend achter het streven van de Werkgroep van Christen-Radicalen om de politieke vernieuwing te bevorderen, door samenwerking voor de verkiezingen tussen partijen, die zich radicaal en vooruitstrevend tonen.

1. bekrachtigen met geestdrift het besluit, genomen op 1 maart 1968 te Utrecht, waarbij een partij werd opgericht die zich geheel stelt achter de doelstellingen van de christen-radicalen beweging zoals deze sedert 1967 is gegroeid, welke partij daarom is genoemd: **POLITIEKE PARTIJ RADIKALEN**.

2. bevestigen het besluit van de voorlopige kerngroep van de Partij inzake de samenstelling van het voorlopig bestuur, en verlengen het mandaat van de bestuursleden tot het Tweede Congres; machten inmiddels de Voorzitter om, in overleg met de Kerngroep, de samenstelling van het bestuur telkens aan te passen wanneer de groei van de partij dat vordert.

3. hechten ook overigens hun goedkeuring aan het voorstel voor een opzet van de partijstructuur, (zie blz. 3 van deze krant), doch wensen aan het materiaal voor het opbouwen van een partijprogramma toegevoegd te zien hetgeen op dit Eerste Congres naar voren is gebracht,

4. besluiten de organisatie van het politieke gesprek binnen de partij eerste prioriteit te geven, (zie blz. 3 van deze krant), doch wensen aan het materiaal voor het opbouwen van een partijprogramma toegevoegd te zien hetgeen op dit Eerste Congres naar voren is gebracht,
5. constateren dat dit Eerste Congres van de politieke partij Radikalen een grootse manifestatie is gebleken van de wil om gezamenlijk de partijvernieuwing, en daarmee de politieke vernieuwing in Nederland een grote stap vooruit te brengen,
6. en gaan daarom met hoop en vertrouwen over tot de orde van de dag.

In aansluiting op de aanvaarding van deze resolutie verleende het Congres machtiging aan het Bestuur, om deel te nemen aan onderhandelingen ter bereiking van een stembusakkoord.

AAN POLITIEKE PARTIJ RADIKALEN postbus 10 - Lelystad

Uitknippen en opsturen (geef het door!)

NAAM

ADRES

WOONPLAATS

(leesbaar s.v.p.)

geeft zich op als lid van de nieuwe partij RADIKALEN

ELKE MENS MEER RUIMTE OM MENS TE ZIJN

VERSTRENGELING VAN BELANGEN

Onze inspanning moet gericht zijn op ontspanning en ontwapening. Tegelijkertijd moeten wij echter vermijden, dat zich iets herhaalt, maar dan in veel ernstiger vorm, als wij hebben meegemaakt in de Tweede Wereldoorlog. Wij mogen niet vergeten, dat wij alle ellende van de bezettingstijd toen o.m. hebben geweten aan een onzorgvuldig voorbereide verdediging. Deze tegengestelde doelstellingen zijn alleen onder één noemer te brengen, indien wij onze politiek primair richten op het weg nemen van de oorzaken van conflicten, t.w. de belangtengstellingen en het onderlinge wantrouwen.

De weg waarlangs dit kan worden gerealiseerd is ons in 1950 gewezen door de Franse staatsman Schuman. Zij is concreet te vinden in de Préambule van het Verdrag van de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal. Daar vinden wij onder meer deze gedachten:

- dat de wereldvrede slechts kan worden beschermd door een krachtontplooiing evenredig aan de gevaren die haar bedreigen;
- dat een eeuwenoude wedyf tussen volken, die lange tijd door bloedige strijd verdeeld zijn geweest (en die voor Europa en de wereld desastreuze gevolgen heeft gehad) slechts kan verdwijnen, indien men daarvoor in de plaats stelt een samensmelting hunner wezenlijke belangen, door het instellen van een economische gemeenschap, die de eerste grondstenen moet leggen voor een grotere en hechtere gemeenschap tussen deze volkeren.

Het is deze gedachte van „tegenstellingen te overkopen via een verstrengeling van met name economische belangen”, die — maar dan toegepast in andere vormen en op een veel breder vlak — ten grondslag gelegd zou moeten worden aan de Oost-West politiek.

Het is bij de realisering van deze gedachte dat West-Europa maar dan — als het even kan — als een zich in breedte en diepte nog sterker integrerende West-Europa, een uiterst belangrijke taak heeft te vervullen, te weten: via samenwerking op meerdere terreinen met Oost-Europa — en met name ook via een uitlijnen van de handelsstromen — bij te dragen tot het scheppen van een minimum aan welvrouwen; dat de basis kan zijn en voor een verdere verstrengeling van belangen en voor een reële ontspan-

ning; een basis hecht genoeg om ontwapeningsvoorstellen aanvaard te krijgen. Het is voor mij onbegrijpelijk, dat men tijdens de besprekingen over Engeland's aanvraag van het E.E.G.-lidmaatschap nooit deze problematiek op tafel heeft gelegd, waardoor deze aanvraag op een totaal ander (politiek) niveau zou zijn gebracht.

VREDE IS ONTWIKKELING

Wat de samenwerking met de ontwikkelingslanden betreft zouden wij er voor willen pleiten, dat steeds gericht te houden op het totale welzijn van de hulpbehoevende volkeren; met andere woorden dat materiële en immateriële aspecten gelijke aandacht verdienen. Wij willen pleiten voor een politiek, die er van haar kant toe bijdraagt, dat de zorg om de nood in deze landen het gehele Nederlandse volk gaat doordeesen. „Wat werkelijkheid is ons gevraagd wordt”, schrijft De Tijd van 13 april jl., „is een drastische ommezwaai in onze levenswijze en een revolutionaire ommezwaai in ons economisch bestel”.

Daarom moet een zich inzetten ten behoeve van deze landen een praktisch levensideaal voor de jeugd kunnen worden. Daarom zal juist het onderwerps (ook het hoger onderwijs) op deze problematiek moeten worden afgestemd.

Van ons wordt immers gevraagd op eigen wijze waar te maken, dat het „normaal zou moeten zijn, dat elk welvarend land onderwijzers, ingenieurs, economen, technici en andere wetenschapsmensen opleidt, die hun kennis ter beschikking van de ontwikkelingslanden stellen” (Populorum Progressio par. 48).

Wij willen in dit verband voorts als onze politieke wil kenbaar maken de invoering van de zgn. alternatieve dienstplicht om daardoor jonge mensen, die hiervoor bekwaam zijn, de gelegenheid te geven zelf te kiezen tussen dienstplichtvervulling in eigen land of een zich inzetten ten behoeve van de arme landen.

Wij bepleiten bovendien: een grotere bijdrage van de kant van de handelspolitiek en formuleren ons uiteindelijk als volgt: een internationaal handvest voor de ontwikkeling, waarin de rechten en verplichtingen van arme en rijke landen zowel in financieel- als in handelspolitiek opzicht worden omschreven en op de naleving waarvan wordt toegezien door een wereldgezag.

BINNENLANDSE VRAAGSTUKKEN

Congres. Na de voor deze generatie belangrijkste vraagstukken van buitenlandse aard, tot slot gaarne uw aandacht voor enige actuele problemen in eigen land.

WERKGELEGENHEID

„Elke mens meer ruimte geven om mens te zijn”. Er zullen maar weinig personen te vinden zijn, die het er niet mee eens zijn, dat hieronder heel in het bijzonder valt: de zorg voor voldoende werkgelegenheid en voor menswaardige arbeid.

Maar desondanks voort de regering, en de regeringspartijen steunen haar daarbij — óók de partijen, die voorheen partijen zeggen te zijn — een werkgelegenheidsbeleid, dat helaas gekarakteriseerd moet worden als een „beleid achteraf”, d.w.z. een beleid, dat afwacht en eerst maatregelen overweegt en neemt als de werkloosheidseisen uit te vallen; een beleid om die tijd, verbrokkeld over de diverse departementen en verbrokkeld in zijn conceptie. Een beleid, dat ongetwijfeld getuigt van „goede wil”, maar tegelijkertijd een beleid, dat steunt op een instrumentarium dat niet meer is aangepast aan de problematiek, waarmee wij thans te maken hebben; met als gevolg dat wel delen van het probleem, maar niet het probleem als zodanig wordt opgelost.

Wij hebben in deze tijd n.l. niet alleen te maken met de gevolgen van een zekere conjuncturele inzinking in het jongste verleden; wij hebben ook te maken met achterlopende eblenden met hoge werkloosheidspercentages, met aanpassingsmoeilijkheden in een aantal bedrijfstakken, waarbij wij vanwege de heel bijzondere aard van deze moeilijkheden in de eerste plaats moeten de mijnindustrie; maar waarbij wij tevens moeten denken aan landbouw, textiel, bouwrijverheid en nog andere bedrijfstakken; met de gevolgen voor onze economie van maatregelen, die andere landen (Engeland, Verenigde Staten van Amerika) moeten nemen; met veel geringere plaatsingsmogelijkheden voor de jaarlijks toenemende beroepsbevolking; met een sterk afgemeten pendel naar met name Duitsland; met een automatiseringsproces, waarvan de gevolgen elk jaar duidelijker merkbaar zullen worden.

De taak waarvoor wij thans staan is voor het geheel van deze problematiek een oplossing te vinden, om daardoor te vermijden, dat als gevolg van de in dit opzicht te geringe mogelijkheden het ene landsdeel tegen het andere wordt opgezet.

Daarom is de meest dringende taak op dit gebied nu: ons beleidsinstrumentarium uitbouwen zowel wat de organisatie (Commissariaat voor de werkgelegenheid) als wat de praktische middelen betreft.

Just daarom moeten wij niet schromen om een verruiming van de participatiemogelijkheden van de zijde van de overheid in op te richten of uit te breiden bedrijven om daardoor te voorkomen, dat waardevolle initiatieven in de gebieden, die met een structureel werkgelegenheidsstekort kampen als gevolg van een tekort aan financieringsmiddelen niet zouden kunnen worden geïnitieerd. Daarom ook een „betere planning” van de groei niet alleen in de tijd, maar ook naar landstreek. Als men echt iets wil doen aan spreiding van werkgelegenheid, zal men hieruit de consequenties moeten trekken. Een en van die consequenties is, dat men niet tegelijkertijd én aan de autonome ontwikkelingsinstellingen in het Westen onbepaald ruim baan kan geven én de werkloosheid buiten het Westen afdoende bestrijden. Doet men dit toch, dan zorgt men er zelf voor, dat de politiek opnieuw minder geloofwaardig wordt.

RUIMTELJKE ORDENING

In het verleden hiervan zien wij de ongelooftwaardigheid ook groeien op het gebied van de ruimtelijke ordening.

Men kan b.v. niet enerzijds als Kabinet zeggen, dat men ondersteunt een van de kerngedachten uit nota Ruimtelijke Ordening II, te weten het stimuleren van de bevolkingspreiding; anderzijds bij de eerste de beste gelegenheid om dit waar te maken — nota over het Noorden des lands — deze gedachte ondergraven door de bevolkingspreiding, voor een deel het resultaat te willen laten zijn van een beleid, maar van een zich niet van meer autonoom voordoende ontwikkeling! Als een regering zelf zo snel centrale doelstellingen van een beleid devalueert, moet men zich over het toemeren van de ongelooftwaardigheid van de politiek niet verwonderen. Ook bij dit beleidsonderdeel gaat het

— evenals bij de werkgelegenheidspolitiek — niet om de vraag of men zijn best doet, ook niet of er veel gebeurt, maar om de vraag of er genoeg gebeurt. Deze vraag kan moeilijk bevestigend worden beantwoord, als men o.m. moet constateren:

- dat bijna 13% naar na het verschijnen van de tweede nota inzake de Ruimtelijke Ordening, een nota die met name een achtergrond wilde zijn voor het beleid nu t.a.v. een van de meest dringende vraagstukken voor deze generatie, omdat het daarbij onder meer gaat om de meest elementaire menselijke behoeften zoals die aan zuivere lucht, helder water en voldoende vrije ruimte om zich te ontpoppen, het eerste middellange termijnprogramma in nog geen velden of wegen is te bekennen;
- dat de coördinatie tussen de diverse departementen in plaats van uit te groeien tot een „ruimtelijk commando”, dat activeert en integreert, aan bloedarmoede dreigt te gaan lijden vanwege zich voor elkaar sluitende departementale deuren;
- dat ruimtelijk beleid in vele gevallen

len helaas betekent: het zo goed mogelijk ruimtelijk verwerken van beslissingen, die in feite reeds eerder door andere overheidsinstanties of „commerciële imperia” zijn genomen.

FINANCIERING

Benzelede tegenstrijdigheid is te constateren op het gebied van de financiële politiek.

Men kan niet enerzijds als financieel uitgangspunt voor een Kabinet nemen de stelling, dat de stijging van de overheidsuitgaven moet blijven binnen de (trendmatige) stijging van het nationale inkomen en daaraan de conclusie verbinden, dat het dringende verwenst is in 1968 geen belastingverhoging te laten plaatsvinden, anderzijds nauwelijks enige maanden daarna toch komen met nieuwe belastingverhogingsvoorstellen van vele honderden miljoenen. Tegenover een dergelijke politiek menen wij te moeten stellen, dat aan ambitieuze programma's niet is te ontkomen, willen wij de taken, die deze tijd stelt — samenwerking met de ontwikkelingslanden, veiligheid voor de leefbaarheid van dit land, aansluiting van maatschappelijke achterhoede — op afdoende wijze vervullen.

Daarom moet op duidelijke wijze verdedigd worden een gelijktijdige actie op vier fronten:

1. krachtiger verhoging van de productie door ook de groei-problematiek radicaal aan te pakken;
2. doelbewuste verhoging van de besparingen; hierbij dient in het bijzonder te worden gedacht aan het persoonlijk betrekken van veel bredere lagen

van de bevolking bij de vermenigvuldiging;

3. een door grote groepen van ons volk gedragen fundamentele wijziging in het bestaande patroon van overheidsuitgaven;
4. indien en voor zover de genoemde drie middelen niet voldoende soulaas mochten bieden: het durven vragen van offers door middel van de fiscus.

Een gelijktijdige actie op vier fronten om daardoor duidelijk te maken, dat wij niet alleen wensen hebben, maar heel goed beseffen, dat om deze te kunnen realiseren, wij meer zullen moeten produceren, sparen en ondoelmatig moeten durven denken over uitgaven, waartoe in het verleden is besloten.

Congres. Wij hebben het voorrecht te leven in een tijd, waarin de mens via wetenschap en techniek onvoorstelbare mogelijkheden heeft aangeboord, die ons totale leven als mensen op aarde zo ingrijpend zal kunnen veranderen, dat wij onszelf over enige tijd nauwelijks zullen herkennen.

Doordat praktisch alles rondom ons heen verandert, zullen wij met elkaar heel veel zaken opnieuw moeten overdenken en formuleren.

Door de geweldige veranderingen rondom ons heen, wordt de noodzaak van nieuwe structuren met de dag duidelijker. Maar duidelijker wordt óók, dat wij er met structuurveranderingen alleen niet kunnen, dat minstens even belangrijk is: een wijziging in mentaliteit. Die bijna allen en allen omvattende veranderingen maken je soms klein en beangst en doen je dan zeggen, dat wij in een verschrikkelijk

moelijke tijd leven. Van de andere kant zijn ze voor voortdurende uitdaging. Deze generatie om een gedeeltes sprong voorwaarts te maken op de weg naar „gerechtigheid voor allen” (ontwikkelingslanden, rassendiscriminatie; organiseren van de vrede; aansluiting van de maatschappelijke achterhoede; het dempen van de kloof tussen groeiende mogelijkheden en onvoldoende inspanning; leefbaar houden van ons land). Wij mogen daarom niet bang zijn voor al die veranderingen om ons heen. Van onze moed om de werkelijkheid onder ogen te durven zien en oplossingen te zoeken, die in overeenstemming zijn met de waardigheid van de menselijke persoon zal n.l. afhangen of wij de door onszelf ontkende krachten in de hand zullen houden of dat zij ons zullen vernietigen.

1. het weer opnieuw naar voren durven brengen van de belangrijkste betekenis, óók voor het politieke handelen van de bronnen van waaruit een mens leeft en werkt;
2. aan heel het politieke handelen ten grondslag te durven leggen: „het meer ruimte willen geven aan elke mens om mens te zijn”;

CONGRES

In het voorgaande zijn u mededelingen gedaan over het ontstaan van de politieke partij „Radikalen”, over haar plaats in het politieke krachtenveld van vandaag, over belangrijke karaktertrekken en over de richting van ons programmatische denken. Aan u thans de beslissing of u het oprichtingsbesluit van 1 maart 1968 wilt bekrachtigen.

3. niet bang te zijn voor experimenten; „durven pionieren aan de rand van het onbekende” schreef onlangs Geert Ruygers; met als consequentie: de bereidheid beleid snel aan te passen, als omstandigheden zich wijzigen of prognoses inzake het te verwachten effect onjuist blijken te zijn;
4. nabije politieke doeleinden steeds durven zien als onderdeel van een beleid op langere termijn;
5. op tijd knopen te durven doorhakken (wat de binnenlandse politiek betreft: werkgelegenheid, ruimtelijke ordening, opvoering spaaroud; belangrijk grotere inspanning e.d.);
6. persoonlijke inzet; ik moge in dit verband herinneren aan het eerste punt van ons voorlopig programma: iedereen is ook zelf verantwoordelijk voor de gang van zaken in de gemeenschap”.

Daarom niet alles wat de gemeenschap aanraakt op drug van overheden stapelen. Zelf doen wat de hand te doen vindt; zelf meewerken aan het formuleren van politieke doeleinden en politieke middelen; zelf meewerken aan de realisering daarvan; zelf actief lid worden van de partij.

RADIKALEN: SCHELDWOORD? RADIKALEN: ERETITEL!

VERVOLG ARTIKEL AARDEN GELIJKGEZINDEN VOORAL BIJ ANTI-REVOLUTIONAIRES, SOCIALISTEN EN DEMOCRATEN '66

nieuwling, dan is het juist begonnen om de regelbaarheid van ons land. Want die regelbaarheid, dat ben ik met mijn oudere en jongere leermeesters volkomen eens, die regelbaarheid loopt ernstig gevaar. En als we over regelbaarheid praten, moet men denken met dan aan in onze parlementaire democratie? Dan denken we aan liefst een zo ruim mogelijke mate van bereidwilligheid tot medewerking bij het tot standbrengen en bij het doen voorbestaan van kabinetten.

En wie zijn in feite — ik haal het nu niet uit de leerboeken — wie zijn nu in feite bij de medewerking betrokken? Waaruit blijkt die medewerking? Zijn daar in feite kiezers bij betrokken? Zijn daar in feite in voldoende mate partijen bij betrokken? Ik zou zelfs de vraag durven stellen of wij tevreden moeten zijn met de inspanning van de fracties, die erbij betrokken heten te zijn.

Het is een zaak van fractie-voorzitters en zij zullen aan de hand van verkiezingsvragen vaststellen wat te gebeuren staat.

Voorzitter, en wat is er dan in feite gebeurd? Dan hebben partijen bij de verkiezingsvragen — hun het wel trouwen te geven. Maar wat hebben de partijen in feite gedaan om het vertrouwen van de kiezers waar te maken? Waar kunnen de kiezers zich op baseren? Waarom vragen tot mijn grote verbazing, in toenemende mate jongere kiezers, maar gelukkig ook oudere, waarom vragen ze steeds weer? U — partij — komt met een programma, u zegt het te zullen verwezenlijken, maar vertel me nu eens hoe doe dat in feite? En dan staat we met de mond vol tanden. Dan weten we het antwoord op te brengen, dat wij fractie-voorzitters — ik mag dat tegenwoordig zeggen, al ben ik voorzitter van een „groep”, zoals dat heet — ons programma maximaal zullen waarmaken. Maar zelfs als men dat zegt, voorzitter, dan is het voor mij de vraag of een fractie-voorzitter dat zeggen mag. Want hij weet alleen hoeveel mannen en vrouwen hij achter zich in de Kamer heeft.

En waar ontbreekt het nu aan als we over regelbaarheid praten? Het ontbreekt aan adequate middel om het eigen programma, ik benader het vanuit het eigen programma, te verwezenlijken. Want je kunt met zijn 42en in de Kamer zitten, maar met zijn 42en kun je geen programma maximaal waarmaken. Dat kun je alleen met anderen, al ben je dan ook de grootste fractie.

Voorzitter, het is een verheugende ontwikkeling dat de kiezers ons vragen stellen, die tot de kern van de zaak doordringen. De kiezer wij betrokken zijn bij het vormen van een meerderheid. En laat ons bewust zijn de les van het midden van de vorige eeuw, dat de parlementaire democratie niet bij wijze van concessie moet worden afgedwongen.

Voorzitter, laat ons voorkomen — om dat wij zelf het waar gaan maken — dat de kiezer ons niet verwijt moet maken dat ook wij concessionarissen of politieke vrijheid zouden zijn dat wij het laten afdwingen dat de kiezer rechtstreeks betrokken wordt bij de vorming van een meerderheid.

MEERDERHEIDSVORMING

En daarom, voorzitter, zou ik dit willen stellen: als men de verwijtende vinger naar ons heft, die de durt hebben opgebracht om het woord „stemmen” te laten vallen, laat hen dan die ons de vinger heffen, laat hen dan zelf met redelijke middelen komen, die tegemoet komen aan de volstrekt gerechtvaardigde wens van de kiezer, dat hij betrokken wordt bij de meerderheid.

Hoe komen we tot een meerderheid? En ik kan nu alleen spreken als lid

van een groep in de Kamer. Mag ik dan herinneren aan de positieve zijde van mijn verklaring, toen ik mededeelde, dat ik mij hoop opzag uit de fractie van de Katholieke Volkspartij te treden. Ik wilde mij niet bepalen tot een negatief aspect, ik wilde daar onmiddellijk een positief aspect naast stellen. Want waar was het mij om begonnen?

Het was en is mij begonnen om de zaak van de meerderheid, die belangrijker is dan een fractie. En als fracties het ons niet mogelijk zouden maken om realiter tot een meerderheid te komen, dan moeten wij in deze tijd waarin de verhoudingen zich fundamenteel wijzigen, dan moeten we — en ik erken dat met alle risico's van dien — splinter durven zijn. Schakel heeft als enige interrumpt bij mijn verklaring de spijker op de kop geslagen. Ik zou geen splinter geworden zijn, als het mij niet echt om de meerderheid ging.

Voorzitter, wat heb ik daaraan toegevoegd? Ik heb eraan toegevoegd en ik heb dat gezegd met grote voldoening, dat zij onze grenzen van fracties niet openbaar en verheugende mate van politieke gelijkgezindheid. Ik heb me toen wat cryptisch uitgedrukt. Mag ik deze gelegenheid benutten om mij nader te verklaren?

Waar zie ik in de Kamer, in welke fracties zie ik die politieke gelijkgezindheid? Ik zie dat in de ene fractie van de A.R.P. en de andere als een voor een nauwelijkt toezien toeschouwer waarneembare onderstroom, maar gelijkgezindheid. Ik zie dat in de fractie van de Partij van de Arbeid, ik zie dat in de A.R.-fractie, ik zie dat in de jeugdige fractie van D'66, waarvoor ik vanwege haar jeugd een zekere voorkeur heb. Ik zie dat ook in de fractie van de P.S.P.

Partij van de Arbeid

Voorzitter, mag ik daar enkele korte kanttekeningen bij plaatsen? Rust het eerste er op het congres van de V.V.D. En wat krijgen we dan te horen van nogal volumineuze commentatoren: de rust in de V.V.D. dat is het beeld van de gelijkgestemdheid, van de eenheid in de V.V.D. En die wellicht in de P.v.d. V. verdeeldheid, je weet niet wat je eraan hebt. Ik heb zoets ook de heer Schmelzer wel eens horen zeggen.

Voorzitter, ik hou van woelwerk. Want is het reëel op dit uur in de Nederlandse politieke ontwikkeling, dat wij rustig zijn? Er zijn zaken aan de hand, die boeien, die intrigeren. En is het dan niet begrijpelijk, dat het hart geraakt wordt en dat we woelig worden? Dan wordt gezegd: maar dat Nieuw-Links in de P.v.d.A. Ach, ik volg niet alles met even grote inspanning. Ik heb mijn bezwaren ook tegen bepaalde uitslatingen van Nieuw-Links. Maar als ik het goed zie dan probeert Nieuw-Links, met alle verscheidenheid ook in die groep, uitgaande van het ertog van het socialisme, te komen tot een gedachtegang, tot een fundamenteel denken dat is toegespit op de oplossing van de vraagstukken van vandaag en van morgen. Men zoekt, men worstelt, men ruziet. Maar het zijn goede partijen waarin men nog ruzien kan en het tenslotte eens worden. Wat ik belangrijk vind — en mag ik dan nog één kanttekening bij de ontwikkeling in de P.v.d.A. maken — naast Nieuw-Links wat mij boeit, wat mij soms eert, het ontbreekt het woelige optreden van de jongeren in en naast, maar verwant aan de P.v.d.A.

Verscheidenheid, woeligheid, maar een woeligheid die, voorzitter, ik dacht ons eigenlijk hoopvol moet stemmen, want worstelen komen we alleen uit de problemen van vandaag.

Anti-Revolutionaire Partij

Ik kom dan tot de fractie, waarvoor ik grote bewondering heb. Ik heb dezer dagen antwoord moeten geven op een vraag, welke ik de beste fractie in de Kamer vond. Ik heb zonder enig nadenken kunnen zeggen: de fracties van de P.v.d.A. en van de A.R.P. Ik weiger om te zeggen, wie ik de beste vind. Want ze zijn niet helemaal vergelijkbaar. De A.R. hebben een zekere voorproong, want dat is, mag ik het onze voorzitter nazeggen: dat is een bewonderenswaardige Gedeonsbende. Waarom danken de Radikalen of waarvoor is ons de naam van Radikalen toegekend? Wij danken het aan Berghuis, maar misschien eventueel aan die magnifieke staf, die de A.R.P. rijk is. Evangelische radicaliteit was de wrokpoot van Berghuis in de verkiezingsstrijd van '67.

Ook Biesheuvel deed een duik in het zakje en noemt zijn partij een „voorhoedepartij”. Maar dat kan natuurlijk zijn in het kader van wat achterlopende partijen. Zoals alle termen in de politiek is ook dit de aanduiding van een relatief begrip. Maar laat ons niet overdrijven — toch vaststellen dat de kracht en de invloed van de Gedeonsbende, gevormd door de fractie van de A.R.P. in de Kamer, niet weg worden onderschat. We beleven opnieuw een herfsttij in de politiek. We hebben dat ook beleefd in de derdertig jaren. Toen heeft de A.R.P. ook een belangrijke rol gespeeld. Ik moet er nog wel eens aan terugdenken. Ook nu heeft de A.R.P. een leidende rol in de ontwikkeling genomen, tot mijn verdriet markeert de houding van de A.R.P. de zwakte van de Katholieke Volkspartij. Ik hoop en ik verwacht dat een echte politieke partij als de Anti-Revolutionaire Partij te rechter tijd als ze voor de keuze wordt geplaatst — en anders verzaakt ze haar politieke karakter — dat ze getrouwelijk en ik hoop in de juiste richting kijkt. En welke dat is, dat weet u, het hoeft ik niet te zeggen. Ik hoop, ik verwacht het.

Democraten '66

Ik kom dan tot de fractie van D'66, de jongste loot aan onze politieke stam, als ik aan onszelf voorbij mag gaan. De belichaming van de vernieuwing van de politieke verhoudingen in ons land. De partij, als wij de laatste laatste verkiezingen juist interpreteren, die de jongere kiezers, die in zo grote getale aan de jongste verkiezingen hebben kunnen deelnemen, die deze jongere kiezers het meest heeft aangesproken. Haar vernieuwingsdrang, haar oprechte wij tot vernieuwen, het appél wat zij op de jeugd heeft gedaan, dat geeft ons vertrouwen, dat zij op een juiste wijze haar plaats zal weten te vinden in de concentratie die ons garanderen moet, dat we in Nederland komen tot een echt consequent vooruitstrevend beleid.

Pacifistisch Socialistische Partij

En ik durf in deze reeks ook te noemen de P.S.P. Ik zie in haar een vermenigving van idealisme en realisme, waarbij ik overigens wel eens de indruk krijg dat zij zich in de Kamer nu niet alleen maar bezig houdt met de indruk weet van een zekere eenzijdigheid. Ik heb in de Kamer wel eens het woord „deformatie” laten vallen. Het is geliefd in de kunst. Er is een geliefdheid bij de P.S.P. voor het deformatisme. Ik gun ze dat als ze de rechtvaardig zal weten waar te maken, dat een fractie onbelangrijk is tenzij ze bijdraagt tot de vorming van een meerderheid.

GEEN GELIJKGEZINDHEID MET KVP, CHU EN VVD

En daarmee ben ik tot mijn spijt uitgedrup. Want in andere fracties zie ik wel politieke gelijkgezindheid, maar

nauwelijks of in onvoldoende mate. Ik zie dat in fracties van K.V.P., van C.H.U. en V.V.D.

Katholieke Volkspartij

Mag ik kort bij mijn oude fractie stilstaan? Als mijn vriend Schmelzer zegt dat in het belang van het land en terwille van de regelbaarheid de K.V.P. haar handen vrij moet houden, dan moet hij dit woord ook waarmaken. En dat betekent voor mij dat dat niet alleen een theoretische uitspraak is, dat er niet alleen sprake is van een theoretische vrijheid van de K.V.P., maar dat er ook een morele vrijheid moet zijn. Maar ik krijg wel eens de indruk, dat door haar systematische opstelling tegenover de P.v.d.A., dat zij anderszins die zich gereedvaardiger hebben opgesteld, dus het niet Biesheuvel, die het meeste reserve maakte in het gesprek met zijn twee collega's bij de bekende t.v.-uitzending? Was het niet de A.R.P. die verzoeken is gesproken van de „18” te schorsen? Was het niet de Arjos die aandrang op het betrekken van de Radikalen bij het gesprek van de „18”? Was het niet de Arjos die vroeg om met de Radikalen althans een politieke sociëteit dan op een transformatie tot een echte politieke partij.

Christelijk Historische Unie

Een enkele opmerking t.a.v. de C.H.U. Daarın voltrekt zich een stroomverandering. Met reuze passen probeert de Unie ook iets van het karakter van een partij te krijgen. Slaagt ze daarin? Het is niet uiters uiterlijk reserve t.a.v. de christen-democratische samenwerking zij geworden is tot een voorstander zonder enige reserve, dan vraag ik me af of het beleid niet meer gericht is op behoud van een politieke sociëteit dan op een transformatie tot een echte politieke partij. Althans ik merk een duidelijk verschil tussen K.V.P. en C.H.U. enerzijds, die ongeduldig zijn waar zij samenwerking wensen met elkaar, en de A.R. anderzijds die zich gereedvaardiger hebben opgesteld, dus het niet Biesheuvel, die het meeste reserve maakte in het gesprek met zijn twee collega's bij de bekende t.v.-uitzending? Was het niet de A.R.P. die verzoeken is gesproken van de „18” te schorsen? Was het niet de Arjos die aandrang op het betrekken van de Radikalen bij het gesprek van de „18”? Was het niet de Arjos die vroeg om met de Radikalen althans een politieke sociëteit dan op een transformatie tot een echte politieke partij.

Mijnheer de voorzitter, dat kan irreal zijn, maar ik waardeer het dat de Anti-Revolutionairen zich politiek opstellen, zoals ik me dagelijks, als ik tenminste in de Kamer op de banken zit, de P.v.d.A. en het bijkeke grappen van mijn A.R.-buurlieden.

Volkspartij voor Vrijheid en Democratie

Ik kom, — ik zou het in dit verband willen zeggen, best — bij de liberalen. Hen heb ik het eerste genoemd. Want als een partij mij na de oorlog heeft geïnteresseerd, is het deze. Wordt niet geleefd in de P.v.d.A.?

Wat stond de heer Oud voor ogen? Niet de belichaming van de gedachte in de V.V.D., dat liberaal en conservatief één pot nat zijn, want dan zou het de Vrijheid en Democratie Bond-Arkost, hebben verloochend. Oud heeft, als ik het goed zie, getracht om in de V.V.D. gestalte te geven aan het moderne liberalisme, wat hij niet aanvrof, althans in onvoldoende mate, zit de P.v.d.A. En hij heeft het opnieuw geprobeerd, hij is een doerzetter, hij heeft een derde maal gekozen en hij heeft het beproefd in de V.V.D. Toxopeus, als ik hem goed begrepen heb, toonde zich een orthodoxe leerling van Oud toen hij na de verkiezingen van '67 beleed een voorkeur voor een driedeling. En hoe interessat! Want hij zag naast de kerens van het socialisme en het liberalisme ook althans de oude contact, zoals de oude doctrines, wel een beetje mees overschatt — het conservatisme als kern. Heeft hij daarmee de rol van het politieke conservatisme niet toegedacht aan de zgn. confessionele partijen? Maar nu is de vraag: wat is de V.V.D.? Niet wat wil ze zijn, maar wat is ze? Als ik naar haar aanhang kijk, als ik uitslatingen van de heer Van Riel beluister, en als ik dan lees — ik heb het in de krant moeten lezen, u neemt me niet kwalijk als het citaat niet geheel juist is — dat de heer Van Riel, politicus als hij is, gezegd heeft: nu die Radikalen eruit zijn, nu denk ik dat het voor ons voor de V.V.D. nog aantrekkelijker wordt. Het nieuwe programma van de christelijke partijen zal onze samenwerking met de V.V.D. meer en bestendiger mogelijk maken. Dat zou betekenen dat de christelijke partijen de stukken die op stapel staan als werkstukken van de „18” zijn gepubliceerd, dat ze die in ieder geval in het licht van Van Riel zijn uitslatingen zullen moeten herzien.

KARAKTER VAN „GROEP-AARDEN”

Mag ik na dit overzicht, waarbij het mij vooral ging om de politieke gelijkgezindheid in de Kamer, voorzitter, eindigen met twee andere zaken? Eerst het karakter van de groep, door mijn vrienden Annie Kessel en Paul Janssen met mij gevormd? Mag ik van deze gelegenheid gebruik maken om hen beiden — Annie is voor herstel op vakantie in het buitenland, Paul zit onder mijn gehoor — va ganser harte dank te zeggen voor de steun en de medewerking, die ik van hen beiden in de moeilijkste politieke maanden van mijn leven heb mogen ondervinden. Mag ik omwille van de kortheid, omdat het nogal eens vaak naar gevraagd wordt, herhalen, al is het

dan niet woordelijk, wat ik in de Kamer over het karakter van onze groep heb gezegd. Ik heb gezegd: onze groep zijn wij, Pieten Bogaers gezegd heeft toen hij het had over het karakter van onze partij. Laat ons de waarheid niet proberen te verdoezelen. Als wij over grondslagen praten, als wij dat wat verschillend benaderen, dan zijn wij, Pieten Bogaers gezegd, overtuigd dat deze verscheidenheid — en we hebben daar ervaring van — ons geleerd heeft dat wij in alle vertrouwen samen kunnen staan op dit uur in de Nederlandse politiek.

BELEID VAN „GROEP-AARDEN”

Voorzitter, en dan het beleid van de groep. Wat bonbons na over het beleid van onze groep. Wat vinden wij het belangrijks? In de Kamer zo ruim mogelijk contact opnemen en daarbij grenzen vergeten, ook waar nieuwe wat pijnlijke grenzen voor ons gezeten zijn. Wij moeten waar wij politieke gelijkgezindheid zien, voorzitter, die vruchtbaar helpen maken. Wij moeten door steeds ruimer contact met alle gelijkgezinden trachten deze gelijkgezindheid te doen worden tot een praktisch-politieke gelijkgezindheid in belangrijke politieke zaken in dienst van een groeiende meerderheid. Dat is onze taak.

En wij hebben die gelijkgezindheid kunnen vaststellen. Mag ik u een paar punten noemen, ik zal daar niet gedetailleerd op ingaan. We hebben over de Huurwet gesproken, althans het heeft tot wijziging daarvan. U weet wat ik bedoel. We hebben in de Kamer gesproken over de herstructurering van Limburg; we hebben gesproken over het bekende Kistemaker-project; we hebben gesproken over de onverbonden verklaring van de C.A.O. voor het bouwbedrijf. Voorzitter, ik stel vast dat in verschillende gevallen in verheugende mate duidelijk van gelijkgezindheid is gebleken, al had het helaas nog niet het meerderheidsaffect. Maar dat gaat ervan komen.

Concentratie van onderop groeien

Voorzitter, contact reeds nu, samenwerking reeds nu, ik hoop en reken erop dat de partij zelf plaatselijk en gewestelijk, waar ze reeds voort aan de grond gekraakt heeft, contact zoekt met gelijkgezinden. Want de vooruitstrevende concentratie moet van onderop groeien. Eerst dan weet de toekomstige fractie van de Radikalen in de Kamer te worden gevraagd door de werkelijkheid van de samenwerking in den lande. Dan wordt de concentratie niet een formele mogelijkheid, niet een zaak van fractie-voorzitters en van intimi van partijbesturen, maar dan wordt de concentratie een zaak van de kiezers. Wij proberen er het onze aan te doen.

Zakelijke opstelling

Regeerbaarheid, ik ben er mee begonnen, op langere termijn. Ik eindig met regeerbaarheid op kortere termijn. Ik heb namens de groep in de Kamer mogen zeggen, dat de regering een verklaring aflegde i.v.m. ons uitbreiden, daarnaar gevraagd door fractie-voorzitter Den Uyl, dat zij zich zakelijk tegenover het kabinet zal opstellen. Maar nu is de vraag: wat is de V.V.D.? Niet wat wil ze zijn, maar wat is ze? Als ik naar haar aanhang kijk, als ik uitslatingen van de heer Van Riel beluister, en als ik dan lees — ik heb het in de krant moeten lezen, u neemt me niet kwalijk als het citaat niet geheel juist is — dat de heer Van Riel, politicus als hij is, gezegd heeft: nu die Radikalen eruit zijn, nu denk ik dat het voor ons voor de V.V.D. nog aantrekkelijker wordt. Het nieuwe programma van de christelijke partijen zal onze samenwerking met de V.V.D. meer en bestendiger mogelijk maken. Dat zou betekenen dat de christelijke partijen de stukken die op stapel staan als werkstukken van de „18” zijn gepubliceerd, dat ze die in ieder geval in het licht van Van Riel zijn uitslatingen zullen moeten herzien.

SLOTWOORD

Voorzitter, dames en heren, ik ben met een persoonlijk woord begonnen. Het karakter van de groep, door mijn vrienden Annie Kessel en Paul Janssen met mij gevormd? Mag ik van deze gelegenheid gebruik maken om hen beiden — Annie is voor herstel op vakantie in het buitenland, Paul zit onder mijn gehoor — va ganser harte dank te zeggen voor de steun en de medewerking, die ik van hen beiden in de moeilijkste politieke maanden van mijn leven heb mogen ondervinden. Mag ik

OPZET VAN STRUCTUUR VAN DE PARTIJ

1. Leden-congres

- Hoogste orgaan van de partij; komt minstens éénmaal per jaar bijeen.
- Taken: vaststelling structuur van de partij
kiezen van landelijk bestuur en beoordeling van het gevoerde beleid
vaststelling politiek program
vaststelling kandidaten-lijsten Tweede Kamerverkiezingen
beoordeling fractiebeleid
verantwoording financieel beheer

2. Kerngroep: (landelijk)

- Voorlopig bestuur
- Voorzitters (resp. hun plaatsvervangers) van provinciale actiecentra en regionale actiecentra
- Voorzitters landelijke programcommissies
- Als adviseurs: de fractieleden

3. Bestuur:

- Het Bureau (zie 4)
- Vijf gewestelijke vertegenwoordigers
- Eén of meer anderen

4. Bureau:

- Voorzitter
- Vice-voorzitters
- Secretaris
- Penningmeester
- Enige leden voor specifieke taken in het secretariaat
- Adviserend lid: voorzitter van de fractie

Schematisch: (taken)

secretaris en de leden genoemd onder 4.5	voorzitter: vice-voorzitter(s)	penningmeester:
1. secretariaat	1. algemene leiding	1. financiële commissie
2. kantoor	coördinatie en contact actiecentra	2. stichting beheerszaken
3. ledenadministratie	2. politiek beleid d.w.z. voorbereiding van program en beleid en het op gang houden van het politieke gesprek	3. contributie-inning
4. informatie-verstrekking	3. contact met de fractie	4. financiering actiecentra
5. organisatie-commissie		5. uitgaven
6. ledenwerving		
7. congresvoorbereiding		

RADIKALEN

VOORLOPIG PROGRAMMA

De oprichters zijn christenen, die in de politiek een progressief beleid willen verwezenlijken. Daarbij ervaren zij hun christen-zijn als een wezenlijke bron van inspiratie. Zij zijn tegelijkertijd van mening, dat men ook vanuit andere levensbeschouwingen tot een gelijkgerichte politiek kan komen. Daarom is samenwerking tussen deze gelijkgerichte groeperingen geboden.

De nieuwe partij staat uiteraard open voor een ieder, die haar vertrouwen wil schenken.

De partij stelt zich ten doel, samen met anderen, een progressief beleid te realiseren. Inhoud van dat beleid moet zijn een niet aflatende strijd tegen de toenemende maatschappelijke onvrede.

Voor een progressief beleid achten de Radikalen de volgende punten kenmerkend:

- Plicht tot persoonlijke inzet: iedereen is verantwoordelijk voor de gang van zaken in de gemeenschap.
- Belastingverlaging behoort geen voorrang te hebben, zolang er nog verschrikkelijk veel te doen valt voor de zwaksten en er nog zoveel moelt gebeuren om in ons dichtbevolkt land behoorlijk te kunnen leven.
- Arme landen moeten geholpen worden. Niet met een aalmoes. Zij moeten rechten krijgen, zoals de verdrukten in de westelijke landen in de laatste eeuw rechten hebben gekregen: door mee te beslissen. Als het nuttig is voor de arme landen en goed voor de toenadering tussen de volkeren, moeten dienstplichtigen kunnen kiezen tussen de strijdkrachten of werk in de ontwikkelingslanden.
- Al is er minder nood dan vroeger: ook binnen Nederland zijn de verschillen in kansen, inkomens en vermogens nog altijd te groot.
- Nederland moet duidelijker stelling nemen tegen dictatoren en vóór hun slachtoffers.

6. Voorrang voor de woningbouw (ook krotopruijing) en de werkgelegenheid.

7. De eigendom is een belangrijk goed, maar geen heilig goed, dat altijd onaantastbaar is.

8. Het meespreken van de werknemers in hun bedrijf staat nog in de kinderschoenen. In het algemeen worden trouwens de burgers te weinig betrokken in zaken, die hen rechtstreeks raken. Er is behoefte aan grotere eigen verantwoordelijkheid — niet voor enkelen, maar voor allen.

9. De wereldvrede is het nemen van risico's waard. Onvoorwaardelijk stopzetten bombardementen op Noord-Vietnam. Het Atlantisch bondgenootschap dienstbaar maken aan de ontspanning tussen oost en west, met als einddoel: bezuiniging op de defensie en tenslotte ontwapening.

10. Staatsrechtelijke hervormingen, waardoor een kabinet niet meer kan worden vervangen buiten de kiezers om. Dergelijke gedachten leven niet alleen bij de „Radikalen”. Vele anderen zouden willen meewerken aan een concreet, vooruitstrevend program. Het program is niet genoeg. Het gaat erom, dat het wordt uitgevoerd.

De „Radikalen” zijn van mening, dat men vanuit verschillende levensbeschouwingen tot een gelijkgerichte, vooruitstrevende politiek kan komen. Dan is het geboden, dat gelijkgerichte groeperingen samenwerken.

De kiezers hebben recht op duidelijkheid. Zij hebben er recht op te weten wat er met hun stem gebeurt. Zij hebben er recht op, dat hun partij vóór de verkiezingen zegt met welke andere partijen zij wil regeren en wat zij zal gaan doen en wie het zullen doen.

De partijen, die een gelijkgerichte, vooruitstrevende politiek wensen, moeten proberen het vóór de verkiezingen eens te worden. Dan wordt de kiezer niet in het onzekere gelaten.

ONDERNEMERS VEILIGER?

Op 18 maart kwam het bestuur van de Katholieke Boeren- en Tuindersbond in vergadering bijeen. Een verslag van deze bestuursvergadering, ondertekend met „Sch”, verscheen in het bondsorgaan „Boer en Tuinder”. De laatste alinea van dit verslag luidde:
„Enkele bestuursleden deelden mee dat zich hier en daar op het platteland ongerustheid over de gang van zaken bij de K.V.P. voordoet en dat sommigen menen hun contributiebetaling te moeten uitstellen. Het bestuur is van mening dat voor ongerustheid geen enkele aanleiding bestaat, integendeel: door het uitreden van enkele radikalen zijn de belangen van de zelfstandige ondernemers bij de K.V.P. nog veiliger gesteld dan voorheen.”
(Boer en Tuinder, 28 maart 1968)

Tussen haakjes:

— u betaalde uw „startbijdrage” al? bovenstaande informatie en vele andere documenten, artikelen en perscommuniqués zijn verzameld in twee documentatiebundels. Koop die! Zie bladzijde 4.)

ENQUÊTE

Binnenkort zal aan alle leden een enquête-formulier worden toegezonden. De beantwoording hiervan is voor de gehele partij van zeer veel belang. Wij verzoeken u dan ook het formulier na ontvangst direct in te vullen en terug te zenden.

RADIKALEN, documentatie nr. 2

Uit de inhoud:

Spijstlemmersbrief
Werkgroep van christen-radikalen
Adres K.V.P.-radikalen (aug. '67)
Documenten van partijraad K.V.P. december 1967
Brief: Bogaers bedankt voor de K.V.P.
Brief van De Quay
Oprichtingsverklaring Radikalen
Positie en gedragslijn Radikalen in vertegenwoordigende lichamen en bestuurscolleges
Registratie partij Radikalen enz., enz.

Prijs f 2,50 bestellen alléén door storting op postgiro 1575600 (zie ook blz. 4).

INFORMATIE EN DOCUMENTATIE

Koop de documentatie die op de achterzijde staat aangegeven: U kunt dan het best te weten komen wat de Radikalen willen, hoe zij programmatisch denken, hoe hun partij ontstaan is, waar zij naar toe willen.

In de boekhandel is verkrijgbaar:
„Christen-Radicaal”, samengesteld door Bas de Gaay Fortman en Wim in 't Veld, Uitgeverij Paul Brand, Hilversum - Maaseik en Uitgeversmaatschappij J. H. Kok N.V., Kampen.

ORGANISATIE VAN HET POLITIEK GESPREK BINNEN DE PARTIJ

1. Karakter van het program

- De partij wil een dynamisch program.
- Het partijprogram moet beknopt zijn; volledigheid is onbereikbaar.
De programpunten moeten zich primair richten op de tekorten en knelpunten in de samenleving, nu en in de toekomst.
- Het partijprogram moet prioriteiten stellen.
- Het partijprogram moet ook in zijn formuleringen beknopt zijn, eenvoudig van taal en de onderlinge samenhang duidelijk maken.
- De organisatie van het programmatisch overleg moet enerzijds recht doen wegedvaren aan een zo groot mogelijke inspraak van de leden, doch mag anderzijds een slagvaardig politiek optreden niet belemmeren.
- Bij de uitwerking van de diverse paragrafen en hoofdstukken zal speciale aandacht worden geschonken aan concretisering van het eerste punt uit het voorlopig program, t.w. „Plicht tot persoonlijke inzet: iedereen is verantwoordelijk voor de gang van zaken in de gemeenschap”.

2. Doelstelling van het overleg

- Formulering van programpunten.
- Permanent politiek gesprek: kritische begeleiding van het optreden van partij en fractie(s) en voortdurende aanpassing van het program.

3. Materiaal voor het opbouwen van een partijprogram

- (= het vormgeven van een politiek beleid)
- Uitgangspunt zijn de tien punten van het voorlopig program (maart '68).
 - Daarnaast staan ter beschikking:
 - het Scheveningse program van de werkgroep Christen-Radicalen;
 - uitspraken van programmatische aard, gedaan door radicalen binnen de K.V.P. gedurende de periode augustus '67 tot en met februari '68. (Deze zullen in één stuk worden verzameld);
 - ander studie-materiaal.

4. Elementen van de organisatie van het overleg

- regionale lokale groepen (aantal onbeperkt)
- landelijke programcommissies (10 à 15) bestaan elk uit: ca. 5 specialisten; een lid voorl.best.; een rapporteur en een aantal leden die terzake van hun belangstelling hebben doen blijken.
- centraal programcomité, bestaat uit: voorzitter (lid voorlopig

bestuur), 1 of 2 leden per programgebied, secretaris (lid voorl. best.), partijvoorzitter, fractievoorzitter

4. kerngroep

5. congres

5. Mogelijke indeling hoofdstukken en paragrafen

vier gebieden:

1e gebied

waaronder: „vernieuwing maatschappelijk bestel”
politieke en staatkundige vernieuwing, betere inspraak burgers in bestuur, verdere democratisering van de samenleving en in het bijzonder van het bedrijfsleven.

2e gebied

waaronder: „welzijnsbeleid”
onderwijs, cultuur en vorming, ruimtelijke ordening en woningbouw, sociale zekerheid, volksgezondheid, aansluiting sociaal achtergebleven groepen.

3e gebied

waaronder: „vredespolitiek”
ontwikkeling van arme landen, internationale samenwerking, defensie en ontwapening.

4e gebied

waaronder: „economisch beleid”
financiering overheidsuitgaven, inkomens- en vermogenspolitiek, werkgelegenheidsbeleid.

6. Naar verwachting meest gebruikelijke gang van overleg

- vrije initiatieven van regionale/lokale groepen;
- ontwerp van landelijke programcommissies in overleg met centraal programcomité om de eenheid van het program te waarborgen;
- centraal programcomité maakt ontwerp-partijprogram;
- gelegenheid voor regionaal/lokale groepen om wijzigingsvoorstellen in te dienen;
- gewijzigd ontwerp centraal programcomité;
- kerngroep (waarin o.a. vast zitting hebben de voorzitters van alle landelijke programcommissies en incidenteel, wanneer „hun” hoofdstuk ter sprake is, enige leden van elke landelijke programcommissie); eventueel 7. herzien ontwerp van centraal programcomité;
- kerngroep (definitief advies);
- congres.

ANNIE KESSEL

op vakantie na ziekte:

GROET AAN DE CONGRESGANGERS

DAMES EN HEREN

Ik wil u allen op deze wijze hartelijk groeten en in het bijzonder — ik hoop dat de heren het mij niet kwalijk zullen nemen — de aanwezige dames en kinderen in de creche. Ik zal helaas niet aanwezig kunnen zijn. Ik moet nu mijn ziekte nieuwe krachten zien te verzamelen en daarom vertrek ik

vandaag voor een verblijf van enkele weken naar het buitenland. Als ik weer goed ben, hoop ik mij volledig te kunnen inzetten voor het werk in de fractie en partij. Ik weet dat ik daarbij mag rekenen op de enthousiaste medewerking van velen. Daarom heb ik groot vertrouwen voor de toekomst. Ik wens u vandaag in De

Meerpaal een goed geslaagde en een gezellige congresdag. Ik hoop met velen, die ik nog niet ken, spoedig te kunnen kennis maken. Tot slot wens ik u allen veel succes toe bij het werk voor de nieuwe partij, vooral ook in uw eigen provincie, uw eigen gewest, stad of dorp. Ik dank u zeer.

Uitknippen en opsturen (geef het door!)

AAN POLITIEKE PARTIJ RADIKALEN postbus 10 - Lelystad

NAAM
ADRES
WOONPLAATS
(leesbaar s.v.p.)

geeft zich op als lid van de nieuwe partij RADIKALEN

AAN DE LEZER,

Het secretariaat ontvangt tientallen brieven met verzoeken om nadere inlichtingen, zowel van programmatische als van organisatorische aard. Verzoeken om toezending van documentatie, adressen, overdrukken, eerder verschenen stencils, enz., enz. Deze krant moet, hopelijk alle, vragers tevreden stellen. Overige documentatie (zie blz. 4) kunt u alleen bestellen door overmaking van het verschuldigde bedrag op de giro van de penningmeester 1575600. Maakt u ook gebruik van de adressen van de actiecentra in in uw omgeving. Zij kunnen u dikwijls beter helpen dan postbus 10!

RADIKALEN-BESTUUR

P. BOGAERS,
E. JURGENS,
W. van DAM,
A. van RUITEN,
J. van ESCH,
H. DAMOISEAUX,
G. van DONGEN,
K. van EERD,
mevr. J. v. d. HEIJDEN-KNOL,
M. van HULTEN,
mevr. T. JAGER-van LONKHUYZEN,
Th. van KLEEF,
T. WEHKAMP,

Laren (N.H.)
Amsterdam
Renkum
Gouda
Den Haag
Den Haag
Rotterdam
Oegstgeest
Eindhoven
Lelystad
Heerlen
Amsterdam
Zwolle

voorzitter
vice-voorzitter
vice-voorzitter
secretaris
penningmeester

leden

DE GROEP-AARDEN

In de Tweede Kamer der Staten-Generaal bestaat uit

J. M. AARDEN, voorzitter
mej. A. A. M. KESSEL
P. J. JANSSEN

HET KARAKTER VAN DE PARTIJ „RADIKALEN”

De partij „Radikalen” behoort niet tot de confessionele partijen en noemt zich niet christelijk, want:

1. zij wil niet de schijn wekken, dat een partij of een beleid aan de aanduiding „christelijk” voldoet of kan voldoen;
2. zij wil niet, dat het christendom misbruikt wordt om mensen uit elkaar te houden, die het politiek eens zijn;
3. zij wil niet, dat een politieke strijd met de oude partijen zou gaan ontstaan over twee „soorten” christendom.

De partij „Radikalen” is ontstaan na het besluit van een aantal leden van de bestaande christelijke partijen om uit te treden. De oprichters voelden zich christenen. Zij waren en zijn door historische achtergronden, actuele omstandigheden, een gemeenschappelijke beweging en hun milieus met elkaar verbonden.

De nieuwe partij richt zich in de eerste plaats tot kiezers, die in het verleden op de christelijke partijen stemden. Kiezers, die het beleid van die partijen onvoldoende progressief achten, maar die ook in de nieuwe situatie niet willen verdoezelen, dat zij voor hun politiek gedrag hun christen-zijn als een wezenlijke bron van inspiratie blijven ervaren.

De partij „Radikalen” heeft geen behoefte stemmen of leden af te snoepen van partijen, waarmee zij hoopt een vooruitstrevende concentratie op te bouwen. Maar wie wil toetreden is welkom. De partij staat ook open voor politiek daklozen.

De oorsprong van de partij „Radikalen” en het feit, dat zeer vele van haar leden uit de christelijke partijen komen, betekent niet, dat wie leeft uit een andere bron dan het Evangelie of wie daarvan niet voortdurend wil getuigen, in de partij „Radikalen” slechts een tweederangs lid zou kunnen zijn.

De partij zegt niet, dat de inspiratie-bron van het Evangelie beter is dan andere bronnen. Dat is ze natuurlijk wel voor de christenen zelf, maar als niet-christenen dat anders zien, dan is dat hun goed recht en dan wordt dat zonder meer aanvaard.

De partij is gekant tegen het ontlenen van pretenties aan inspiraties, erkent wel hun grote betekenis en waardeert de wederzijdse beïnvloeding.

De partij „Radikalen” maakt van haar eigen karakter en van haar eigen voortbestaan geen dogma. Doel is: het bereiken van een meerderheid in het parlement voor een vooruitstrevende politiek. Daarvoor kiest zij in de huidige situatie voor samenwerking met gelijkgerichte partijen en groeperingen.

Wat een eventueel verdergaande ontwikkeling op langere termijn betreft:

De een verwacht of hoopt, dat er binnen de vooruitstrevende concentratie een groep zal blijven, overwegend bestaande uit mensen, die in hun gemeenschappelijk christen-zijn steun en inspiratie voor hun beweging in de politiek vinden.

De ander verwacht, of hoopt, dat heel nieuwe vormen — grotere verbanden — zullen ontstaan, waarbinnen een afzonderlijke groep niet meer wenselijk zal zijn.

De partij wil deze ontwikkeling laten afhangen van ervaringen, die in de periode van het samenwerkingsverband worden opgedaan, vooral voor het antwoord op de vraag, hoe de verschillende inspiratiebronnen zo goed mogelijk kunnen werken.

Ook hangt veel af van de opstelling van anderen. Daarom willen alle leden van de partij „Radikalen” zich geheel open stellen voor toekomstige ontwikkelingen en voor elkaanders argumentatie.

ATTENTIE

In De Nieuwe Linie worden sinds begin februari artikelen gepubliceerd van gastschrijvers uit de partijen en groeperingen die zich met de partijvernieuwing in Nederland bezig-

houden. Met deze rubriek beoogt De Nieuwe Linie een constructieve bijdrage te leveren aan de politieke discussie die thans gaande is. Verscheidene „Radikalen” hebben reeds aan dit open „politiek forum” deelgenomen en zullen in de komende weken eraan deel blijven nemen.

CONTACT-ADRESSEN ACTIE-CENTRA

- GRONINGEN:**
Groningen: mevr. E. de Vries-Hillebrand, Handellaan 1, tel. 05900 - 5 24 55.
- FRIESLAND:**
Harlingen: W. Damsma, De Savornin Lohmanstraat 12, tel. 05178 - 35 54.
- DRENTE:**
Assen: A. J. Kuis, Epe 27.
- OVERIJSEL:**
Enschede: L. Reestman, Getfersingel 204, tel. 05420 - 2 41 55.
Enschede: H. v. d. Vegt, Van Diemenstraat 106, tel. 05420 - 1 28 71.
- Glanerbrug:**
W. Bakker, Jac. le Mairestraat 24, Glanerbrug, tel. 05424 - 17 01.
- Kampen:**
W. Bos, Noordweg 73, Kampen.
- GELDERLAND:**
Doetinchem: J. van Aken, Vossenstraat 55, tel. 08340 - 38 94.
Achterhoek: J. Schaafs, Dr. Jac. Thyssenstraat 18, Zeddam, tel. 08345 - 559.
- Arnhem:**
N. Heenvliet, Herminiumstr. 1, Arnhem, tel. 08300 - 2 35 81.
- Betuwe:**
K. J. van Rijswijk, Magnoliastraat 18, Tiel.
- Ede:**
H. Wijsma, Bisschopweg 68, tel. 08388 - 29 92.
- Nijmegen:**
C. C. A. van Bruggen, Van Oldenbarneveldstr. 28, Nijmegen, tel. 08800 - 3 01 31.
- N.W.-Veluwe:**
G. F. van Pijkeren, Mentiesweg 1, Oostendorp (post Elburg).
- Wageningen:**
M. Gerlagh, v. d. Waalstr. 40-II, Wageningen.
- Winterswijk/Aalten:**
H. Chr. de Graaf, Schoolstraat 9, Bredevoort.
- Zeddam:**
A. J. G. Berentsen, Schapenweg 29, Zeddam.
- OOSTELIJK FLEVOLAND:**
Dronten:
J. A. M. van der Horst, Groenlandstraat 26, Dronten.
- UTRECHT:**
Utrecht: G. Grijzen, Rubicondreef 38.
Baarn: A. M. Turkenburg, Tromplaan 56, Baarn.
Bilthoven: mevr. A. Wouters-Wellebrekers, Handellaan 18, Bilthoven, telefoon 03402 - 55 27.
Bunnik: B. Wammes, Van Beeck Calcoenlaan 16, Bunnik.
Doorn: M. Jongemans, De Beaufortweg 11, Doorn, tel. 03430 - 25 11.
Driebergen: mej. Dilia Wagenmakers, A. C. de Bruijnstituut, Doorn, telefoon 03438 - 52 44.
Houten: J. G. S. Schemmekes, Vlierweg 56, Houten, tel. 03468 - 795.
Jutphaas: B. Griepink, dr. Bakkerlaan 101, Jutphaas, tel. 03471 - 747.
Utrecht: J. Goudberg, Pieter Nieuwlandstraat 64, Utrecht, tel. 030 - 71 58 47.
Vreeswijk: J. Wijnreder, Burg. de Geerplantsoen 6, Vreeswijk.
- NOORD-HOLLAND:**
Groot-Amsterdam: J. Geerts, Waalstraat 89-III, Amsterdam, tel. 020 - 42 58 51.
Purmerend: C. J. M. van IJsendijkstr. 23, Purmerend.
't-Gooi: F. Trip, Noolseweg 32, Laren (N.-H.) tel. 02153 - 37 89.
IJmond: J. Zuurbier, Tuinderstraat 126, IJmond, tel. 02550 - 1 19 90.
Overig Noord-Holland: J. van Eerden, Geesterweg 77, Uitgeest, 02513 - 23 89.
- ZUID-HOLLAND:**
Bollenstreek: A. W. de Groot, Pr. Irenelaan 1, Voorhout, tel. 02532 - 81 11.
Delft-Westland: A. J. Beccuqé, Van Adrichemstr. 133, Delft, tel. 01730 - 3 12 40.
Gouda/Rijnstreek: J. de Lange, Gloriantplantsoen 29, Gouda, tel. 01820 - 89 85.
Groot Den Haag: C. Visser, Elviraland 70, Den Haag, tel. 070 - 83 06 83.
A. J. Tukker, Loenensestr. 153, Den Haag, tel. 070 - 32 49 79.
Leiden: C. J. M. Straver, Uiterdijk 5, Zoeterwoude.
Rijnmond: P. H. A. Rijsmus, Adr. Milderstraat 98b, Rotterdam-6, 010 - 23 11 54.
Zwijndrecht: A. G. C. van de Berghe, Geraniumstraat 16, Zwijndrecht, tel. 01850 - 2 65 92.
ZEELAND:
W. L. M. Groffen, Singel 105, Vlissingen, tel. 01184 - 26 35.
- NOORD-BRABANT:**
Breda: H. Ruygers, Regentesseplein 2, tel. 01600 - 3 30 69.
Tilburg: C. Lafeber, Torteldreef 6, tel. 04250 - 7 27 77.
Bergen op Zoom/Roosendaal: Th. Neutefelings, Weissenbruchstraat 92, Roosendaal.
Boxtel: H. Lagarde, Rechtestraat 36, Boxtel, tel. 04106 - 31 13.
Breda: C. Crul, Amerongenstraat 63, Breda, tel. 01600 - 3 25 32.
Den Bosch e.o.: I. van Haaren, Ruwenbergstr. 1, St. Michelsgestel, tel. 04105 - 23 80.
Eindhoven: mevr. J. v. d. Heyden-Knol, St. Leonardusstraat 104, Eindhoven, 040 - 1 07 07.
Etten: A. H. van Dijk, Wipakker 9, Etten-Leur.
Nispen: C. Backx, Zwanenburgstraat 5, Nispen.
Tilburg: J. M. van der Horst, Willem Knuttelstraat 23, Tilburg.
Zundert: Th. Valk, Burg. Manderslaan 66, Zundert.
- LIMBURG:**
postbus 377, Maastricht.
Brunssum: Hans Wijers, Brimmanshof 25, Brunssum, tel. 04449 - 5 26 93.
C. de Lange, Pr. Hendriklaan 207, Brunssum.
Heerlen: T. Jager-van Lonkhuyzen, Pijsweg 117, Heerlen, tel. 04440 - 1 49 83.
Hoensbroek: J. Tonnaer, Ridder Hoenstraat 15, Hoensbroek, tel. 04446 - 28 57.
Kerkrade: Paul Meys, Burg. Savelberghlaan 137, Kerkrade, tel. 04445 - 23 12.
G. Essers, Nassaustr. 74, Kerkrade.
Maastricht: postbus 377, Maastricht.
H. Waltmans, Pres. Rooseveltlaan 165c, Maastricht, tel. 04400 - 2 18 94.
J. M. H. Ruth, Schoollaan 5, Bunde.
Roermond: H. M. J. I. Steenberg, Julianastraat 5, Linne, tel. 04746 - 14 52.
M. A. Bellemakers, Bachstraat 2, Roermond, tel. 04750 - 22 36.
Venlo: mevr. J. C. M. de Bruijn-Dietvorst, Acaciauweg 17, Venlo.

STARTBIJDRAGE!

Dit jaar wordt geen contributie geïnd. Wij hebben wel wat anders te doen!

Ons verzoek aan U: meldt U niet alleen aan als lid, werf niet alleen nieuwe leden, maak niet alleen ons voorlopig program bekend, maar stort ook een startbijdrage op

postgiro 1575600 van penningmeester Radikalen te Den Haag. Wie behoefte heeft aan een soort richtlijn delen wij mede, dat op basis van het draagkracht-beginsel aan de volgende bijdragen wordt gedacht:

tot een inkomen van / 5.000,— / 5,—
tot een inkomen van / 10.000,— / 10,—
tot een inkomen van / 15.000,— / 20,—
inkomen boven / 15.000,— / 40,— of meer

STORT EEN STARTBIJDRAGE

STORT EEN STARTBIJDRAGE

Postgiro 1575600

Penningmeester RADIKALEN Den Haag

INFORMATIE EN DOCUMENTATIE

RADIKALEN, DOCUMENTATIE NR. 2

De ontstaansgeschiedenis van onze partij in documenten, perscommuniqués en commentaren vastgelegd; periode november 1967—maart 1968. 48 blz., f 2,50

VAN SPIJTSTEMMERS TOT K.V.P.-RADIKALEN

DOCUMENTATIE NR. 1
Periode maart—september 1967. 64 blz., f 3,25

PROGRAM VAN DE CHRISTEN-RADIKALEN

(het zgn. „Schevenings” program): programpunten vastgesteld op het programcongres der christen-radicalen” (gehouden te Scheveningen op 10 en 11 november 1967). Dit program vormt een van de uitgangspunten, waarop het politiek gesprek in de partij Radikalen zich baseert. Voor de eigen programma-vorming van onmisbaar belang! 48 blz., f 2,50

KOOP, INFORMEER EN DOCUMENTEER UZELF!

Deze drie publikaties kunt u verkrijgen door storting van het verschuldigde bedrag op postgiro 1575600 t.n.v. penningmeester Radikalen, Den Haag. (Niet bestellen per brief of briefkaart. U krijgt ook in dat geval het verzoek eerst te betalen, waarna toezending per ommekeer volgt.)

INFORMATIE EN DOCUMENTATIE

RADIKALEN-KRANT

REDACTIE-SECRETARIAAT: POSTBUS 10 - LELYSTAD

UITGAVE POLITIEKE PARTIJ RADIKALEN

NASSAU DILLENBURGSTRAAT 11, DEN HAAG, TELEFOON (070) 24 74 55

Prijs 25 cent

1968

Nummer 3

UITNODIGING VOOR HET WERKCONGRES VAN DE PPR

5 OKTOBER, 10.45 UUR, RESTAURANT ROYAL, WILLEMSPLEIN, ARNHEM

AGENDA

- 10.45 uur Opening door congresvoorzitter J. Tonnaer, voorzitter van de groep PPR-leden in de Staten van Limburg, burgemeester van Schinveld
- 10.50 uur Mededelingen
- 11.00 uur Verkiezing nieuwe voorzitter
De kerngroep besloot op 31 augustus tot de volgende voordracht:
1. E. C. M. Jurgens;
2. M. H. M. van Hulsten;
3. mevr. T. Jager-Van Lonkhuyzen.
Alle aanwezige leden hebben stemrecht
- 12.00 uur „Democratisering in maatschappij en bedrijfsleven,” inleiding door I. van Haren
- 13.00 uur „De uitdaging van het sociale onrecht anno 1968,” inleiding door D.

Coppes
De PPR acht de door de heren Van Haren en Coppes in te leiden onderwerpen van grote betekenis voor de nabije toekomst en belegt juist nu dit congres om Troonrede en Miljoenennota op deze twee gebieden te kunnen toetsen

12.50 uur Lunch-debat in groepen
De deelnemers aan het congres wordt de gelegenheid geboden om tijdens het ledigen van hun lunchpakket (à f 3,75 verkrijgbaar, zie aanmeldingsformulier) in groepjes van ongeveer 30 personen te discussiëren. De deelnemers zullen gegroepeerd worden rondom de verschillende programcommissies

14.45 uur Uitslag van de stemming (betr. het voorzitterschap) en eventuele herstemming

15.00 uur Plenaire discussie n.a.v. de gehouden inleidingen

16.15 uur Sluitingsrede van de nieuwe voorzitter

16.30 uur Sluiting congres.

Indien u wenst deel te nemen aan het congres, dient u het onderstaande inschrijvingsformulier ingevuld op te sturen aan:

Partijbestuur PPR
Nassau Dillenburgstraat 11
Den Haag.

Na ontvangst van uw inschrijvingsformulier, zullen u deelnemerskaart, verdere bescheiden en inlichtingen zo spoedig mogelijk worden toegezonden.

Kennismaking (of vernieuwing van die kennismaking) met de leden van het bestuur is mogelijk, wanneer u zo vroeg mogelijk naar Royal komt. Zij zullen vanaf ca. 10 uur zoveel mogelijk aanwezig trachten te zijn.

Degenen die na het congres nog na willen praten, kunnen in Royal dineren.

RADIKALEN

documentatie nr. 2

Uit de inhoud:

Spijtstemmersbrief

Werkgroep van christen-radikalen

Adres K.V.P.-radikalen (aug. '67)

Documenten van partijraad K.V.P. december 1967

Brief: Bogaers bedankt voor de K.V.P.

Brief van De Quay

Oprichtingsverklaring Radikalen

Positie en gedragslijn Radikalen

in vertegenwoordigende lichamen

en bestuurscolleges

Registratie partij Radikalen

enz., enz.

Prijs f 2,50 bestellen alléén door storting op postgiro 1575600 (zie ook blz. 4).

DE KANDIDATEN

Zaterdag 31 augustus jongstleden werden door de kerngroep drie kandidaten voor het voorzitterschap gekozen. Van elk van hen hebben we enkele gegevens voor u verzameld en hun antwoord op de vraag: „Waarom zet u zich op deze wijze in voor de P.P.R.?”

ERIK JURGENS (32) woont in Amsterdam en is wetenschappelijk medewerker aan de universiteit van Amsterdam (staatsrecht).

Hij was medeoprichter van de werkgroep van christen-radikalen, nadat hij voordien op de kandidatenlijst van de KVP stond voor het kamerlidmaatschap.

Hij publiceerde verscheidene artikelen, o.a. in De Tijd.

Als vice-voorzitter van de PPR nam hij in de afgelopen maanden het voorzitterschap waar.

Zijn antwoord op onze vraag luidt:

Waarom maakt iemand zich eigenlijk druk voor de politiek, met name voor de PPR, ten koste van al zijn vrije tijd (en vaak nog meer dan dat)?

Omdat wij met z'n allen staan voor een aantal immense problemen: het maken van de vrede — de arme landen — allerlei mensen die in de knel zitten door woningnood, door invaliditeit, door gebrek aan scholing en vorming, door ouderdom en invaliditeit, door discriminatie — Nederland bewoonbaar houden ondanks overbevolking, lawaai, stank en vervuiling — en het betalen van dat alles. En omdat democratie betekent, dat wij allemaal daarbij betrokken zijn. En omdat de PPR daarvoor de ruimte geeft, geen versterde club is, en kritisch

staat tegenover de gevestigde (wan)orde. En omdat wij elkaar in de PPR op de juiste grondslag hebben gevonden: politieke gelijkgezindheid.

En omdat de PPR bewust een inbreng wil zijn voor een progressieve concentratie, die in Nederland een meerderheid kan worden. Daarom.

MICHEL VAN

HULTEN (38) is hoofdsociograaf van de Rijksdienst voor de IJsselmeerpolders en woont midden in het nieuwe land te Lelystad.

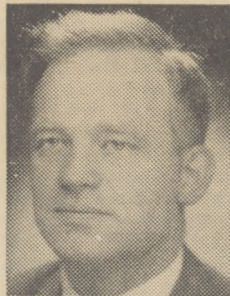
Ook hij is een van de oprichters van de werkgroep van Christen-Radicalen en liet van zich horen in politieke artikelen in o.a. De Tijd en De Nieuwe Linie.

Hij was de man die schuilgaat achter de bekende postbus 10, Lelystad.

Zijn antwoord op onze vraag luidt:

De politiek moet in Nederland een andere kant uit dan de laatste jaren het geval is. Teveel is de huidige kerngedachte: „vasthouden van al datgene wat je al verworven hebt”.

Waar we weer naartoe moeten is een openstelling voor de huidige noden in Nederland en in de wereld. Parlementair is hiervoor een meerderheid van een progressieve concentratie noodzakelijk. Zelf werken in de PPR lijkt mij de meest

aangewezen weg om die progressieve concentratie dichterbij te brengen.

TINE JAGER-v. LONKHUYZEN

(48) woont in Heerlen en geeft geen beroep op, maar wel vele functies waaraan zij haar krachten geeft.

Zij is al vele jaren actief bij de politiek betrokken en lid van provinciale staten. Ook op ander terrein heeft zij haar sporen verdiend, zo was ze na de oorlog twee jaar in het huidige Indonesië voor het Rode Kruis werkzaam.

Ze heeft veel belangstelling voor het vormingswerk, niet alleen voor de jeugd,

maar ook vooral voor volwassenen. Haar antwoord op onze vraag luidt:

Tegen de achtergrond van de gebeurtenissen in Tsjecho-Slowakije zien we opnieuw duidelijk hoe bevoorrecht wij zijn met onze vrije democratische bestaansvorm. Het is een gave en tegelijk een opgave. Als wij democratie wezenlijk naar waarde schatten, zullen wij ons er ook voor moeten inzetten, wij zijn zelf verantwoordelijk voor de kwaliteit ervan. Voor mij is de PPR daarbij het middel bij uitstek om te komen tot een hoognodige partijvernieuwing, die de burger de mogelijkheid kan bieden zelf het soort beleid dat hij wenst, te kiezen.

Een middel bij uitstek omdat naast het streven naar partijvernieuwing bij de PPR duidelijke opvattingen over de aanpak van maatschappelijke problemen leven, die mij aanspreken en een uitdaging zijn om mij mee in te zetten in dit politieke werk.

Uitknippen en vóór 28 september a.s. opsturen aan Partijbureau PPR, Nassau Dillenburgstraat 11, Den Haag (graag in enveloppe, gefrankeerd met f 0,20).

INSCHRIJVING WERKCONGRES

NAAM

ADRES

WOONPLAATS

neemt deel aan het werkgroep congres van de PPR op 5 oktober te Arnhem. Ik kom per trein/auto/bus van mijn actiecentrum.

(Als u per auto komt) Ik wens niet/wel een vignet te ontvangen voor parkeer-ruimte (zie elders in dit nummer).

Ik kom alleen/met personen.

Ik bestel lunchpakket(ten) à f 3,75 (ter plaatse betalen)

Ik maak gebruik van de crèche voor kinderen (nadere gegevens volgen na ontvangst van uw inschrijving).

BOGAERS

„De heer P. C. W. M. Bogaers heeft aan zijn medebestuurders van de Politieke Partij Radikalen medegedeeld, dat hij zich op medisch advies, zeer tot zijn spijt, genoodzaakt ziet met ingang van vandaag zijn functie als voorzitter van de partij neer te leggen.

Het bestuur van de P.P.R. betreurt deze tegenslag voor de heer Bogaers zelf en voor de partij, die zijn energieke inbreng in de top moeilijk kan missen. Men begrijpt echter, dat de heer Bogaers, zoals vanzelf spreekt, de dringende raad van zijn arts niet in de wind kon slaan.

De heer Bogaers heeft zich in de voorbije maanden voor de volle honderd procent aan de opbouw van de P.P.R. gewijd, en zich aldus vanaf het eerste uur voor de voorspoedige ontwikkeling van de partij ingezet.

In deze omstandigheden voelt het bestuur zich gesterkt door de wetenschap, dat de heer Bogaers bereid is om in de toekomst, als zijn conditie het toestaat, op een of andere wijze weer aan het werk van de P.P.R. te gaan deelnemen.

De P.P.R. blijft intussen, graag in toenemende samenwerking met anderen, volop streven naar de politieke vernieuwing in Nederland, waarvoor de heer Bogaers zich als voorzitter zo hevig heeft ingespannen.

De beide ondervoorzitters, de heer W. van Dam te Renkum en de heer E. Jurgens te Amsterdam, zullen de taak van de heer Bogaers voorlopig zoveel mogelijk waarnemen.”

(Perscommuniqué, 1 juli 1968)

Tijdens de kerngroepvergadering van 10 augustus besloten de aanwezige afgevaardigden van de actie-centra aan de heer Bogaers het volgende telegram te zenden:

„De Kerngroep, in vergadering bijeen, met begrip voor de door u genomen beslissing, spreekt de grootst mogelijke waardering uit voor uw onovertreffbare toewijding aan de zaak van onze partij en haar doelstellingen; hoopt van ganser harte, dat het u goed moge gaan en wenst u een spoedig herstel; verwacht met ongeduld het moment, dat u wederom uw krachten aan onze zaak zult wijden”.

VREDESPOLITIEK

De kerngroep besloot op 10 augustus tot de instelling van een commissie voor de mentaliteitsverandering inzake de vredespolitiek, die documentatie en propaganda kan combineren. Deze commissie zal buiten de partij-sfeer gehouden moeten worden. Het gaat met name erom de meest deskundige personen hierin te verenigen.

KERNGROEP-VERGADERINGEN

De vergaderingen van de Kerngroep zijn voortaan toegankelijk voor alle leden. Spreek- en stemrecht blijven beperkt tot de leden van de Kerngroep, die worden afgevaardigd door de Actie-centra. **Wel krijgen alle leden spreekrecht in de rondvraag.**

Bekeken wordt nog of de Kerngroepvergaderingen afwisselend in verschillende steden gehouden kunnen worden, om meer leden ook in staat te stellen

gemakkelijker de kerngroep-vergaderingen te laten bijwonen. Gedacht wordt dan aan plaatsen als Rotterdam, Eindhoven, Nijmegen, Zwolle, Amsterdam, die niet al te ver uit het centrum van het land liggen.

GELDERLAND

Reeds twee maal verscheen „Radikalen” een gestencild orgaan van de P.P.R. in Gelderland. Redactieadres: L. Jongma, Utrechtsstraat 63, Arnhem.

AKTIE PRECEDENT

De Amerikaanse presidentsverkiezingen naderen. Voor ons van minstens evenveel belang als voor de Amerikanen. De president van de U.S.A. beslist dikwijls voor geheel de westelijke wereld, daar horen wij ook bij! Ook al kan het formeel niet, toch willen sommige Nederlanders dat wij onze stem mee laten klinken in deze verkiezingen: vandaar „aktie precedent”. De P.P.R. is het hiermee eens en werkt aan de actie mee. (Verdere informatie bij: „Aktie Precedent”, Woudschoten, Zeist, tel. (03439) 233).

Op 14 september „Precedentsdag” in Utrecht, gebouw Tivoli, vanaf 10 uur. Politiek belangrijk en bovendien: U leert er technieken van straatpropaganda, aanplakbiljetten maken, discussie, die lokaal ook voor de P.P.R. van belang worden. Kosten f 10,—.

PROGRESSIEVE CONCENTRATIE

Alle actie-centra zijn opgeroepen het initiatief te nemen om gespreksgroepen samen te stellen met de PvdA, D'66 en indien mogelijk met ARP en PSP over de politieke vernieuwing, met name over de inhoud en werkwijze van een progressieve concentratie op nationaal niveau.

Informatie over de resultaten aan het bestuur en omgekeerd moet zoveel mogelijk en ook snel geschieden. Deze informatie dient met name ook betrekking te hebben op de al dan niet gebleken mogelijkheid om ARP en PSP bij het gesprek te betrekken.

BRIEF VAN DE P.V.D.A.

Op 14 augustus zond de PvdA een uitnodiging voor een gezamenlijk gesprek aan de besturen van D'66, de PPR en de PSP. Doel van de bespreking zou moeten zijn het nader bekijken van de mogelijkheid en de vorm van samenwerking tussen deze partijen. Het antwoord van de PPR volgt onderstaand.

ANTWOORD VAN DE P.P.R. (1 SEPT.)

Geacht bestuur,

Dank voor uw brief van 15 augustus. Of het moment voor een uitnodiging goed was en of de door u voorgestelde methode de beste zal blijken om tot politieke vernieuwing te komen, willen wij aan toekomstige geschiedschrijvers overlaten. De bundeling van vernieuwende krachten staat in de doelstellingen van de PPR centraal, dat wij ons antwoord in ieder geval willen beginnen met het uitspreken van de hoop, dat uw uitnodiging een versnelling betekent in de groei naar een grotere politieke eenheid, die de kiezers

de gelegenheid zal gaan geven zelf een vooruitstrevende concentratie aan de regering te brengen.

Wij sluiten hierbij een verklaring¹⁾ in, die het PPR-bestuur publiceerde, vóórdat uw brief verzonden was. Daaruit blijkt, dat de PPR „in” is voor een afzonderlijk gesprek tussen PPR en PvdA en ook voor een gesprek „met allen tegelijk”. Wie echter zijn die „allen”? U noemt in uw brief de ARP niet. Hoewel er inderdaad door leidende anti-revolutionairen uitspraken zijn gedaan, die er op duiden, dat de ARP aan een progressieve concentratie niet zal meedoen, is er, menen wij, geen officiële uitspraak van deze partij. Wij zullen bij de ARP trachten daarover duidelijkheid te krijgen.

Vervolgens het risico van een vernauwen van de kring van gesprekpartners. Van de PSP is ons nog niets bekend. D'66 zal pas antwoorden na het kongres, dat deze maand wordt gehouden. Het bestuur van D'66 heeft het kongres voorgesteld in dit stadium voorshands niet mee te doen aan eventuele onderhandelingen aan de top over de vorming van een landelijke progressieve concentratie van bestaande politieke partijen. Naar onze mening stelt u eigenlijk ook geen onderhandelingen voor, want wat u in uw brief suggereert is kennelijk een eerste uitwisseling van gedachten. De ontwerp-resolutie van D'66 was dan ook niet geschreven als een antwoord op uw brief, zo heeft D'66 laten weten.

Zowel uw partij, als D'66, als de PPR leggen grote nadruk op het nut van een ontwikkeling van onderop. In onze verklaring van 14 augustus jl. hebben wij gesproken van een toenadering, die moet groeien, omdat er misverstanden, tradities en milieu-verschillen kunnen zijn, die niet door bruikbaarheid kunnen worden weggewerkt. Het zou daarom, dachten we, voor de hand liggen als de eerste uitwisseling van gedachten zou gaan over de vraag hoe „de toppen” gebruik kunnen maken van wat onderop groeit en misschien ook over de vraag of de toppen — echter zonder nou weer alles te gaan regelen — vragen over dringende problemen aan de lokale gespreksgroepen kunnen voorleggen. Wij zouden een dergelijke gang van zaken prettig vinden, ook omdat het nuttig is zoveel mogelijk gedaan te hebben voor het geval wij door vervroegde verkiezingen worden verrast. Wij hopen, dat D'66 tot een dergelijke gedachten-wisseling bereid zal zijn. Mocht dat niet zo wezen, dan kan er thans geen sprake zijn van een discussie „met allen tegelijk”. Wij zouden in dat geval, samen met u als uitnodigende instantie, opnieuw willen bekijken of een discussie zoals u heeft voorgesteld de beste manier is om tot politieke vernieuwing te komen.

Het werk aan een bundeling van vernieuwende krachten is een belangrijke doelstelling van de PPR. Daarom heeft de PPR de instinktieve neiging deel te nemen aan elk gesprek, dat op dit doel is gericht. De enige rem kan zijn, dat het gesprek een vorm zou krijgen, die afbreuk doet aan die door ons allen gewenste bundeling van vernieuwende krachten.

Wij hebben wel begrip voor de problemen van D'66. De heer Van Mierlo heeft op zijn perskonferentie gesproken over de verkeerde indruk, die de kiezers kunnen krijgen als zij zien, dat de PvdA-gigant onderhandelt met een aantal peuters, die nog te weinig hebben kunnen bewijzen, dat zij snel groeien. Daar komt bij, dat de PvdA ouder is en socialistisch heet — omstandigheden, die niet overall eenzelfde grote wervende kracht uitoefenen. Wij zijn het met de heer Van Mierlo eens, dat de PvdA haar leeftijd niet verwerpen kan worden.

Zelf zouden wij iets willen zeggen over dat „socialisme”. Uit onze hoek bekeken zijn er mensen, die zich socialist noemen, omdat zij socialistische dogma's aanhangen, maar zijn er veel meer mensen, die zich socialist noemen, omdat dit woord een uitdrukking is van een diep-gevoelde solidariteit, gegroeid in een tijd van schandelijk veel onrecht. En er zijn mensen voor wie het woord socialisme niets anders betekent dan wat zijn buurman „vooruitstrevendheid” noemt. Wij zouden geen van die groepen iets willen afnemen. Vooral hebben wij begrip en sympathie voor uw partijgenoten, die zijn gaan houden van hun symbolen, omdat deze voor hen uitdrukking zijn van iets moois. Zolang zij zelf aan die symbolen — al is het dan maar alleen het woord „socialisme” — hechten is het niet aan de PPR een vinger daarnaar uit te steken.

Wij leggen hierop de nadruk omdat wij niet willen worden misverstaan bij wat wij verder opmerken. Wij zijn geen socialistenvreters, maar wij zijn ook geen socialisten. De sfeer van het socialisme, de geladenheid van het woord socialisme voelen wij niet mee. Wij gaan ook niet huichelen, dat het anders is. Wij willen dus geen vooruitstrevende concentratie, die een socialistische concentratie is. Zo iets heeft u ook niet voorgesteld. Sterker nog: wij zouden het de PvdA en de PSP niet kunnen verwijten als een vooruitstrevende concentratie in hoofdzaak uit socialisten zou gaan bestaan. Wij zouden het hoogstens onszelf kunnen aanwrijven als wij niet voldoende anderen voor een bundeling van vernieuwende krachten winnen.

Ons ideaal — en wij vermoeden ook uw ideaal — is een samenwerking, die werkelijk nieuw zal zijn en waarin ieder van ons zich thuis zal voelen, niet gedwongen het jasje van een ander aan te trekken. Vele leden van de PPR hebben afscheid genomen van een ontwikkeling, waarin het christendom steeds meer kan worden gebruikt om vooruitstrevenden uit elkaar te houden. Zij willen niet, dat ook straks visies, levensbeschouwingen of tradities er de oorzaken van zijn, dat scheidslijnen voortbestaan, die geen wettelijke betekenis hebben. Verscheidenheid moet er zijn, sektarisme niet.

U zult wellicht denken, dat wij bezig zijn met het dragen van water naar de zee en ook, dat wij lichtelijk voorbarig zijn. Kan dat allemaal niet ter sprake komen bij de gesprekken tussen de besturen straks? Dat zou kunnen als D'66 niet zat met het probleem van de vrees reeds als bijwag van het socialisme beschouwd te zullen worden, als zij nu op bestuurlijk niveau gaat praten. Bij ons komen die huiseringen ook voor, maar zij zijn niet doorslaggevend gebleken. Wij willen risico's nemen en kunnen dat misschien ook makkelijker doen.

Om de mogelijkheid te vergroten, dat het gesprek doorgaat, stellen wij u voor te onderstrepen, dat het zal gaan om een eerste gedachten-wisseling, waarbij centraal kan staan hoe de „toppen” gebruik zullen gaan maken van de resultaten van de lokale contacten.

Een afschrift van deze brief sturen wij aan de besturen van ARP, D'66 en PSP. Wij stellen ons voor deze brief te publiceren op het moment dat zij op het goede adres is aangekomen, althans behoort te zijn aangekomen.

Met vriendelijke groeten en alle hoogachting,

w.g. E. C. M. Jurgens, wnd. voorz.
A. Q. C. van Ruiten, sekr.

¹⁾ De belangrijkste zin uit deze verklaring luidde:

„De PPR is gaarne bereid gesprekken te openen met groepen of partijen — met ieder afzonderlijk of met allen tegelijk — waarvan het vermoeden bestaat, dat zij bereid zijn mee te doen aan een op vernieuwing gerichte vooruitstrevende politiek. Daarbij geldt slechts één voorwaarde: de gesprekspartners moeten het er over eens zijn, dat als de discussies succesvol zijn, minstens een minimaal stembusakkoord het gevolg moet wezen. Onder een minimaal stembusakkoord wordt verstaan, dat de partners afspreken samen in de regering te stappen of samen in de oppositie te gaan.”

POLITIEK PROGRAM

Het opstellen van het politiek program is begonnen. Op 2 en 3 augustus vergaderde de centrale programcommissie onder voorzitterschap van mr. H. W. van Doorn. De kerngroep besloot tot instelling van 10 commissies, die onderdelen van het program zullen ontwerpen. Als leden van deze programcommissies werden aangewezen al diegenen die voorgedragen zijn door de plaatselijke en regionale Actie-Centra en door het bestuur. In een volgend nummer van deze krant zal op de samenstelling van het program nog uitgebreid worden teruggekomen. In elk geval is het de bedoeling dat begin volgend jaar een congres wordt gehouden ter vaststelling van het program. Voordien krijgen de leden volop gelegenheid tot inspraak en tot het doen van voorstellen, zoals gelukkig nu reeds vele programmatische punten onder onze aandacht werden gebracht en nu verwerkt worden in de desbetreffende commissies.

STORT EEN STARTBIJDRAGE

Postgiro 1575600

**LANDELIJK PENNINGMEESTER
PPR DEN HAAG**

TSJECHOSLOWAKIJE

AARDEN

Ik veroordeel deze inval volstrekt. Maar een veroordeling van deze gewelddaad ontlast ons eigen geweten niet.

Ik vraag me af: wat hebben de westelijke landen gedaan, om aan de gerechtvaardigde veiligheidsoverwegingen van het oostblok tegemoet te komen? In dit verband heb ik bijzondere waardering gehad voor het besluit van de Westduitse regering, die enkele weken geleden legermanoeuvres bij de grens met Tsjecho-Slowakije afgelastte. Maar er had meer moeten gebeuren.

PROTEST TEGEN DE TELEGRAAF

De afdeling Brabant van de Politieke Partij Radikalen protesteert met klem tegen de wijze waarop „De Telegraaf” de gebeurtenissen in Tsjechoslowakije aangrijpt om een hetze te ontketenen tegen drs. Aarden.

Vooraf gezien de houding van de Telegraaf in de jaren '40 — '45, toen zij konden laten zien, hoe zij tegenover een dergelijke overweldiging stonden, dient deze krant de grootste terughoudendheid in acht te nemen bij het uiten van beschuldigingen over medewerking met „de vijand”.

Als veel mensen (en niet alleen drs. Aarden) ook nu proberen om niet helemaal terug te glijden in de ijzige koude oorlog, dan doet dat niets af aan hun afschuw voor hetgeen de Russen en hun trouwe vazallen nu Tsjechoslowakije aandoen.

Het past echter volkomen in de beproefde Telegraafstijl om mensen die niet volkomen meegaan in hun denkwijze verdacht te maken.

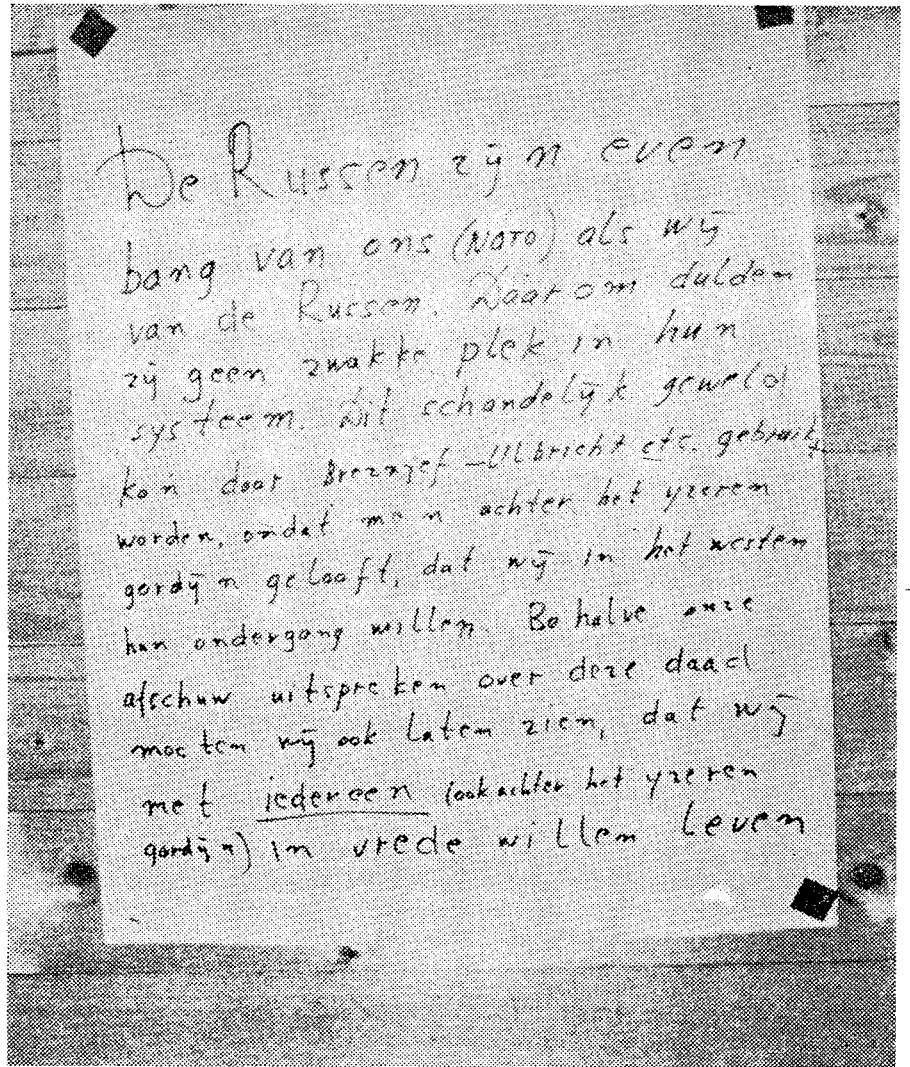
De uitlating van drs. Aarden „het Oostblok tegemoet komen” (zodat men daar kan zien, dat wantrouwen jegens ons niet nodig is) wordt via „een handje helpen” omgebogen tot „terzijde staan”.

Deze schaamteloosheid doet niet onder voor die van de Russen, die ook zulke meesters zijn in het verdraaien.

Degenen die ook nu proberen om het wantrouwen tegenover elkaar te verminderen verdienen geen verachting. Misschien is deze poging gedoemd te mislukken, maar daarom mogen we niet met uitsluiting van alle andere middelen onze toekomst alleen op steeds groter bewapening bouwen.

Als de bom ooit barst mag men ons niet kunnen verwijten, dat we niet alles geprobeerd hebben om dat te voorkomen. Nogmaals, dat doet niets af aan de minachting voor de Russische leiders, die tot deze laffe inval hebben besloten.

Enige zelfkritiek echter zou ook de Telegraaf niet misstaan.

Zo reageerde PPR-Boxtel

Verklaring aan A.N.P.

De PPR veroordeelt ten scherpste de gewapende ingreep in Tsjecho-Slowakije door de Sovjet-Unie en enkele van haar bondgenoten. Zij acht deze in strijd met het recht van het Tsjecho-Slowakische volk zelf om zelf over zijn toekomst te beslissen.

Naast verontwaardiging past ons echter een gewetensonderzoek. Het Westen dient na te gaan in hoeverre het zelf heeft nagelaten om wezenlijke initiatieven te nemen, om de ontspanning in Europa te bevorderen, en het wantrouwen tussen Oost en West weg te nemen. Hoe, vraagt de PPR zich overigens af, kan de Sovjet-Unie begrip blijven vragen van het Westen voor haar vrees voor West-Duits revanchisme, wanneer zij zelf dit onrecht aanricht met behulp van Oost-Duitse troepen.

22-8-1968

POLITIEKE PARTIJ RADIKALEN postbus 10 - Lelystad

NAAM

ADRES

WOONPLAATS

(leesbaar s.v.p.)

geeft zich op als lid van de
**POLITIEKE PARTIJ
RADIKALEN**

POLITIEKE PARTIJ RADIKALEN postbus 10 - Lelystad

NAAM

ADRES

WOONPLAATS

(leesbaar s.v.p.)

geeft zich op als lid van de
**POLITIEKE PARTIJ
RADIKALEN**

U KOMT PER TREIN?

Vanaf het station Is Royal ca. 5 minuten lopen.

Onderstaand vindt u de vertrektijden van de treinen richting Arnhem; waarmee u moet reizen, wanneer u op tijd aanwezig wilt zijn:

VANUIT HET ZUIDEN		VANUIT HET WESTEN		VANUIT HET NOORDEN	
Middelburg	07.14 uur	Alkmaar	08.23 uur	Leeuwarden	07.28 uur
Roosendaal	08.24 uur	Amsterdam	09.11 uur	Groningen	07.31 uur
Den Bosch	09.34 uur	Den Haag	08.59 uur	Meppel	08.26 uur
Eindhoven	08.58 uur	Rotterdam	09.07 uur	Zwolle	08.49 uur
Roermond	08.51 uur	Dordrecht	08.46 uur	Enschede	08.29 uur
Breda	09.07 uur	Utrecht	09.49 uur	Zutphen	10.05 uur
Venlo	09.20 uur	Hilversum	09.19 uur	Assen	07.50 uur
Tilburg	09.05 uur			Apeldoorn	09.49 uur
Maastricht	08.30 uur			Deventer	09.49 uur
Nijmegen	10.20 uur			Hengelo	08.38 uur

U KOMT PER AUTO?

Het actiecentrum Gelderland zal voor wegwijzers zorgen.

Automobilisten die door Nijmegen komen worden erop attent gemaakt dat reparatiewerkzaamheden aan de Waalbrug vertragingen kunnen veroorzaken.

In de omgeving van Royal is praktisch geen parkeerruimte. Wél is er — drie minuten gaans van Royal — een parkeergarage: het Europark. Tegen de sterk gereduceerde prijs van f 1,75 kunt u daar uw auto de gehele dag parkeren. U ontvangt deze reductie slechts, indien u het door ons toegezonden vignet (zie inschrijvingsformulier) bij de garage kunt tonen.

Het kan nóg goedkoper

Wanneer uw actiecentrum een speciale bus chartert om naar Arnhem te reizen of wanneer u gebruik kunt maken van de nog resterende zitplaatsen in de auto van een mede-radikaal. Informeert u hiernaar bij de secretaris van uw actiecentrum.

Automobilisten die nog zitplaatsen ter beschikking hebben worden verzocht dit aan het dichtstbijzijnde actiecentrum kenbaar te maken.

INFORMATIE EN DOCUMENTATIE

RADIKALEN

DOCUMENTATIE NR. 2

De ontstaansgeschiedenis van onze partij in documenten, perscommuniqués en commentaren vastgelegd; periode november 1967—maart 1968.

48 blz., f 2,50

VAN SPIJTSTEMMERS TOT K.V.P.-RADIKALEN

DOCUMENTATIE NR. 1

Periode maart—september 1967.

64 blz., f 3,25

PROGRAM VAN DE CHRISTEN-RADIKALEN

(het zgn. „Schevenings” program): programpunten vastgelegd op het programcongres der christen-radicalen (gehouden te Scheveningen op 10 en 11 november 1967). Dit program vormt een van de uitgangspunten, waarop het politiek gesprek in de partij Radikalen zich baseert. Voor de eigen programvorming van onmisbaar belang!

48 blz., f 2,50

KOOP, INFORMEER EN DOCUMENTEER UZELF!

Deze drie publikaties kunt u verkrijgen door storting van het verschuldigde bedrag op postgiro 1575600 t.n.v. penningmeester Radikalen, Den Haag. (Niet bestellen per brief of briefkaart. U krijgt ook in dat geval het verzoek eerst te betalen, waarna toezending per ommekeer volgt.)

INFORMATIE EN DOCUMENTATIE

WIE?

HELPT ONS AAN EEN (NOG) BETERE NAAM VOOR DE PARTIJKRANT.

Suggesties zenden aan: J. C. Lieske,
Klaverweg 13,
HEERDE (Gld.).

Bij voorbaat dank!

ADRESSEN VAN DE ACTIECENTRA

NOORDEN DES LANDS

Groningen: mevr. E. de Vries-Hillebrand, Hooiweg 26E, Eelde.
Appelscha: R. M. Kerckhoffs, Smitslaantje 58, Appelscha.
Overig Friesland: mevr. E. de Wal-Wolff, Hopperus Bumaperk 25, Drachten, telefoon 05120 - 45 75.

DRENTE:

A. J. Kuis, Epe 27, Assen.

OVERIJSSSEL

Enschede: L. Reestman, Getfertsingel 204, Enschede, tel. 05420 - 2 41 55.
Glanerbrug: W. Bakker, Jac. le Mairestraat 24, Glanerbrug, tel. 05424 - 17 01.
Kampen: W. Bos, Noordweg 73, Kampen.
Almelo: O. Smit, Frerikshuislaan 211, Almelo, tel. 05490 - 98 49.
Denekamp: J. Velthuis, Th. v. d. Boschstraat 17, Denekamp.
Overig Overijssel: H. v. d. Vegt, Van Die-menstraat 106, Enschede, tel. 05420 - 1 28 71.

GELDERLAND

Doetinchem: J. van Aken, Vossenstraat 55, Doetinchem, tel. 08340 - 38 94.
Achterhoek: J. Schaafs, Dr. Jac. Thyssenstraat 18, Zeddam, tel. 08345 - 559.
Arnhem: N. Heenvliet, Herminiumstraat 1, Arnhem, tel. 08300 - 2 35 81.
Betuwe: K. J. van Rijswijk, Magnoliastr. 18, Tiel.
Ede: H. Wijsma, Bisschopweg 68, tel. 08388 - 29 92.
Nijmegen: C. C. A. van Bruggen, Van Oldenbarneveldstr. 28, Nijmegen, tel. 08800 - 3 01 31.
N.W. Veluwe: G. F. van Pijkeren, Mentiesweg 1, Oostendorp (post Elburg).
Wageningen: M. Gerlagh, v. d. Waalstr. 40-II, Wageningen.
Winterswijk/Aalten: H. Chr. de Graaf, Schoolstraat 9, Bredevoort.
Zeddam: A. J. G. Berentsen, Schapenweg 29, Zeddam.

UTRECHT

Utrecht, prov.: G. Grijzen, Rubicondreef 38, Utrecht.
Baarn: A. N. Turkenburg, Tromplaan 15, Baarn (postbus 130, Baarn).
Bilthoven: mevr. A. Wouters-Wellebrekers, Händellaan 18, Bilthoven, tel. 03402 - 55 27.
Breukelen: W. T. Spithoven, Ter Aase Zuwe 2, Breukelen, tel. 02972 - 15 90.
Bunnik: B. Wammes, Van Beek Calkoenlaan 16, Bunnik.
Doorn: M. Jongemans, De Beaufortweg 11, Doorn, tel. 03430 - 25 11.
Driebergen: mej. Dilia Wagenmakers, A. C. de Bruijnstituut, Doorn, tel. 03438 - 52 44.
Houten: J. G. S. Schemmekes, Vlierweg 56, Houten, tel. 03468 - 795.
Jutphaas: B. Griepink, dr. Bakkerlaan 101, Jutphaas, tel. 03471 - 747.
Utrecht, stad: J. Goudberg, Pieter Nieuwlandstraat 64, Utrecht, tel. 030 - 71 58 47.
Vreeswijk: J. Wijnreder, Burg. de Geerplantsoen 6, Vreeswijk.
Wijk bij Duurstede: H. C. G. Ruven, Veldpoortstraat 15, Wijk bij Duurstede.

NOORD-HOLLAND

Alkmaar: Joh. H. Jansen, Corn. Pronklaan 179, Alkmaar, tel. 02200 - 1 99 54.
Castricum: J. Mulder, Beverwijkerstraat 58, Castricum, tel. 02518 - 26 33.
Gooi: E. Wortel, Kostverloren 40, Laren (N.-H.), tel. 02153 - 60 84.
Groot-Amsterdam: J. Geerts, Waalstr. 89-III, Amsterdam, tel. 020 - 42 58 51.
Purmerend: C. J. Meutz, Van IJsendijkstraat 23, Purmerend, tel. 02990 - 37 46 (overdag).
L. van Pelt, Planetenstraat 170, Purmerend, 02990 - 50 19.
Hilversum: F. Schulte, Berlagelaan 14, Hilversum.
De streek Hoorn/Enkhuizen: D. J. Deen, Bakkerstr. 29, Bovenkarspel, tel. 02285 - 21 96.
Waarland e.o. (gem. Harenkarspel): A. E.

Vesters, Jonkerstraat 4, Waarland.
IJmuiden: J. Zuurbier, Tuinderstraat 126, IJmuiden, tel. 02550 - 1 19 90.
Noord-Kennemerland/Uitgeest: J. van Eerden, Geesterweg 77, Uitgeest, tel. 02513 - 23 89, overdag: tel. 02510 - 9 13 88.

ZUID-HOLLAND

Bollenstreek: A. W. de Groot, Pr. Irenelaan 1, Voorhout, tel. 02532 - 81 11.
Delft/Westland: A. J. Becqué, Van Adrichemstraat 133, Delft, tel. 01730 - 3 12 40.
Gouda/Rijnstreek: J. de Lange, Gloriantplantsoen 29, Gouda, tel. 01820 - 89 85.
Groot Den Haag: C. Visser, Elviraland 70, Den Haag, tel. 070 - 83 06 83.
A. J. Tukker, Loenensestraat 153, Den Haag, tel. 070 - 32 49 79.
Leiden: C. J. M. Straver, Uiterdijk 5, Zoeterwoude.
Rijnmond: H. Kasius, Cl. de Vrieselaan 30b, Rotterdam-3, tel. 010 - 25 63 79.
Dordrecht: H. van Doesburg, Witte de Withstraat 236, Dordrecht, tel. 01850 - 3 63 88.
Zwijndrecht: A. G. C. van de Bergh, Geraniumstraat 16, Zwijndrecht, tel. 01850 - 2 65 92.

ZEELAND

Vlissingen: W. L. M. Groffen, Singel 105, Vlissingen, tel. 01184 - 26 35.

NOORD-BRABANT

Breda: H. Ruygers, Regentesseplein 2, Breda, tel. 01600 - 3 30 69.
C. Crul, Amerongenstraat 63, Breda, tel. 01600 - 3 25 32.
Tilburg: C. Lafaber, Torteldreef 6, Tilburg, tel. 04250 - 7 27 77.
J. M. van der Horst, Willem Knuttelstr. 23, Tilburg, tel. 04250 - 2 39 98.
Eindhoven: mevr. J. v. d. Heyden-Knol, St. Leonardusstr. 104, Eindhoven, tel. 040 - 1 07 07.
Groot-Eindhoven: P. Rombouts, Schoutstr. 17, Geldrop, tel. 04903 - 33 68.
Roosendaal: Th. Neutelings, Weissenbruchstraat 92, Roosendaal.
Boxtel: H. Lagarde, Rechtstraat 36, Boxtel, tel. 04106 - 31 13.
Den Bosch e.o.: I. van Haaren, Ruwenbergstraat 1, St. Michelsgestel, tel. 04105 - 23 80.
Etten: A. H. van Dijk, Wipakker 33, Etten-Leur.
Nispen: C. Backx, Zwanenburgstr. 5, Nispen.
Zundert: Th. Valk, Burg. Manderslaan 66, Zundert.

LIMBURG

Prov.: Postbus 377, Maastricht.
Brunsum: Hans Wijers, Brimmanshof 25, Brunsum, tel. 04449 - 5 26 93.
C. de Lange, Pr. Hendriklaan 207, Brunsum.
Heerlen: H. J. van Ooijen, Kissel 41, Heerlen, tel. 04440 - 1 58 34.
Helden: M. Verlaek, Deken Jasperstraat 5, Helden.
Hoensbroek: J. Tonnaer, Ridder Hoenstr. 15, Hoensbroek, tel. 04448 - 28 57.
Kerkrade: G. Essers, Nassaustr. 74, Kerkrade.
Maastricht: Postbus 377, Maastricht.
H. Waltmans, Pres. Rooseveltlaan 165c, Maastricht, tel. 04400 - 2 18 94.
J. M. H. Ruth, Schoollaan 5, Bunde (overdag: tel. 04400 - 1 32 41).
Roermond: H. M. J. I. Steenberg, Julianastraat 5, Linne, tel. 04746 - 14 52.
M. A. Bellemakers, Bachstraat 2, Roermond, tel. 04750 - 22 36.
Sittard: D. Scheepmaker, Engelenkampstr. 16, Sittard, tel. 04490 - 63 56.
Venlo: J. C. Feller, Jodenstraat 1, Venlo.

OOSTELIJK FLEVOLAND

Dronten: J. A. M. van der Horst, Groenlandstraat 26, Dronten.

N.B.: Deze lijst is vermoedelijk niet compleet. Geeft u de adressen van eventuele andere actiecentra, benevens adreswijzigingen en telefoonnummers door aan Postbus 10, Lelystad. Bij voorbaat dank.

STARTBIJDRAGE

Dit jaar wordt geen contributie geïnd. Wij hebben wel wat anders te doen! Ons verzoek aan u: stort een startbijdrage op postgiro 1575600 van landelijk penningmeester PPR te Den Haag. (Ook indien u al gestort heeft, kunt u alsnog een aanvullende bijdrage storten!)

Wie behoefte heeft aan een soort richtlijn delen wij mede, dat op basis van het draagkracht-beginsel aan de volgende bijdragen wordt gedacht:

tot een inkomen van f 5.000,—	f 5,—
tot een inkomen van f 10.000,—	f 10,—
tot een inkomen van f 15.000,—	f 20,—
inkomen boven f 15.000,—	f 40,— of meer

J. van Esch,
landelijk penningmeester

FINANCIEN VAN ONZE PARTIJ

Het is duidelijk dat de financiële situatie niet rooskleurig is. De uitgaven komen hoger uit, dan tot nu toe aan inkomsten is ontvangen! Ondanks de verblijdende „startbijdragen” en giften is meer geld nodig.

Ons valt op — en mogen we dat even openlijk en duidelijk stellen — dat een groot aantal leden geen startbijdrage heeft gezonden. Doe het alsnog en doe het direct! (postgiro 1575600, landelijk penningmeester PPR, Den Haag). Alle beetjes helpen, ook uw „startbijdrage” van f 5,—, ook al denkt u misschien dat dit te weinig is. Meer mag ook, laten dat degenen betalen die meer kunnen geven.

RADIKALEN - KRANT

REDACTIE-SECRETARIAAT: POSTBUS 10 - LELYSTAD

UITGAVE POLITIEKE PARTIJ RADIKALEN - NASSAU DILLENBURGSTRAAAT 11 - DEN HAAG - TELEFOON (070) 24 74 55

NUMMER 4

OKTOBER 1968

PRIJS 25 CENT

ERIK JURGENS: VOORZITTER PPR

Met overweldigende meerderheid koos het werkcngres van de PPR in Arnhem op 5 oktober Erik Jurgens tot voorzitter van de Radikalen (239 stemmen, Michel van Hulst 40 stemmen, Tine Jager 15 stemmen). In zijn eerste rede als voorzitter ging Erik Jurgens in op de rol en positie van de voorzitter: „niet de voorzitter als persoon is belangrijk, wat belangrijk is is het voorzitterschap, de functie in onze partij”. Tevens pleitte hij voor een stuk harde politiek in de partij en vroeg de moed om alle zaken ter discussie te durven stellen. Hij toonde zich bereid „af te gaan als hij ongelijk had”.

Vervolgens behandelde hij de partij-politieke situatie in Nederland en de rol die de PPR hierin speelt.

Het is merkwaardig en verheugend hoe snel de PPR een opvallende functie is gaan bekleden bij herverkaveling van de politieke verhoudingen. Het is verheugend, omdat wij van het begin af hebben beleeden dat het hachje minder belangrijk is dan een progressieve concentratie”, zei mr. Jurgens zaterdag in restaurant Royal na zijn verkiezing tot voorzitter van de Politieke Partij Radikalen.

ARP: NIET OM ZIEN

Een serie opmerkingen over zijn kandidaten voor de concentratie begon hij met een beroep op de ARP-fractieleider: „Als Biesheuvel de PvdA verwijt dat zij zich isoleert door te streven naar een progressieve concentratie, dan vraag ik hem bescheiden maar indringend: in wat voor isolement steekt de ARP zich nu zij alleen wil praten met KVP en CHU, die toch met de VVD de kern zijn van de behoudende concentratie?”

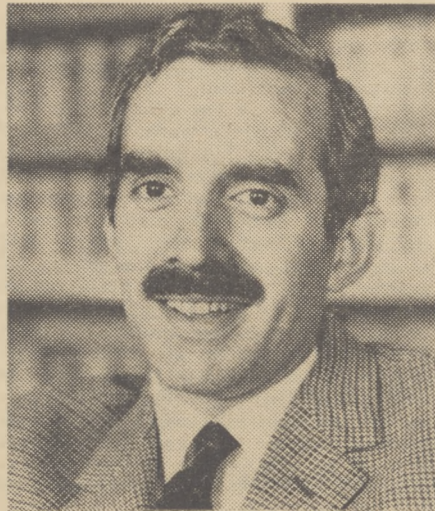
Als „levensleus” bood mr. Jurgens de ARP een vers aan uit het Lukas-Evangelie: „Wie de hand aan de ploeg slaat, maar omziet naar wat achter hem ligt, is ongeschikt voor het Rijk Gods”.

D '66: OVEREENSTEMMING

Met D '66 voelt de PPR volgens haar voorzitter „een zeer grote mate van mentale overeenstemming”. Maar de afkeer bij de Democraten van een topgesprek over de concentratie kan de indruk wekken dat voor hen de hervorming van de maatschappij minder telt, yreest mr. Jurgens.

PSP: VERWAARLOOSD

De PSP noemde hij een wat verwaarloosd onderdeel van de concentratie. Door eigen schuld, omdat ze soms de voorkeur lijkt te geven aan een socialistische concentratie. Er zitten sectarische elementen in de PSP, zei hij, „maar ook een groot

aantal wier oprechte inzet voor een hervorming van de maatschappij niet in twijfel mag worden getrokken”.

PvdA: MEESTE KANS

De PvdA vindt hij „de partij die de meeste kans biedt om vanuit de bestaande orde tot vernieuwing te komen”. De socialisten hebben eerder bewezen zich te kunnen vernieuwen aldus de PPR-leider: „Van Troelstra naar Drees en van Drees naar Van der Louw, dat zijn hele overgangen”. Hij hoopt dat „de verstarrende elementen in de PvdA, die actief zijn vanuit een brievenbus in Hendrik Ido Ambacht, geen voet aan de grond krijgen”.

(De Tijd, 7-10-1968)

HET CONGRES VAN DE RADIKALEN

ARNHEM — Op strategisch belangrijke punten in en om Arnhem staan zaterdagmorgen rood-wit geklede, niet onknappe meisjes. In hun armen ligt een gepunte richtingwijzer met in kapitale letters „RADIKALEN”.

Ongeveer 400 mannen en vrouwen volgen de hint op. Ze treffen elkaar even later op de dure karpotten van de eerste etage van Arnhem's Royal.

In de luttel maanden van zijn bestaan is het reeds de tweede maal dat de actievelingen in de Politieke Partij Radikalen bijeen komen. Het (kiezers)volk moet weten wie en vooral hoe ze zijn!

Nederland heeft daarvan trouwens reeds een indruk. Een enquête onder alle PPR-leden toont aan dat de doorsnee-Radikaal jong, intelligent en eerlijk vooruitstrevend is. Een grote eensgezindheid is kenmerkend voor de Radikalen. Uit de enquête komt dat al naar voren. Ruim 90 procent is voor geweldloze buitenparlementaire actie, voor revolutionaire bewegingen in Zuid-Amerika, voor speciale belastingen. Op het congres is het al niet anders.

Alle handen zien rood en doen pijn als Pieter Bogaers zijn vrienden voor het eerst na zijn ziekte weer toespreekt. Allen verheffen zich van hun gemakkelijke zitplaats om de nieuw gekozen voorzitter Jurgens toe te klappen.

Er wordt minder geapplaudiseerd dan in Dronten, vertelt de vicevoorzitter van Gelderland, ds. Henk van der Vliet uit Maasbommel. Maar het gebeurt toch nog meer dan genoeg.

Het congres krijgt er een emotioneel, onpolitek karakter door. Als een Amsterdammer — losjes in de kleren — ruwweg zijn mening geeft over de vakbonden, betuigt men zijn instemming. Als een accentvolle student keer op keer kreten door de microfoon jaagt, dreunt het in het deftige „Royal” van het handgeklap. Mexicaanse regeerders krijgen een veeg uit de pan, het NKV wordt gevraagd te kiezen, Verolme komt niet best weg.

De bezinning — anders zo kenmerkend voor de enthousiaste partij — valt weg. Ook tijdens de lunchpauzes. De gedegen referaten van Coppes en Van Haren gaan het ene oor in, het andere uit. Hoge, ondoordachte kreten vervangen ze. Het gaat met het congres langzaam maar zeker een onbevredigende kant op. De nieuwe voorzitter redt met zijn speelse speech. Geestig analyseert hij de huidige politieke situatie in Nederland. Het applaus klatert weer op. Collega's haasten zich voor en achter ons langs om op tijd de trein te halen. Want het nadeel van een radikaal congres is dat het tijdschema moeilijk aan te houden is.

De voorzitter heeft immers niets te zeggen, het congres beslist. En omdat het een geestdriftig congres betreft, krijgt iedereen het woord die dat na enige aandrang nog wil hebben.

(Arnhemse Courant 7-10-1968)

BUNDELING

De voorganger van Erik Jurgens als voorzitter van de PPR, riep op tot spoed met een bundeling van vooruitstrevende partijen.

Deze oproep van Pieter Bogaers, die vrijwel hersteld is van een ziekte die hem dwong het voorzitterschap neer te leggen, kwam onverwacht. Het congres was bedoeld om troonrede en miljoenennota te bespreken. De oud-minister had zoveel kritiek op de plannen van het kabinet-De Jong, dat hij opnieuw aandrang op een andere keuze-mogelijkheid: een kabinet gesteund door een samengaan van PvdA, D '66, PPR en zo mogelijk ook PSP en ARP.

Waarschuwend zei hij dat besturen van de betrokken partijen „het gesprek voor zich uit schuiven”, zodat de vorming van een concentratie wordt vertraagd. Het wekt de schijn dat men niet zoveel haast heeft. Partijen moeten echter een meerderheid durven worden. „Men moet niet steeds binnen de partijen de weinige beschikbare tijd besteden aan het oplossen van de onderlinge tegenstellingen. Partijen zijn geen hoofddoel, maar middelen

tot een doel”, aldus de heer Bogaers. „Als wij niet snel de weg vinden naar de top van de berg — de hergroepering — dan zouden we wel eens op pad kunnen zijn naar het donkere dal.”

Een progressieve bundeling, die haast maakt met hervormingen, die tevens een juiste rangorde van belangrijke zaken opstelt en die de financiële gevolgen daarvan durft te aanvaarden, heeft niets aan urgentie ingeboet, zeker niet na deze troonrede, zei de heer Bogaers in aanwezigheid van waarnemers van andere partijen, onder wie Nieuw Links-voorman André van der Louw.

BEZWAREN

De bezwaren, die hij als „zeer belangstellend buitenstaander” tegen de plannen van de regering had, golden de overdreven nadruk op de economische, financiële en belastingvraagstukken. De vragen van deze tijd krijgen echter te weinig aandacht, meende drs. Bogaers. „Al is de klok van de politieke ontspanning door de overval op Tsjechoslowakije enkele jaren teruggezet, dan is dat nog geen

excuus om bewust minder te werken aan de organisatie van de vrede dan aan de verdediging, hoe noodzakelijk die ook blijft.”

Op het gebied van de ontwikkelingshulp neemt de regering met de ene hand terug wat zij met de andere geeft. „Waar bleef het initiatief om Biafra te helpen?” De minimumlonen blijven achter, de woningnood moet juist bij de laagstbetaalden worden bestreden. „Het is onthullend, dat een kabinet zo'n troonrede kon maken”, oordeelde de heer Bogaers.

(Volkskrant 7-10-1968)

POLITIEKE PARTIJ RADIKALEN

postbus 10 — Lelystad

NAAM

ADRES

WOONPLAATS

geeft zich op als lid van de
POLITIEKE PARTIJ RADIKALEN

(leesbaar s.v.p.)

EILAND VAN DORDRECHT

Een actie-centrum met een eigen blad: de Nieuwsbrief, waarvan op 1 oktober reeds het derde nummer verscheen, gedrukt! Redactie-adres: Nolensweg 34, Dordrecht. Deze „Nieuwsbrief” wordt toegezonden aan alle leden wonend in Dordrecht en Dubbeldam en aan alle belangstellenden in het land op aanvraag.

RADIO EN TV

Op 5 oktober viel onze eerste radio-uitzending te beluisteren om tien voor half zeven. Verder elke veertien dagen. Luistert ernaar! De „politiek” staat hierbij NIET centraal, wel allerlei vernieuwingen en vernieuwingsbewegingen waaraan onze politieke actie verwant is. Deze keer was dat de actie „Precedent” (zie Radikalen-krant nr. 3) en de Riet-suiker-actie. Schrijft U ons wat u ervan vindt?

Onze eerste PPR-televisie-uitzending valt op woensdag 13 november 's avonds om tien voor half negen.

BRIEF VAN DE ARP

Gedateerd 10 september 1968 verzond de Anti-Revolutionaire Partij aan de PPR de volgende brief:

GEACHT BESTUUR

Zoals u bekend is, heeft het Partij Convent van onze partij op 25 mei van dit jaar unaniem een resolutie aangenomen, waarin ondermeer wordt uitgesproken, dat er tussen de PPR en onze partij verbindingslijnen bestaan, welke onzerzijds contacten zeker mogelijk maken. In de over dit punt gevoerde discussies is daaraan de gevolgtrekking verbonden, dat er onzerzijds naar gestreefd zou worden tot een gesprek met u te komen. Daar deze resolutie een reactie was op het interimrapport van de „groep van achtien”, leek het ons juist daarvan eerst mededeling te doen aan de vergadering van de „18”.

Wij stellen u thans voor tot een gesprek tussen uw en onze partij te komen. Wij menen dat het gesprek een open en algemeen karakter zal moeten hebben, opdat wij wederzijds een duidelijk inzicht in elkaars opstelling krijgen. Daarom menen wij geen scherp gepunte vragen te moeten stellen.

Wat ons betreft zou bijvoorbeeld aan de orde kunnen komen:

- de positie van de PPR in de Nederlandse politiek, het karakter van uw partij; wij denken daarbij o.m. aan de betekenis van de christelijke inspiratie voor uw politiek beleid;
- programmatische vraagpunten, zoals uw oordeel over het interimrapport van de „18” en over het werk van deze groep in het algemeen;
- uw visie op de progressieve concentratie, haar omvang en haar karakter, openheid of exclusiviteit, e.d.

Aannemende dat ook uwerzijds punten ter bespreking zullen worden ingebracht lijkt het ons de meest doelmatige weg, dat beide voorzitters in onderling overleg een agenda opstellen en een datum voor het gesprek bepalen.

Het ligt in onze bedoeling, dat onzerzijds aan het gesprek deelgenomen zal worden door de heren mr. B. W. Biesheuvel, H. A. de Boer, mr. W. C. D. Hoogendijk, dr. A. Veerman, prof. mr. P. J. Verdam. Gaarne zouden wij uw reactie op ons verzoek vernemen.

Het is ons voornemen de inhoud van

deze brief aan de pers mede te delen, wanneer deze brief u heeft bereikt. Met vriendelijke groet en hoogachting, w.g. dr. W. de Kwaadsteniet, secretaris Centraal Comité A.R.P.

ANTWOORD AAN DE ARP

Op 20 september zond de PPR hierop het volgende antwoord:

GEACHT BESTUUR,

Dank voor uw schrijven van 10 september j.l., waarvan ons bestuur met belangstelling en aandacht kennis heeft genomen.

Naar aanleiding daarvan delen wij u mede, dat de Politieke Partij Radikalen uw voorstel om tot een gesprek te komen gaarne aanvaardt.

Ons bestuur heeft ten aanzien van hetgeen in uw schrijven wordt gesteld over het karakter van het komende gesprek, en over de onderwerpen, die daarbij naar uw mening aan de orde zouden kunnen komen, het volgende overwogen. Het lijkt ons bestuur niet voor de hand te liggen, dat, wanneer uwerzijds „de positie van de PPR in de Nederlandse politiek” aan de orde wordt gesteld, dit onderwerp tevens zou moeten omvatten de betekenis van de christelijke inspiratie voor het politiek beleid van de PPR. Wij zijn van oordeel, dat onze partij zich op duidelijke wijze heeft uitgesproken omtrent haar karakter. Hieromtrent is bij gelegenheid van het oprichtingscongres van de PPR in Dronten op 27 april van dit jaar een heldere verklaring uitgegeven, die wij voor de goede orde bijvoegen.

Ons bestuur draagt voorts kennis van het beginselprogramma van uw partij, en meent dan ook dat het beste uitgangspunt voor het gesprek tussen uw partij en de onze is een wederzijds erkennen en respecteren van elkaars karakter. Wij stellen u derhalve voor van „de betekenis van de christelijke inspiratie voor het politiek beleid van de PPR” geen agendapunt te maken.

Des te meer echter is onze partij geïnteresseerd in een beraad over het politiek beleid zelf, waarbij naar onze mening — binnen het raam van een open en algemeen gesprek — in het bijzonder uw oordeel over het Scheveningsprogramma van de christen-radicalen aan de orde zou kunnen komen.

In dit program wordt, zo is bekend, onder meer het aangaan van een stembusakkoord bepleit. Wij zullen uw partij derhalve de vraag voorleggen, of zij bereid is ruimschoots vóór de verkiezingen een keuze voor samenwerking met andere partijen te doen. Daarnaast meent ons bestuur, dat onderwerp van gesprek zou kunnen zijn: de motieven, welke uw partij ertoe hebben gebracht tot een gesprek met de PPR te komen.

Voor het overige willen wij ons aansluiten bij uw suggestie, om uw voorzitter en onze waarnemend voorzitter in onderling overleg een agenda en een datum voor het gesprek te laten vaststellen.

Voorts delen wij u mede, dat de delegatie van onze partij voor het gesprek met uw partij als volgt is samengesteld: t.w. Drs. J. M. Aarden (Voorburg), Drs. K. L. M. van Eerd (Oegstgeest), Dr. P. H. van Gorcum (Zeist), Mr. E. C. M. Jurgens (Amsterdam), R. M. W. J. Nas (Zeist) en Ds. H. G. van der Vlist (Maasbommel).

Tenslotte stellen wij u ervan in kennis, dat wij de inhoud van deze brief aan de pers zullen mededelen, zodra deze u heeft bereikt.

Inmiddels tekenen wij met vriendelijke groeten en alle hoogachting,

w.g. Mr. A. Q. C. van Ruiten, secretaris PPR

CENTRALE PROGRAM-COMMISSIE

Tussen 3 en 4 augustus, de eerste „grote” bijeenkomst van de centrale program-commissie (cpc), en het werkgroepcongres in Arnhem op 5 oktober is door de tien program-commissies hard gewerkt. De resultaten van hun werk stonden in Arnhem in de diverse discussiegroepen centraal.

De cpc heeft deze resultaten van het werk van de commissies nu in handen gegeven van de heren H. W. van Doorn, H. C. Faas, J. Postma en de voorzitter van de financiële commissie J. C. P. A. van Esch. Zij hebben nu tot taak uit de voorlopige rapporten van de commissies een samenvattend en coördinerend werkstuk te maken, op grond waarvan binnen de PPR verder gewerkt kan worden. Als zij hun werkstuk in ontwerp gereed hebben zal het cpc zich hierover beraden (in het cpc hebben alle voorzitters van de programcommissies zitting), waarna het stuk ter bestudering, aanvulling en wijziging opnieuw bekeken zal worden in alle actiecentra en commissies. Bij hun werk gingen de program-commissies uit van de onderstaande hoofdgedachten:

VINGERWIJZING BIJ HET OPSTELLEN VAN EEN RADIKAAL PROGRAM

Twee thema's zullen in het program van de PPR steeds terugkeren:

- I. De noodzaak om sociale tekorten in onze samenleving aan te zuiveren;
- II. Het streven de mensen op alle terreinen de zeggenschap te geven die ze toekomt.

Anders gezegd: de behoefte aan humanisering en democratisering van de maatschappij moet de radikale actie beheersen.

INSPRAAK

Als het om zeggenschap gaat, beginnen wij bij ons zelf door alle leden suggesties te vragen voor het program, en door alle leden te verzoeken — zo halverwege het werk van de programcommissies — een oordeel te geven over de eerste, voorlopige resultaten. Vanzelfsprekend staan wij ook open voor suggesties van buiten de partij.

Wij zullen in de partijpolitieke verhoudingen van ons land aangeven hoe wij samenwerkingsverbanden in de hand willen werken. Op deze wijze kunnen wij bijdragen tot sanering van politieke verhoudingen en een groter invloed van de burgers.

Internationaal moeten wij ons, bij het streven naar vrede en ontwapening, vooral bezig houden met de invloed van de achtergebleven landen op de verdeling van de wereldwelvaart en met de zeggenschap van de kleine landen bij het oplossen van conflicten. Onze houding ten opzichte van de oorsprong van die conflicten — discriminatie, machtsmisbruik van naties — kan hierbij aan de orde komen.

Nationaal moeten wij ons bezig houden met de zeggenschap op alle niveaus (zoals: bij het onderwijs, het bedrijfsleven, de justitie, de strijdkrachten en de gezondheidszorg) en met de strijd tegen elke vorm van achterstelling op grond van ras, afkomst, levensbeschouwing of levensomstandigheden. Bescherming tegen bureaucratie en technocratie moet concreet worden aangegeven. Daarbij niet alléén denken aan de overheid: ook machtsmisbruik door bedrijven en andere organisaties moet worden aangepakt (misleidende reclame, agressieve verkoop, perslaster).

KNELPUNTEN

In vele commissies verdient het probleem van de maatschappelijke achterhoede aandacht — mensen, die machteloos zijn of zich machteloos voelen op eigen kracht iets aan hun lot te verbeteren. Het program van de PPR zal in het algemeen trouwens gericht zijn op rechtvaardiger verhoudingen in eigen land en vooral ook in de wereld. Wij moeten onze houding bepalen als het om het protest tegen de bestaande orde en om de revolutie gaat.

De Radikalen moeten niet doen alsof zij een blauwdruk van een ideale maatschappij beschikbaar hebben of een patentgeneesmiddel tegen alle kwalen. Wel is duidelijk dat zij alles op alles willen zetten om vrediger situaties in de hand te werken.

Steeds hebben zij zich bereid verklaard daarbij zonedig zekere risico's te nemen. Men kan zeggen dat de radikale actie — voor zover de politiek daartoe kan bijdragen — moet helpen de samenleving menselijker te maken. Tegen overduidelijke of verborgen tekorten in de maatschappij moeten doeltreffende maatregelen genomen worden, waarbij men wetenschappelijk inzicht en technisch vernuft zo royaal mogelijk benut.

De radikalen koesteren niet de illusie van een paradijs op aarde binnen handbereik, ook hebben zij geen overdreven optimistische kijk op de menselijke natuur. Dat zal ze er niet van af houden alle mogelijke verbeteringen in bestaande en vaak verstarde situaties met het nodige elan na te streven. De ontdekking dat de radikalen elkaar, levend vanuit verschillende achtergronden, in eenzelfde progressieve aanpak vinden, geeft vertrouwen dat de PPR iets kan bijdragen tot nieuwe vormen van menselijker samenleven.

SAMEN

De PPR moet genoeg historisch besef hebben om in te zien dat haar actie niet bij nul begint. Zij heeft hier en overal te maken met ingewikkelde (pluriforme) patronen, waarbij geen vaste schema's passen. Ook moeten de radikalen allerminst suggereren dat zij het alleenvertoningsrecht hebben van een vooruitstrevende koers.

Bij de formulering van hun program kunnen de radikalen daarom niet alleen een dankbaar gebruik maken van de arbeid die binnen de werkgroep van christen-radicalen tot stand is gekomen, maar ook hoeft niets ze te weerhouden doelstellingen van andere partijen tot de hunne te maken.

Zij moeten zich voortdurend herinneren dat de geboorte van de PPR geen verdere versnippering beoogde, maar grotere samenwerking van gelijkgezinden in de politiek.

De natuurlijke behoefte een eigen gezicht te tonen, mag er niet toe leiden krampachtig „een eigen gezicht te trekken”.

VRIJ LATEN

Bij een opzet die elke mens zoveel mogelijk ontplooiingskans wil geven, moeten de geestelijke vrijheden voorop staan. Op dat terrein moet de overheid tot het uiterste terughoudend zijn. Elk totalitarisme is taboe. In het sociaal-economische vlak daarentegen moet men, bij grote waardering voor de persoonlijke inzet ook op dit front, bereid zijn een belangrijke invloed van de overheid te aanvaarden.

ONBEVANGEN

Het program en het beleid van de PPR dienen zich te kenmerken door onbevangen aanpak, persoonlijke inzet en het ontbreken van vrijblijvend politiek geneuzel. De PPR moet de burger hoogachten. De partij moet zich daarom zo duidelijk mogelijk presenteren. Met concrete plannen, en met de prijskaartjes in de etalage. Men hoeft de ingewikkeldheden van de moderne maatschappij niet te verdoezelen. Maar men zal zich wel moeten inspannen de zaken waar het op aankomt zo helder mogelijk uit te doeken te doen. Het opnemen van intelligente „leken” temidden van de „deskundigen” in de commissies kan misschien tot goede verstaanbaarheid leiden. Het program van de PPR moet liefst kort en bondig blijven. Geen algemeenheden om jan en alleman te vriend te houden. Maar wel de gelijk concrete uitspraken over wezenlijke punten waaruit het karakter van de PPR kan blijken.

Een onorthodoxe aanpak kan er toe leiden deskundigen van buiten de PPR, die daartoe bereid zijn, bij de uitbouw van het program te betrekken. De PPR staat natuurlijk open voor creativiteit, maar men dient er toch voor te zorgen, dat toevallige politieke hobbies buiten het program blijven. Het program moet zo min mogelijk naar het laboratorium ruiken. Elke volledigheidsdwang verdient permanente bestrijding. Voor de „kleine lettertjes” moet buiten het program een onderdak worden gezocht. Dit te meer omdat het program, als een actuele omschrijving van politieke doeleinden, in deze tijd iets on-afs moet hebben. Niets spreekt vanzelf omdat het in het program staat.

Men behoort zich blijvend open te stellen voor nieuwe ontwikkelingen en gewijzigde inzichten.

STORT EEN STARTBIJDRAGE

Postgiro 1575600

LANDELIJK PENNINGMEESTER

PPR DEN HAAG

CONGRES IN ARNHEM

MEXICO

Op voorstel van het actiecentrum Amsterdam heeft het werkcngres van de PPR zaterdag in Arnhem een motie aangenomen (zie elders op deze pagina), waarin de gewelddadige wijze waarop het bewind in Mexico zich handhaaft „ten scherpste wordt veroordeeld”. Het congres betuigde zijn solidariteit met de demonstrerende studenten en noemde het een schande dat nog zoveel straatdemonstraties nodig zijn voor de democratisering van de samenleving. Het bestuur van de PPR is opgedragen deze motie ter kennis te brengen van de Nederlandse regering, de Mexicaanse ambassadeur en de actieleiders in Mexico.

BUITEN-PARLEMENTAIRE ACTIE

De motie sloot aan bij de voorkeur die bij een grote meerderheid van het congres bleek te bestaan voor buiten-parlementaire actie om democratisering van samenleving te bereiken als de parlementaire actie nog stagneert. Dr. I. van Haren die over de democratisering een inleiding had gehouden, meende dat eerst geprobeerd moet worden de parlementaire mogelijkheden — de progressieve concentratie — uit te buiten. Maar Bas van Eindhoven — Amsterdam — oogstte daarna een groot applaus met de opmerking dat „we niet eindeloos mogen blijven doorzeuren in de bestaande structuren”, en dat „de buitenparlementaire geweldloze oppositie een welkome aanvulling is op de bestaande democratische rechten”. Mr. Jurgens de nieuwe voorzitter van de PPR sloot zich daar la-

ter bij aan. „Ik ben blij met de opmerking van Van Eyndhoven. Andere uitingsmogelijkheden dan de parlementaire zijn nodig en belangrijk”, zei hij.

ONDERNEMINGEN

Dr. Van Haren verwierf overigens veel instemming met een plan dat hij ontwikkelde voor de democratisering van de ondernemingen. Volgens dit plan zouden werknemers en aandeelhouders gelijkwaardige plaatsen in de raad van commissarissen moeten krijgen en zou de ondernemingsraad moeten worden voorzien van reële bevoegdheden in het sociale beleid van de onderneming. Ook de andere inleider, drs. D. Coppes, voerde een pleidooi voor het doorbreken van de structuren van de onderneming die door de strakke bevelshierarchie de werknemer indolent en onmogelijk maken. Hij besprak verder uitvoerig het buitenlands beleid. Op dat punt had hij scherpe kritiek op de troonrede. „Wat we nodig hebben is een slagvaardig apparaat om te reageren op de stupide manier waarop over de buitenlandse politiek wordt voorgelicht. Daarvoor is nauwe samenwerking met de andere progressieve partijen nodig”, aldus Coppes. De discussie over deze en andere onderwerpen wordt voortgezet voor het congres dat de PPR in februari zal houden. Mr. Jurgens kondigde aan dat dan het hele bestuur zijn mandaat beschikbaar zal stellen om de partij gelegenheid te geven desgewenst nieuwe mensen te kiezen. (Trouw, 7-10-1968)

Mexico-resolutie

Tot de belangrijkste doelstellingen van de PPR behoort het streven naar een democratisering van de samenleving. Het is een schande dat in zoveel landen het nog steeds nodig blijkt om democratisering door straatdemonstraties op gang te brengen. Degenen, die thans in Mexico (uitgerekend in het jaar van de Rechten van de Mens) pogen te komen tot een discussie over meer democratie, strijden voor een fundamenteel recht.

De PPR is dus solidair met hun acties.

Dat angst en behoudzucht zich hier opnieuw uiten in het gebruik van militair geweld, teneinde deze discussie onmogelijk te maken, wordt ten scherpste veroordeeld. De achtergrond van een prestige-project als de Olympische Spelen, waarbij sportiviteit en verbodering de uitgangspunten zijn, maakt het gewapend optreden van de Mexicaanse regering des te afschuwelijker.

Het Werkcngres van de PPR vraagt het partijbestuur deze verklaring ter kennis te brengen van de Nederlandse regering, de Mexicaanse ambassadeur en de betrokken actieleiders in Mexico.

Arnhem, 5 oktober 1968.

IMPRESSIES VAN EEN CONGRES

Op het werkcngres in Arnhem hebben we enkele mensen naar hun indrukken gevraagd. Ons eerste slachtoffer was nieuw-links man André van der Louw. Hij vertelde ons dat hij zich nauw verwant voelde met wat de sprekers naar voren gebracht hadden en vooral ook met de mentaliteit en de sfeer die hij tijdens het congres proefde. Misschien komt het doordat de PPR nog geen geschiedenis heeft dat het allemaal zo fris klinkt en niet verkrampd zoals dat bij andere partijen nogal eens het geval is, aldus van der Louw. De heer Versteeg (KVP) begon met te zeggen dat dit het eerste congres van een vreemde partij was dat hij meemaakte, zodat hij geen vergelijkingsmateriaal had. Hij achtte het een goed congres voor de PPR, maar vond dat er te weinig positieve dingen gezegd werden. De rapporteurs van de diverse discussiegroepen hadden zijns inziens niet voldoende aandacht besteed aan de verschillen tussen hun wensen en de troonrede. De opmerking over de wassen neus van minister Luns was volgens hem een wat goedkope manier van oppositie voeren. Veel lof had de heer Versteeg voor de organisatie en de leiding van het congres.

Na het niet zo enthousiaste geluid uit de KVP-hoek vroegen we de heer Aarden naar zijn mening. Hij had opnieuw de sfeer van Dronten geproefd al waren er belangrijke verschillen, maar Dronten was een oprichtings- en Arnhem een werkcngres. Er klonk minder applaus en er traden verschillen naar voren, maar men was en bleef bereid naar elkaar te luisteren. De heer Aarden had genoten van de inaugurele rede van onze jonge voorzitter en had voor een beoordeeling van het congres geen superlatieven nodig, het was gewoon heel geslaagd. Voor de kamerleden waren de discussies nuttig in verband met de algemene beschouwingen van de volgende week.

Op de valreep kregen we de heer Bogaers nog te pakken, die op ons verzoek om een korte kernachtige typering van het congres kort en kernachtig antwoordde: dynamisch en geestdriftig. Hij voegde daar nog aan toe dat het congres een hoog niveau bereikt had en dat er een bijzonder stimulerende werking van uitging.

JAN LIESKE.

DE PERS EN HET CONGRES

Frits van Veen

Onderstaand treft u citaten en impressies aan van in de regionale kranten van maandag 7 oktober ten beste gegeven meningen over het werkcngres. Bij de selectie van de commentaren is uitgegaan van de wetenschap, dat met name de controversionele punten onze aandacht opeisen en het weinig zin heeft om alleen passages aan te halen die onze eigen mening bevestigen.

„DE BESTE” VOORZITTER?

Mevrouw J. van der Heyden-Knol uit Eindhoven, lid van het landelijk bestuur van de PPR, vroeg vlak voor de voorzittersverkiezing spontaan het woord. Enkele fragmenten werden door Jan Lieske genoteerd:

„Als wij vandaag een voorzitter kiezen, dan weten wij van tevoren, dat wij niet de beste zullen kiezen onder ons. De beste is natuurlijk iemand, die wij niet kennen, die nog niet is opgevallen in de partij, maar die het puurst de diepste gronden van ons ontstaan kent en blijft erkennen.

De eenvoudige noodzaak om de politiek te ontdoen van alles wat in strijd is met de waarheid. De directe erkenning van de ander als eerlijk partner zolang hij het tegendeel niet beweest. Het geconstitueerde geduld van de democratie.”

„Onze partij is een partij die overvraagt, elk lid overvraagt, een voorzitter uitput, niet sparen zal. Wie wij ook kiezen vandaag, hij of zij zal weten, dat al het bijkomstige zal verdwijnen tegen zijn wezenlijke drijfveren. Zijn die zuiver, dan is zelfs het falen een verdienste. Zijn zij onzuiver dan is het succes een verlies.”

„Wij zijn geen partij van holle proclamaties.

Wij zijn geen partij van bezetenen. Laten wij vandaag eenvoudig stemmen, in ons hart op dat eenvoudige lid dat wij niet kennen maar dat het puurst ons ideaal bewaart, op papier op een van de moedigen die de krachtmeting aandurfte. God geve dat hij of zij zal blijken te zijn in het diepst van zijn wezen dat lid dat wij met ons hart al hadden gekozen.”

VERONTRUSTING

Enkele regionale dagbladen besteden tamelijk veel aandacht aan het congres, waarbij in vele gevallen een zekere verontrusting kan worden geconstateerd over de op het congres naar voren gekomen ideeën.

Het Nieuwsblad van het Zuiden, het Brabants Dagblad en het Eindhovens Dagblad (die redactioneel samenwerken). „Het is een mooi congres; men debatteert er vaardig en zindelijk, schetst in grove contouren het klinkklare utopia van morgen: niet gehinderd door overbodige kennis; niet gefrustreerd door gedachten aan compromissen; niet belemmerd door de wetenschap, dat politiek de kunst van het mogelijke is.”

Dat vraagt de PPR zich nu juist af, of politiek de kunst van het mogelijke is. Want dat is geen kunst. Iets mogelijk MAKEN, dat is kunst. En als iets eenmaal mogelijk is, dan is het voor de regering nog maar een klein kunstje om daar uitvoering aan te geven!

Even verder zegt de toch niet van humor gespeende redacteur van deze drie zuidelijke bladen: „Opvallend is dat de Radikalen weer „meneer” zijn. Vooraantstaande figuren, die in Dronten enkele maanden geleden alleen nog maar voornamen schenen te bezitten, hoogstens verrijkt met het predikaat „mijn vriend”, worden door congresvoorzitter J. Tonnaer weer als heren gewaardeerd.” Het artikel besluit: „Zo sukkel het eerste werkcngres van de PPR naar zijn einde. Velen staan op het spreekgestoelte om een duit in het zakje te doen; weinigen hebben iets houtsnijdends mee te delen. Als het vrijwel iedereen te flauw wordt — het sluitingsuur ligt in het verschiet — maakt voorzitter Tonnaer er op een even originele als doeltreffende manier een eind aan. Hij laat de vergadering stemmen over de vraag of het debat moet worden voortgezet of afgebroken. Degenen, die het woord al hebben mogen voeren winnen. De meerderheid gaat aldus tevreden huiswaarts.”

Kennelijk was bij deze journalist de wens de vader van de gedachte. Het debat werd op verzoek van het congres (tegen de aanvankelijke wil van de voorzitter in) namelijk juist verlengd! De meerderheid ging daarna inderdaad tevreden huiswaarts.

Het Centrum (Utrecht) en De Gelderlander (beide katholiek) komen met een commentaar onder het kopje „idealisme”. Na te hebben vastgesteld dat het congres „zinderde van idealisme”, noemt de schrijver het „de tragiek van de PPR”, dat haar overwegend jongere aanhang met veel overtuiging voor een nieuw progressief beleid ijvert en de partij haar jonge leven daarvoor zelfs wil opofferen „zonder zelf nog duidelijk de weg te zien, waarlangs die ontwikkeling zich zal moeten voltrekken”. De twee katholieke kranten vermogen de PPR dan ook „nog niet anders te

zien als een soort kruising tussen de Graal, de AJC en de Nieuwe Gemeenschap uit de tijd toen zij, die nu de middelbare leeftijd hebben, er ook nog in geloofden”. (...) „Met alle sympathie, waarop de PPR recht heeft, we zien er geen haalbare kaart in.” besluit het commentaar, dat ons duidelijk tracht te maken dat we toch eigenlijk maar een stelletje zielepoten zijn.

KVP NIET EENS GENOEMD

De Stem (Breda e.o.), Het Binnenhof (Den Haag), De Leidse Courant en de Twentsche Courant (redactioneel samenwerkende katholieke bladen): „De PPR heeft zich blijkbaar volledig losgemaakt van de KVP, niet alleen structureel, maar ook emotioneel. Er was geen sprake van extra hard tegen de KVP schoppen. Integendeel. Mr. Erik Jurgens, de met veel applaus begroete nieuwe voorzitter (hij moet alleen nog leren even indrukwekkend voor applaus te bedanken als Pieter Bogaers dat doet), liet in zijn slotrede een aantal politieke partijen de revue passeren. Hij deed dat helder, geestig en erg christelijk, want hij smeet met bijbelteksten. Maar de KVP werd niet eens genoemd...” Van Erik Jurgens zegt de verslaggever dat hij de belichaming heet te zijn „van zowel sterke kanten van de PPR (fel, deskundig, geestig), maar ook van haar grote nadeel. De PPR demonstreerde zichzelf zaterdag als een typisch intellectuele partij, die het wel opneemt voor de belangen van de werknemers (de tweede inleiding van mr. dr. Ivo van Haaren was gewijd aan de medezeggenschap) maar waarin de arbeiders zelf maar weinig vertegenwoordigd zijn” (...) „Erik Jurgens is, met zijn snor en nette grijze pak het prototype van de intellectueel.” Na enkele complimenten aan het adres van de nieuwe voorzitter besluit het artikel „Maar misschien zou het voor de PPR wel beter zijn, als Erik tegen Aarden niet Jacques zou zeggen, maar Sjaak...”

TE GEWICHTIG

Het Dagblad van het Oosten vindt dat mr. Jurgens enkele „frisse opmerkingen” heeft gemaakt, „die des te meer aanspreken nu D'66, met haar congres in Leiden achter de rug, al iets meer tot de partijpolitieke establishment is gaan behoren” en (n.a.v.

BIAFRA

Het bestuur van de PPR in Limburg, uiterst verontrust over het gebeuren in Biafra en de negatieve houding van onze regering tegenover dit drama, dringt er met de grootst mogelijke klem bij alle weldenkenden, individuen en groeperingen van welke aard ook, op aan, hun volle inzet te geven om de regering er toe te brengen, alles wat in haar vermogen ligt in te zetten om aan de volkerenmoord, die momenteel in Biafra plaats vindt, een einde te maken.

De formele, wettische benadering, of beter gezegd verwijdering van de regering van het drama aldaar dient plaats te maken voor een zich onmiddellijk betrokken voelen bij het lot en de ondergang van een volk.

Ons volk wil de huidige gereserveerdheid van de regering niet, hetgeen moge

de kritische woorden van Erik over de andere kandidaten voor een progressieve concentratie): „De vraag is wel of de PPR al voldoende gewicht heeft om zo gewichtig te doen. Wij zijn daar namelijk niet van overtuigd. De PPR heeft zich nog nergens kunnen bewijzen en het is zelfs de vraag, als er een soort concentratie komt, of de PPR ooit als alleenstaande partij zal optreden.”

De Nieuwe Haagse Courant (prot.-christelijk): „Het risico van radicaliteit is dat zij ook zelf gebukt zal gaan onder de dwangmatige wetmatigheid die zij oproept. Wat immers kan radicaler zijn dan een radicaal? Haar vergadering van zaterdag bewees dat de jonge partij der — voornamelijk uit de KVP getreden — radicalen aan dit gevaar reeds nu niet is kunnen ontkomen. Het resultaat was van een onredelijkheid die weinig aantrekkelijks had en die integendeel velen moest irriteren. De wijsdoenerige kritiek op de vakbeweging, zoals deze uit de vergadering opklonk, had in dit verband stellig iets symptomatisch over zich.” (...) „Radicalisering kan ook een maniertje worden, en op dat moment schiet zij haar doel voorbij, zeker in een land en onder een volk die door de matigheid van de redelijkheid worden gekenmerkt.” Het is natuurlijk wel de vraag of „matigheid van de redelijkheid” een juiste houding is wanneer het gaat om de mateloos onredelijke ellende (b.v. in de ontwikkelingslanden), waarvoor de PPR een oplossing wil zoeken. Is die kenmerkende houding van het Nederlandse volk niet te verklaren uit het niet inzien van de noodzaak van een structurele hervorming van bijvoorbeeld de wereldhandel ter oplossing van de armoede in de ontwikkelingslanden, die niet wordt opgelost door acties als „Eten voor India”?

(...) „Na haar vergadering van zaterdag zal men deze jonge partij niet spoedig overschatten. Dat is in zoverre jammer, daar er stellig een brok bewegende energie in gestoken is.”

Het is overigens wel typisch dat juist de kranten die de PPR zo'n onhaalbare kaart vinden, haar met zoveel energie bestrijden. Misschien angst, dat zij haar op het eerste oog onhaalbaar lijkende ideeën haalbaar gaat maken?

blijken uit de grootse reactie op de oproep om financiële hulp voor het hongerende Biafra. Wat heeft echter voeding voor zin bij ten dode opgeschrevenen? De Nederlandse bevolking — zelf machteloos om deze volkerenmoord af te wenden — verlangt dat onmiddellijk alles gedaan wordt door de regering met algeheel voorbijzien van bepaalde kapitalistische belangen.

Zij denkt hierbij aan het bewerken van een onmiddellijke wapenstilstand, maar uitdrukkelijk ook als enig ander direct alternatief: aan het in staat stellen van Biafra zich tegen deze slachting te verdedigen, en tevens aan erkenning van Biafra.

Handelt de regering niet nu, dan ontwijkt zij haar verantwoordelijkheid en zal zij dit nooit meer kunnen herstellen.

Namens het bestuur van de Politieke Partij Radicalem Limburg,

J. TONNAER, voorzitter;

D. A. JAGER-VAN LONKHUYZEN, secretaresse.

PROGRESSIEVE CONCENTRATIE

Op 4 augustus zond de VARA in het programma Zin en Tegenzin een discussie uit over het waarom, wie en wat van de progressieve concentratie. Gebruik de hier gegeven samenvatting in plaatselijke en gewestelijke gesprekken over progressieve concentratie.

INLEIDING

Waarom concentratie?

— duidelijkheid vóór de verkiezingen,
— inspraak van de kiezers in richting regeringsbeleid.

Concentratie van wie?

— van mensen en groepen die een vooruitstrevend (progressief) beleid tot stand willen brengen;
— tussen leden van PvdA, D'66, PPR en eventueel ARP en PSP is politieke gelijkgezindheid aan te treffen.

Vraag 1: Wat is progressief?

Is dat: bereidheid de gevestigde orde op de helling te zetten, wezenlijke hervormingen na te streven om rechtvaardigheid en vrede meer te kunnen verwerven, óók als dat in eigen vlees snijdt?

Blijft echter een vage aanduiding (Van Eerden: kijk eens naar gebieden buiten de politiek; tijdens het Vaticaans Concilie wist iedereen het verschil tussen conservatief en progressief plotseling heel goed); daarom nodig toetsstenen aan te dragen, om te kijken of er inderdaad politieke gelijkgezindheid is.

TOETSSTENEN

Vraag 2:

Ook de bestaande partijen behoren tot de gevestigde orde: bent u bereid ook uw eigen partij ondergeschikt te maken aan de totstandkoming van een groter politiek verband?

Vraag 3:

De nationale soevereiniteit is een „heilige koe”. Bent u bereid de samenwerking met de ontwikkelingslanden zo'n vorm te laten hebben dat deze landen méébeslissen over de omvang en de wijze van gebruik van de ontwikkelingshulp die de rijke landen moeten geven? Een dergelijke opzet tast de nationale economische soevereiniteit immers in vergaande mate aan.

Vraag 4:

Er blijkt te weinig geld beschikbaar te zijn voor dringende overheidsuitgaven (woningbouw, werkgelegenheid, ruimtelijke ordening, onderwijs, ontwikkelingshulp). Dat geld kan worden opgebracht door hogere productie, meer sparen en hogere belastingen. Maar ook door het patroon van de uitgaven fundamenteel te veranderen, dat wil zeggen in bepaalde uitgaven flink het mes te zetten. Bent u bereid een aantal begrotingsposten aan te geven die zouden kunnen wijken voor hogere prioriteiten? En zijn dat begrotingsposten die „heilige koeien” geworden zijn (defensie, landbouw, kinderbijslag etc.)?

Vraag 5:

Er zijn in de wereld gebieden waar zulke schrijnend onrechtvaardige verhoudingen heersen, dat moet worden ingegrepen. Dat is b.v. in Zuid-Amerika het geval. Hoe staat u tegenover die bewegingen aldaar, die de hoop op wettige acties hebben opgegeven en naar revolutionaire, soms gewelddadige middelen hebben gegrepen (Castro, Guevara, Camillo Torres)?

Vraag 6:

Er wordt veel gesproken over democratisering, over inspraak. Zo is de progressieve concentratie een middel om de inspraak van de kiezers te vergroten. Acht u een grotere medebeslissingsbevoegdheid nodig in andere sectoren van ons maatschappelijk leven (studenten op universiteiten, arbeiders in fabrieken, dienstplichtigen in het leger)? Zo ja, hoe ver moet dit gaan?

WAT IS PLAATSELIJK GEDAAN?

Enige tijd geleden is aan alle actiecentra verzocht steeds direct het landelijk bestuur van de PPR te informeren omtrent de voortgang van plaatselijke en gewestelijke contacten met andere partijen over de progressieve concentratie.

Wij weten dat op verscheidene plaatsen zulke gesprekken aan de gang zijn. Hoe het ermee staat weten we echter dikwijls niet!

Stuur daarom berichten hieromtrent aan de secretaris PPR, Nassau Dillenburgerstraat 11, Den Haag. Stuur eventueel alleen maar kranteknipsels uit de plaatselijke pers over dit onderwerp.

ADRESSEN VAN DE ACTIE-CENTRA

CORRECTIES EN AANVULLINGEN

DORDRECHT: H. van Doesburg, Witte de Withstraat 236, Dordrecht, telefoon (01850) 3 65 88

MAASTRICHT: plaatselijk actiecentrum, A. F. Verhoeven, Gardelaan 10, Maastricht, telefoon (04400) 1 97 87

REGIO ZUIDELIJK LIMBURG: J. M. H. Ruth, Schoollaan 5, Bunde

ZEEUWSCH-VLAANDEREN: C. L. Schoof,

Margrietstraat 16, Terneuzen, telefoon (01150) 34 71

ZUID- EN NOORD-BEVELAND en THOLEN: F. Burger, Spoorlaan 19, Wemeldinge, telefoon (01192) 719

WALCHEREN: W. L. M. Groffen, Singel 105, Vlissingen, telefoon (01184) 26 35

FRIESLAND (per 1 november 1968): mevr. E. de Wal-Wolf, J. van de Wielenweg 11, Bakkeveen, telefoon kantoor (05169) 241

Als de financiën het even toelaten verschijnt eind november Radikalen-krant 5. Het is niet de bedoeling dat u de redactie de kans laat alleen dit blad te vullen. Kopij inzenden voor (let wel: vóór) 10 november.

REDACTIE

AGENDA

KERNGROEP vergadert op vrijdag 1 november a.s. in motel Bunnik aan de rijksweg tussen verkeersplein Oudenrijn en Arnhem, om half acht 's avonds (met verontschuldiging aan hen die niet per partitculaire auto kunnen komen: het bleek onmogelijk een zaal in Utrecht te krijgen. Van Centraal Station Utrecht — Westerstraat — rijdt een WABO-bus naar motel Bunnik om 18.50 uur, volgende bus om 19.50 uur. Het politiek onderwerp ter discussie in deze vergadering is de vorming van lokale progressieve concentraties.

Zoals reeds in Radikalen-krant 3 is meegedeeld, zijn de vergaderingen van de Kerngroep toegankelijk voor alle leden; zij hebben in de rondvraag ook spreekrecht. (De kerngroep is het „parlement” van de PPR, waarin alle actie-centra hun vertegenwoordigers hebben, die tezamen alle belangrijke beleidspunten voor en van de partij bespreken en beslissen).

Als u wilt deelnemen aan deze vergadering, stuurt u dan even een berichtje aan het PPR-bureau, Nassau Dillenburgerstraat 11, Den Haag. Als er velen willen komen moet daarmee immers rekening worden gehouden bij het inrichten van de zaal!

Afwisselend zal de kerngroep vergaderen in verschillende plaatsen om zodoende het steeds voor een deel van de leden gemakkelijker te maken de vergadering bij te wonen. Is het nu veraf, dan is het een volgende keer waarschijnlijk dichterbij. In de Radikalen-krant zullen wij steeds tijdig plaatsen en data opgeven.

EPE,

politieke teach-in op vrijdagavond 25 oktober (lokaal Jonge Strijd, Lohuizerweg, Epe) met voor de PPR Michel van Hulten, voor de PvdA Hans van den Doel, andere deelnemers nog niet bekend. Noord-Veluwe leden van de PPR vraagt nadere inlichtingen bij uw secretaris Gerard F. van Pijkeren, Mentiesweg 1, Oostendorp, post Elburg.

GELDERLAND,

provinciaal congres van de PPR-Gelderland op 26 oktober 1968 in cultureel centrum De Coehoorn, Coehoornstraat 11 te Arnhem (tegenover N.S.-station). Opening 11.00 uur. Agenda o.a. verkiezing provinciaal actiecentrum (bestuur), actieplan PPR-Gelderland.

WELL (Noord-Limburg),

vormingscentrum kasteel Well, Zaterdag 9 november, van half elf tot half vijf. Inleidingen over Oost-West verhouding in Europa door Michel van Hulten (Bestuurslid PPR) en politieke situatie in Limburg door H. Waltmans (secretaris Limburg PPR). Kosten nog niet bekend. Opgaven en nadere inlichtingen bij H. Korsten, Groenstraat 244, Venlo, telefoon 04700 - 2 04 05.

DELFT,

provinciaal congres vredespolitiek.

De Europese vredespolitiek, gezien in het licht van de voortzetting van de NATO-verplichtingen in 1969, en tegen de achtergrond van de gebeurtenissen rondom Tsjecho-Slowakije.

Er kan geen afgerond PPR-standpunt worden gegeven. De lezingen en discussies moeten een bijdrage leveren tot een programmatische stellingname.

Dit vooral met het oog op het programcongres begin 1969.

Zaterdag, 16 november 1968 van 10.30—16.30 in de Stadsdoelen aan de Verwersdijk 44 te Delft.

Voorzitter van het congres zal zijn mr. A. Q. C. van Ruiten, secretaris PPR. Sprekers: **Drs. J. M. Aarden:** Algemene inleiding, 'n PPR-visie op de Europese Vredespolitiek.

Mr. M. van der Stoel: Welke hervormingen in het NATO-verdrag zijn wenselijk en mogelijk, gezien de huidige opvattingen in de NATO-landen?

Dr. C. Lafeber: Hoe kijkt Oost-Europa door het Gordijn.

Prof. mr. P. H. Kooymans: Toekomstvisie; Hoe moeten we ons politiek handelen van nu aanpassen aan gewenste situatie van morgen?

Forumdiscussie met de sprekers van deze dag in het panel.

Kosten congres incl. lunchpakket ± f 3,—. Opgaven aan Fr. Kuling, Sinaasappelstraat 30, Den Haag.

DORDRECHT,

donderdag 31 oktober, politiek forum met PPR, ARP, D'66, PvdA en PSP. Gevraagd als sprekers: de landelijke voorzitters. Plaats: in de zaal van de Andreaskerk in Wielwijk Tijd: 8 uur.

Alle bijeenkomsten staan open voor alle leden en belangstellenden.

WIE?

HELPT ONS AAN EEN (NOG) BETERE NAAM VOOR DE PARTIJKRANT.

Suggesties zenden aan:

J. C. Lieske,
Klaverweg 13,
HEERDE (Gld.).

Bij voorbaat dank!

Tot nu toe binnengekomen meest opvallende reacties:

PePeR

DE PEPERBUS

RADIKALENDER

INFORMATIE EN DOCUMENTATIE

RADIKALEN

Documentatie nr. 2

De ontstaansgeschiedenis van onze partij in documenten, perscommuniqués en commentaren vastgelegd; periode november 1967—maart 1968.

48 blz., f 2,50

VAN SPIJTSTEMMERS TOT K.V.P.-RADIKALEN

Documentatie nr. 1

Periode maart—september 1967.

64 blz., f 3,25

PROGRAM VAN DE CHRISTEN-RADIKALEN

(het zgn. „Schevenings” program); programpunten vastgelegd op het programcongres der christen-radicalen (gehouden te Scheveningen op 10 en 11 november 1967). Dit program vormt een van de uitgangspunten, waarop het politiek gesprek in de partij Radikalen zich baseert. Voor de eigen programvorming van onmisbaar belang!

48 blz., f 2,50

KOOP, INFORMEER EN DOCUMENTEER UZELF!

Deze drie publikaties kunt u verkrijgen door storting van het verschuldigde bedrag op postgiro 1575600 t.n.v. penningmeester Radikalen, Den Haag. (Niet bestellen per brief of briefkaart. U krijgt ook in dat geval het verzoek eerst te betalen, waarna toezending per ommekeer volgt.)

MOTIE

TSJECHOSLOWAKIJE

De Radikalen van Midden-Brabant zijn ook na de gebeurtenissen in Tsjechoslowakije de mening toegedaan dat de ook door hen vurig bepleite politiek van wegneming van het wederzijdse wan-

trouwen een goede politiek is geweest en dringen er bij het hoofdbestuur van de partij op aan met kracht te willen bevorderen dat de wereldpolitieke ontspanning uitgangspunt en hoofddoel van de Nederlandse buitenlandse politiek wordt gemaakt.

Namens het actiecentrum Midden-Brabant, heden in vergadering te Tilburg bijeen: C. V. Lafeber, voorzitter; J. M. van der Horst, secretaris.

RADIKALEN-KRANT

REDACTIE-SECRETARIAAT: POSTBUS 10 - LELYSTAD

UITGAVE POLITIEKE PARTIJ RADIKALEN — NASSAU DILLENBURGSTRAT 11 — DEN HAAG — TELEFOON (070) 247455

NUMMER 5
DECEMBER 1968
PRIJS 25 CENT

INLEIDING

De Politieke Partij Radikalen ontstond en bestaat, omdat de mensen te weinig kunnen meepraten en mee-beslissen over zaken die hen aangaan.

De grenzen van een verouderd partijstelsel houden steeds vaker tegenstanders bijeen en geestverwanten gescheiden. Dat werkt verlamdend.

Door die machteloosheid wordt te weinig gedaan aan de rotte plekken in de samenleving.

Sinds, een halve eeuw geleden, bijna alle burgers het kiesrecht kregen, zijn in Nederland de ergste misstanden weggewerkt.

Nú gaat het erom, vindt de PPR, solidair te zijn met de anderen, die achter liggen.

De samenwerking met de arme landen is dus een voor-naam programmapunt van de PPR. Zo goed als de partij er trouwens ook in Nederland veel aan gelegen is de achterblijvers vooruit te helpen.

Deze samenleving mag niet ten prooi vallen aan gezapigheid. Zij moet de veerkracht weten te vinden, die nodig is om de wereld wat beter bewoonbaar te maken voor alle mensen.

Om iets te bereiken zullen de mensen steeds meer allerlei dingen samen moeten doen.

In het eerste stadium van mondigheid betekende dit: de staat moet het in orde brengen.

De burgers waren te zwak om het zelf te doen.

Nu groeit er terecht een afkeer van het loket van waarachter alles wordt geregeld.

In de nieuwe fase gaat het „samen doen” — zo hoopt en meent de PPR — betekenen, dat goed opgeleide, zelfbewuste burgers in vrije discussies uitzoeken waarover zij het in meerderheid eens kunnen worden en wat zij daarvan kunnen uitvoeren.

De PPR wil die stelling ook op zichzelf laten slaan.

De samenwerking met anderen — hoe zij zich ook noemen, uit welk milieu zij komen en welke tradities zij ook mogen hebben — staat voorop.

Het gaat erom, dat er iets gebeurt.

Die stelling bepaalt ook het karakter van dit program.

De PPR denkt niet de wijsheid in pacht te hebben.

Dit program is niet af en het is niet volmaakt.

Het ziet af van vrijblijvende beloften.

De tijd, dat programma's bedelbrieven waren waarmee de grote leiders hun volk om stemmen vroegen, behoort voorbij te zijn.

Dit program is een voorstel aan medeburgers om een aantal zaken op een bepaalde manier op te lossen.

Dit program is ook niet een zekere weg.

De PPR zal vele fouten maken.

Wie geen risico's wil, moet bij de PPR niet wezen.

Dit stuk is, om nog even verder te gaan, geen poging om alles nog eens zelf uit te vinden.

Wat anderen al eerder hebben voorgesteld, hebben wij, als het goed leek, graag overgenomen.

En bovenal is dit stuk geen poging om te bewijzen, dat leden van de PPR beter of meer bewogen of pienterder zouden zijn dan leden van andere partijen, bijvoorbeeld de leden van de oude partijen.

Wél gelooft de PPR, dat zij beter in staat is dan de oude partijen iets bij te dragen aan de vernieuwing.

Dat gelooft zij, omdat zij niet in de eerste plaats vraagt: door welke hobbies, door welke historie, door welk geloof, door welke naam worden wij bijeengehouden?

Zij stelt voorop: over welke punten kunnen wij het politiek eens worden?

Er is één ding, waarvan de PPR wél zeker is en waarover zij géén discussie aanvaardt: de gelijkwaardigheid van de mensen. Wie haar aan boord komt met discriminatie op grond van ras, geloof, levensbeschouwing, status, sekse, seksuele geaardheid of wat dan ook, wijst zij af. Want juist om de mens is het haar begonnen.

AAN DE LEDEN

Deze krant bevat de voorstellen voor het politiek program van de Radikalen. Deze voorstellen zijn geformuleerd door de tien programcommissies en de centrale programcommissie (voorzitter mr. H. W. van Doorn). Het is geen „af” program: niet alles is uitputtend behandeld. Dat kan ook niet. Het gaat erom vast te leggen wat de denk- en werkrichting van de Radikalen is. Nu moet de partij, d.w.z. alle partijleden, zich uitspreken over deze programpunten die tot nu toe alleen voor rekening van het centrale program comité komen.

(Lees ook de brief „Aan de Actie-Centra” op blz. 4 van deze krant.)

BEWAAR DEZE KRANT. Zij zal ook verder bij de voorbereiding van het politiek program u van pas komen.

ONTWERP-PROGRAM VAN DE RADIKALEN

HET WERKTERREIN IS DE WERELD

Het gaat er niet om hoe machtsblokken of regeringen overeind gehouden kunnen worden, maar hoe mensen worden geholpen.

De arme landen moeten sneller welvarend worden dan de rijke landen nog rijker.

Burgers van verschillende landen behoren zich meer aan elkaar gelegen te laten liggen.

DAAROM:

1. Tien percent van onze jaarlijkse groei in welvaart apart houden voor de arme landen.
2. Het Nederlandse onderwijs richten op problemen van oorlog en vrede en het dienen van de arme landen.
3. Speciale steun aan het onderwijs van de arme landen zelf. Slechts als het werkelijk niet anders kan, studenten uit hun milieu hierheen halen.
4. Nederlanders, die ontwikkelingswerk doen, onder de Nederlandse sociale wetten vallen.
5. Oppassen dat de hulp aan arme landen geen tiranniek bewind in het zadel houdt.
6. Arme landen, die dat willen, steunen bij hun bevolkingspolitiek.
7. Revoluties zijn verschrikkelijk en behoren niet door ons te worden uitgelokt, maar een volk dat in uiterste nood opkomt tegen tirannie verdient alle Nederlandse steun.
8. Nederland behoort de Verenigde Naties aan te sporen om in te grijpen in zogenaamde „binnenlandse aangele-

genheden”, wanneer het gaat om massamoord, ernstige aantasting van de rechten van de mens of de voorbereiding tot agressie.

9. Nederland moet een speciale strijdmacht opleiden en uitrusten om zonder voorbehoud beslissingen van de Verenigde Naties uit te voeren.

10. Nauwe samenwerking met Canada, de Scandinavische landen en andere landen, die de positie van de V.N. willen versterken in de strijd voor de vrede.

11. Streven naar wapenbeheersing en ontwapening.

Op het ogenblik in het bijzonder:

— aanvaarding van het verdrag tegen verspreiding van kernwapens (plus inspectie), ook door de Euratom-landen,

— stoppen met de opbouw van anti-raketsystemen,

— uitbreiding van de verdragen tegen biologische en chemische wapens.

12. Nederlandse initiatieven voor het beperken van de internationale wapenhandel en het wapenvervoer. Ook op dit terrein de besluiten van de V.N. aanvaarden.

13. Geen internationale politiek, die slechts steunt op de dreiging met een oorlog, gevoerd met allesvernietigende wapens.

14. Ontwapening in Europa aan beide kanten, waarbij het Westen het goede voorbeeld moet durven geven als zich een gelegenheid voordoet.

15. Uiteindelijk doel: geen NAVO en geen Warschau-pact meer, maar een gemeenschappelijk Europees veiligheids-systeem. Zolang dit niet is bereikt kan Nederland slechts lid van de NAVO blijven als het zich tegelijkertijd ook richt op de ontspanning tussen Oost en West en op meer democratische verhoudingen in alle NAVO-landen.

16. Voor de ontspanning tussen Oost en West moet er een regeling komen voor het vraagstuk Duitsland. Zo'n regeling moet inhouden:

— erkenning van Oost-Duitsland en zijn huidige grenzen,

— garanties voor de veiligheid en levensvatbaarheid van West-Berlijn.

17. Niet meedoen aan een politiek, die Rood-China in het isolement houdt.

18. Geen Europese kernmacht.

Geen volledige Westeuropese eenwording als daar toch een Europese kernmacht van komt. Geen Westeuropese eenwording als samenwerking met andere Europese landen daaronder lijdt.

MAATSCHAPPELIJKE ACHTERHOEDE

De aandacht voor de arme landen mag ons niet doen vergeten, dat er in Nederland zelf nog honderdduizenden zijn, die, al hebben ze dan geen honger, in een uitzichtloze leegheid leven.

Met name de burgers, die op alle terreinen in het verdomhoekje zitten — onderwijs, huisvesting, inkomen, cultuur — hebben recht om met voorrang geholpen te worden.

Een grootscheeps onderzoek naar de samenhang van hun problemen en een gecoördineerde aanpak van de oplossing is noodzakelijk.

DAAROM:

19. Invloed van de overheid op de inkomens- en vermogensvorming om te bereiken dat vermeerdering van hun welvaart vooral gaat naar de mensen met lagere inkomens.

20. Burgers, die te weinig krijgen, moeten de zekerheid hebben, dat hun minimumloon of hun uitkeringen sneller stijgen dan de welvaart van de anderen.

21. Meer lage inkomens buiten de belasting houden.

22. Meer belasting naar de sociale verzekeringen.

23. Met verbetering van de steden beginnen in de wijken, die bewoond worden door de maatschappelijke achterhoede.

24. De gevolgen van werkloosheid zijn zo fataal, dat de enige werkloosheid, waarin we kunnen berusten, de ledigheid is van iemand die korte tijd nodig heeft om een andere baan te vinden.

25. Gezondheidsvoorlichting aan de maatschappelijke achterhoede, die daar zelf niet naar zoekt.

26. Vooral bij het peuter-, kleuter- en lager onderwijs een zeer persoonlijke benadering van elk kind, omdat in die fase de kinderen nog geholpen kunnen worden, die uit gezinnen komen die altijd en overal achterblijven. Daarom veel meer onderwijzers, kleinere klassen en diensten, die de onderwijzers helpen kunnen. Herziening van het huidige klassensysteem en afschaffen van de „methode” laten zitten.

27. Bij de besteding van het geld voor het onderwijs de hoogste voorrang voor het opruimen van hinderpalen op de weg van jongeren, die door hun milieu of geldelijke omstandigheden niet het onderwijs volgen dat past bij hun belangstelling of begaafdheden.

28. Een uitkering wegens bijzondere ziektekosten moet ook mogelijk worden bij verpleging thuis.

29. Het genezen van misdadigheid — voor zover mogelijk — is in de eerste plaats een zaak van geestelijke gezondheidszorg en van maatschappelijk werk, niet van strafrecht.

30. Meer nadruk leggen op subsidies voor de bewoner, minder op subsidies voor de woning.

31. Een regeling voor schadeloosstelling na ontslagen als gevolg van faillissement, het sluiten van een bedrijf, fusie, reorganisatie of automatisering.

32. Voor zelfstandigen in landbouw en middenstand die, ondanks hard werken in de knel raken, omdat er voor hun bedrijf geen toekomst meer is, moeten nieuwe volwaardige plaatsen in onze samenleving worden klaargemaakt.

Naast verruiming van de bestaande regelingen, bijzondere maatregelen voor hen in het raam van regionaal welvaarts- en welzijnsbeleid.

Voorts in groeiende bedrijfstakken allereerst plaatsen voor de slachtoffers van krimpende bedrijfstakken.

33. Bij de snelle verandering in de vraag naar arbeid dreigen de oudere werknemers in veel gevallen tussen de wielen te raken. Hun ontslag moet moeilijker gemaakt worden. De uitkeringen beter.

34. Een algemene regeling voor extra-uitkeringen aan ouderen, waardoor het niet meer nodig is de eigen financiële nood bloot te leggen voor men iets krijgt uit de pot van de Algemene Bijstandswet.

TENSLOTTE:

Belastingen, het beheersen van lonen en prijzen, zijn ontoereikend om echt iets te veranderen aan de ongelijkheid. Inkomens en vermogens groeien verder uit elkaar. Toch heeft de PPR geen principiële voorkeur voor het ene economische stelsel boven het andere. De PPR houdt het op dit moment op ons huidige economische stelsel, waarin plaats is voor de particuliere onderneming maar ook voor activiteiten van de overheid. Niemand kan ontkennen dat ons economische stelsel pluspunten heeft, al zitten er ook gebreken aan vast, zoals de grote ongelijkheid van inkomens en vermogens. We zullen deze tekorten zoveel mogelijk moeten opheffen zonder de voordelen aan te tasten. Maar als bij deze opzet weinig van de uitvoering van ons programma terecht komt, moet het stelsel zelf op de helling. Of een bedrijf in handen van de gemeenschap moet komen, moet afhangen van wat het beste is voor die gemeenschap en voor de mensen in dat bedrijf.

MEEDENKEN, MEEPRATEN, MEEBESLISSEN

De staat, de gemeente, het onderwijs, het bedrijf mogen geen ongrijpbare, onpersoonlijke lichamen blijven. Zij moeten van de burgers zelf zijn.

Het mag niet meer voorkomen, dat er kabinetten ontstaan buiten de kiezers om.

Het overheidsapparaat — de defensie — machten ook — moeten van binnenuit en van buitenaf bloot gesteld worden aan een democratische controle.

Voor het economisch leven geldt hetzelfde.

DAAROM:

35. De ontwikkelingssamenwerking zoveel mogelijk in internationaal overleg regelen, omdat zij alle landen

aangaat. Daarom de arme landen steunen als zij de V.N. het laatste woord willen geven.

36. Rechtstreekse verkiezing van de Nederlandse afgevaardigden naar het Europese Parlement.

37. Als het kabinet aftreedt, wordt ook de Tweede Kamer ontbonden en komen er verkiezingen.

38. De kiezers behoren uit te maken welke partijen gaan regeren. Daarom moet de samenwerking van partijen vóór de verkiezingen vaststaan.

39. Wanneer bij een verkiezing voor de Tweede Kamer geen enkele partij of groep van partijen de meerderheid behaalt, moet er een tweede verkiezing komen om uit te maken welke van de twee grootste groepen of combinaties extra-zetels krijgt om wél te kunnen gaan regeren. De kleine partijen niet kunstmatig uit het parlement wegwerken.

40. Het kiesstelsel uit de grondwet halen en in een gewone wet onderbrengen.

41. De Eerste Kamer behoort te worden afgeschaft. Als dat niet meteen lukt: zorgen dat zij een voorstel niet nog eens kan tegenhouden als het een tweede keer door de Tweede Kamer is goedgekeurd.

42. De minister-president moet meer de echte politieke leider van het kabinet en van de regeringsmeerderheid worden. Hij wordt omringd door minder ministers dan er nu zijn, maar die dan ook politiek meepraten. De technische zaken worden overgelaten aan een groter aantal onderministers.

43. Ook een — beetje flinke — minderheid van de Tweede Kamer moet het recht hebben een parlementair onderzoek te organiseren en daarbij onder ede getuigen te horen.

44. De regering zal alle adviezen die zij officieel krijgt meteen publiceren. De hoge uitzondering op de regel kan slechts zijn, dat door publicatie de veiligheid van de staat ernstig wordt bedreigd.

Een klein college van vertrouwensmannen moet beslissen of de overheid terecht zich op de staatsveiligheid beroept.

45. De geheimzinnigheid bij het vormen van een kabinet moet verdwijnen.

De koningin wijst als kabinetsformateur de vrouw of de man aan, die de Tweede Kamer als formateur wenst.

46. Om te kunnen kiezen is het genoeg dat iemand 18 jaar is.

Om gekozen te worden 21 jaar.

47. Kabinetsformatoren moeten niet met kandidaten voor het ministerschap aankomen, die politiek onbekend zijn. Als het even kan behoren ministers en onderministers uit het parlement te komen.

48. Vrijheid van demonstratie.

49. Vrije sollicitatie en openheid bij de benoemingen van ambtenaren en leerkrachten.

50. Overal waar dat nodig is moeten goede gidsen klaarstaan om de burger wegwijst te maken in de doolhof van overheidsdiensten.

51. Dienstplichtigen mogen kiezen tussen de krijgsmacht, de politietroepen van de V.N., werk in een arm land of sociale taken in eigen land.

52. De gemeenteraad maakt een voordracht voor de benoeming van de burgemeester.

53. Burgemeester en Wethouders dienen over al hun politieke daden verantwoording af te leggen tegenover de gemeenteraad. Zij worden ontslagen als zij het vertrouwen van de raad verliezen.

54. Ouders werkelijk medezeggenschap geven in het beleid van de scholen van hun kinderen. Alleen het onderwijs dat zo is opgezet, heeft er recht op door de gemeenschap te worden betaald.

55. Op alle niveaus van het hoger onderwijs dienen de beslissingen genomen te worden door vertegenwoordigende lichamen, gekozen door docenten, studenten en staven. Het bestuur wordt benoemd op voordracht van dat lichaam.

56. De besturen van de „schappen” moeten gekozen worden door alle betrokkenen, georganiseerd of niet.

57. Voor elke bedrijfstak een man of vrouw, die met speciale bevoegdheid klachten onderzoekt.

58. Plannen voor vijf of tien jaar, om richting te geven aan de groeiende produktie. Ruime inspraak van alle betrokkenen.

59. Een einde maken aan de ondemocratische structuur van ondernemingen.

60. De ondernemingsraad moet echt iets te zeggen krijgen, met name als het sociale beleid in het geding is.

61. In alle ondernemingen die een ondernemingsraad moeten hebben, ook een raad van commissarissen voorschrijven. Werknemers en aandeelhouders op de samenstelling van de raad van commissarissen evenveel invloed geven.

Waarborgen dat de commissarissen deskundige mensen zijn die het belang van de onderneming dienen. Geen aparte werknemerscommissarissen en geen aparte aandeelhouderscommissarissen die elk voor hun eigen standje opkomen.

62. De ouderen moeten, als de economische toestand normaal is, de keuze hebben wat langer te blijven werken of wat eerder op te houden. De leeftijd waarop het pensioen begint hoeft niet per se voor iedereen hetzelfde te blijven. Bejaarden alleen in bejaardenoordelen plaatsen als het niet anders meer kan of als zij het zelf graag willen.

JONGE MENSEN

63. Een gedeeltelijke leer- of vormingsplicht tot 18 jaar invoeren om te bereiken, dat de werkende jeugd niet verstoken blijft van de vorming die anderen wel krijgen, al is het dan maar gedurende een deel van de werkweek. En bij die vorming het meebeslissen over zaken van het bedrijf een belangrijke plaats geven.

64. Alle vormen van onderwijs tot broedplaatsen van democratie maken. De leerlingen mede verantwoordelijkheid leren dragen voor vorm en inhoud van de lessen en de verdere gang van zaken op school. In elk geval hebben de leerlingen recht om mee te beslissen, zodra zij hoger onderwijs krijgen.

65. De universiteit ook in dienst stellen van de kritiek op bestaande structuren en waarden.

66. Op school moeten de dringende vraagstukken van nu en morgen de volle aandacht krijgen; niet als franje, maar binnen het onderwijsprogramma. Dus tijd vrij maken om begrip te kweken voor:
— het werk ten dienste van de arme landen,
— het organiseren van de vrede,
— onze verantwoordelijkheid voor de mensen die het slechter hebben.

67. Het onderwijs veel meer gebruiken om leerlingen de weg te wijzen hoe zij in het bedrijven van muziek, sport, kunst en spel voldoening kunnen vinden. Dan hebben zij straks meer kansen om actief gebruik te maken van meer vrije tijd.

Steun voor de kunst van amateurs, voor kunstexperimenten, voor de eigen cultuurvormen van jonge mensen. Financiering van kunstinstellingen en van culturele organisaties op dezelfde wijze als van het onderwijs. Ook kunstenaars hebben recht op een redelijk inkomen.

68. Wetenschappelijk onderzoek moet de opzet van het onderwijs bij de tijd houden. Docenten in hun werktijd de nodige herscholing geven. Voor docenten die er zich makkelijk afmaken ontslag mogelijk maken.

BETALEN

Natuurlijk weten radikalen, dat er betaald moet worden voor wat je hebben wilt, voor jezelf of voor een ander. Ze menen dat elders in dit program al dingen staan, die een wat grotere financiële armslag kunnen geven. Zo is er de kans dat de produktie zal toenemen, als de werknemers zich meer betrokken weten bij de onderneming. Ook beter onderwijs komt de produktie ten goede. Verder betekent planning dat we zuiniger zijn met schaarse middelen. Deze financiële voordelen van een grotere produktie ontstaan pas na enige tijd. Intussen moet er geld komen om uitvoering van dit program mogelijk te maken. De radikalen denken dan aan deze mogelijkheden.

69. Elke minister wordt verplicht ieder jaar aan te geven, welke van zijn uitgaven hij het minst belangrijk vindt: vijf percent van zijn totale uitgaven.

De Kamer zal uitmaken wat er met die vijf percent gebeurt, zonder dat de minister met een veto tussenbeide kan komen.

70. De Kamer moet in de gelegenheid worden gesteld elk jaar een beslissing te nemen over de onzichtbare belastingverhoging die het gevolg is van de geldontwaarding. Het is geen heilige wet, dat de verzwaaring steeds ongedaan gemaakt zal worden. Dat hangt af van wat er verder te doen staat.

71. Je hebt een soort overheidsbemoeiing die het karakter heeft van het verlenen van een dienst, bijvoorbeeld als het om de kunst gaat, om radio en televisie, recreatie, gas, water, lucht, wegen en tunnels. Wanneer het voordeliger uitkomt mogen burgers, die daarvan profiteren, best aan de kosten meebetalen.

(Deze overheidsbemoeiing behoeft ook niet met alle geweld altijd in handen van de overheid zelf te blijven. Wanneer de mensen met kleine inkomens er niet door in de knel raken en er verder geen risico bestaat dat de prijzen hoger worden dan normaal is, bestaat er geen bezwaar tegen dat een particulier bedrijf een tunnel beheert, de telefoon verzorgt of het drinkwater levert.)

72. De Staat dient een groter deel van de opbrengst van bodemschatten te krijgen.

73. Als deze vier maatregelen niet voldoende zijn, valt niet aan belastingverhoging te ontkomen. Omhoog kan het tarief van de vennootschapsbelasting. Bij de inkomstenbelasting stuit verhoging op moeilijkheden in verband met de EEG.

Desnoods kunnen de belastingen op omzetten en de accijnzen worden verzaaid, maar dan moet er iets extra's gedaan worden voor mensen met kleine inkomens. Bijvoorbeeld verhoging van kinderbijslag; pas inkomstenbelasting gaan heffen bij een groter inkomen dan nu het geval is; AOW-uitkering vergroten.

74. Veranderingen in het belastingstelsel aanbrengen om onrechtvaardigheden weg te nemen:

— De winst die gemaakt wordt door het goochelen met vermogens flink belasten.

— Een extra successiebelasting als de ontvanger van een erfenis al veel heeft.

— Om misbruik door handige lieden tegen te gaan: herziening van het belastingstelsel met zijn vele aftrekposten.

LEVEN IN NEDERLAND

De PPR wil haar program besluiten met een hoofdstuk dat van een andere orde is dan de eerste onderdelen.

Tot nu toe ging het vooral om het meebeslissen en om de solidariteit met de achterblijvers. In dit hoofdstuk zal het voornamelijk gaan om het persoonlijk welzijn van iedere burger en om de leefbaarheid van ons land.

GEZONDHEID

75. Het ziekenfonds moet uitgroeien tot een volksverzekering. Ieder moet vrij zijn de arts te kiezen die hij wil. Geen patiënten in rangen en standen.

76. Voorbehoedsmiddelen vrij verkrijgbaar stellen. Zolang er twijfel is over de schadelijkheid van middelen dienen zij door tussenkomst van een arts te worden verstrekt om een geregelde medische controle te bevorderen.

MILITAIRES

77. Militairen moeten ongeveer evenveel verdienen als burgers in vergelijkbare posities in het normale leven.

78. In vredetijd gewone vergripen van militairen naar de gewone rechter.

79. Afschaffing van de celstraf voor militairen, die niets misdadigs hebben gedaan.

80. Militairen, die vinden dat zij in dienst schandig behandeld worden, moeten in beroep kunnen gaan bij een onafhankelijke instantie.

RUIMTE

81. Grond wordt hier steeds schaarser. De overheid moet daarom altijd het laatste woord hebben over de bestemming van de bodem. Winsthandel in grond onmogelijk maken. Als de grond meer waard wordt zonder dat de eigenaar er een hand voor uitstak, komt dat voordeel de gemeenschap toe.

82. Grote steden zijn geen tweederangs woonoorden, want juist door de grote aantallen mensen bij elkaar is het mogelijk veel variatie te krijgen in de onderlinge contacten en in de keuze van werk, opleiding en ontspanning.

De stad lijkt slecht door foute verkeerstoestanden en tekorten bij woningbouw en bestuur.

83. Nederland is te klein voor meer dan één stadsgebied van wereldformaat: de Randstad Holland. Een krachtige ontplooiing van deze randstad moet zorgen dat Nederland in de wereld mee kan komen.

84. Ook buiten het westen moeten de steden zich goed kunnen ontplooiën. De krachten niet versnipperen in een groot aantal kleine kernen.

85. Hoge voorrang voor het bewoonbaar maken van de steden.

86. Op grote schaal oude stadswijken vernieuwen en krotten opruimen. Wel ontzien wat historisch de moeite waard is. De eigen plannen van bewoners van een wijk

aanmoedigen door geld, door hulp, door nieuwe bestuursvormen, door het indammen van administratieve flauwekul.

87. Het openbaar vervoer dient aantrekkelijk gemaakt te worden. Je moet niet kletsnat en verkouden thuiskomen, wanneer je de bus hebt genomen.

88. Het mag niet zo zijn, dat de landbouwer allerlei voorzieningen mist, die in de „bebouwde kom” normaal zijn.

89. In een land als Nederland moet bij de inrichting van het landelijk gebied de behoefte aan recreatie van de hele Nederlandse bevolking een rol spelen.

90. In landelijk gebied geen verspreide nieuwbouw, die het karakter van dat gebied aantast.

SOCIAAL BELEID

91. De kinder aftrek afschaffen. De kinderbijslag belastingvrij maken en zo nodig verhogen.

92. Alle pensioenen vastankeren aan het beginsel, dat wie werkt moet zorgen voor wie niet meer werken kan. De pensioenen gaan dan mee met de welvaart. Bij alle sociale uitkeringen hoort een vakantiegeld.

93. De ontwikkeling, dat naar verhouding minder mensen op de boerderij gaan werken of in de fabriek, maar meer in de dienstensector, bewust in de hand werken.

94. De werkgelegenheid spreiden. Rekening houden met de plaatselijke toestand op de arbeidsmarkt, maar ook met de bereidheid van de „streek” om zelf mee te werken. Doeltreffende voorzieningen buiten de Randstad om vestiging van bedrijven aantrekkelijk te maken. Landelijk en per streek speciale werkgelegenheidsstaven voor de nodige planning en actie. In die staven werken overheid, bedrijfsleven en werknemers samen.

95. Een staking is rechtmatig, zolang de rechter niet vaststelt dat het in bepaalde situaties en overdreven middel is.

96. Als een bedrijf over de kop gaat, moeten eerst de salarisschulden betaald worden, zelfs vóórdat de fiscus mag komen aankloppen.

97. Van de vermogens, die in bedrijven worden gevormd, een flink deel naar de werknemers.

ONDERWIJS

98. Seksuele voorlichting moet een goede plaats krijgen in het onderwijs.

99. Het heeft in een klein land als het onze geen zin, dat er aan alle universiteiten zo veel mogelijk studierichtingen zijn. Daarom moeten de universiteiten de taken verdelen en kleinere afdelingen op één plaats samenvoegen. Een deel van de studenten moet dan verder reizen. Hun reiskosten vergoeden.

Niet iedereen heeft zo de vrijheid om te studeren waar hij wil. Dat is aanvaardbaar. De vrijheid om te studeren zolang men wil, inperken. De studiekeuze moet echter vrij zijn.

100. Scheiding van het universitaire onderwijs dat gericht is op een beroep, en het onderwijs dat voorbereidt op wetenschappelijk onderzoek.

Bij het verlenen van studietoelagen de prestatie van de student — niet de financiële toestand van zijn ouders — doorslaggevend laten zijn.

RAPPORTEN VAN DE PROGRAMCOMMISSIES BESTELLEN?

De gestencilde rapporten van de programcommissies, die als basis hebben gediend voor het voorlopig program, zijn tegen betaling van 50 cent op postgiro 15 75 600 van de penningmeester Radikalen te verkrijgen. (50 ct. per stuk! De hele serie kost dus 5 gulden.) Niet bestellen per brief of briefkaart, u krijgt dan toch ook het verzoek eerst te betalen, voor de rapporten u worden toegezonden.

1. Politieke en staatkundige vernieuwing
2. Democratisering van de samenleving in het bijzonder het bedrijfsleven
3. Onderwijs, vorming, cultuurpolitiek

4. Ruimtelijke ordening en woningbouw
5. Sociale zekerheid, maatschappelijk werk en geneeskundige zorg
6. Vredespolitiek
7. Financiering overheidsuitgaven
8. Inkomens- en vermogenspolitiek
9. Welvaart- en werkgelegenheidspolitiek
10. Problemen verouderende samenleving

Extra-exemplaren van deze krant met het ontwerp-program kunt u ook bestellen op dezelfde wijze, eveneens tegen 50 ct. per exempl. (verzendingkosten zijn al inbegrepen).

P.P.R.

IN RADIO EN T.V.

RADIO:

zaterdag 28 december, 11 en 25 januari om 18.19 uur (Hilversum 1)

T.V.:

woensdag 29 januari om 20.20 uur (Nederland 1)

INFORMATIE EN DOCUMENTATIE

Documentatie nr. 2

De ontstaansgeschiedenis van onze partij in documenten, perscommuniqués en commentaren vastgelegd; periode november 1967 - maart 1968.

48 blz., f 2,50

VAN SPIJTSTEMMERS TOT K.V.P.-RADIKALEN

Documentatie nr. 1

Periode maart - september 1967

64 blz., f 3,25

PROGRAM VAN DE CHRISTEN-RADIKALEN

(het zgn. „Schevenings” program): programpunten vastgesteld op het programcongres der christen-radicalen (gehouden te Scheveningen op 10 en 11 november 1967). Dit program vormt een van de uitgangspunten, waarop het politiek gesprek in de partij Radikalen zich baseert. Voor de eigen programmavorming van onmisbaar belang!

48 blz., f 2,50

KOOP, INFORMEER EN DOCUMENTEER UZELF!

Deze drie publikaties kunt u verkrijgen door storting van het verschuldigde bedrag op postgiro 1575600 t.n.v. penningmeester Radikalen, Den Haag. (Niet bestellen per brief of briefkaart. U krijgt ook in dat geval het verzoek eerst te betalen, waarna toezending per ommekeer volgt.)

AAN POLITIEKE PARTIJ RADIKALEN

postbus 10 - Lelystad

Uitknippen en opsturen (geef het door!)

NAAM

ADRES

WOONPLAATS

Nr. postgiro (leesbaar s.v.p.)

geeft zich op als lid

(opgave als abonnee op deze krant voor 1969, door storting van f 5,— op postgiro 1575600, vermeldt krant op het girobiljet)

AAN DE AKTIE-CENTRA

Den Haag, december 1968

Middels deze Radikalenkrant biedt het centraal program comité de partij deze Programmapunten ter discussie aan.

Deze eerste aanzet tot een program van de Radikalen, is daarmee in discussie gegeven aan de gehele partij, die tot 1 februari 1969 in de gelegenheid wordt gesteld om voorstellen tot wijziging en aanvulling bij het partij-secretariaat in te dienen.

Het centraal program comité beoogt met deze procedure een zo breed mogelijke inspraak binnen de partij te bewerkstelligen.

Wij willen u graag nog mededelen hoe deze programmapunten tot stand zijn gekomen.

In de maanden augustus, september en oktober heeft een tiental programcommissies hard gewerkt om voor verschillende programgebieden een rapport op te stellen. Deze rapporten zijn in de maand november — na stevig vóórwerk van het program-secretariaat — door het centraal program comité (c.p.c.) in twee uitvoerige vergaderingen verwerkt tot het thans aangeboden stuk. Dit is zó opgesteld, dat wij verre blijven van de volledigheid, die andere partij-programma's kenmerkt, het is veelmeer de bedoeling een aantal programmeisen op tafel te brengen, die karakteristiek zijn voor de programma-lijn en de mentaliteit van onze partij.

De selectie en indeling, die aan deze programmapunten ten grondslag liggen zijn geheel voor rekening van het centraal program comité.

De rapporten van de afzonderlijke programcommissies, die het c.p.c. tot leidraad bij haar werk hebben gediend, zijn uiteraard ook van groot belang voor de komende programdiscussies binnen de partij. Daarom zijn deze rapporten voor eenieder verkrijgbaar bij het partij-secretariaat. Zij kunnen worden besteld door overschrijving van 50 cent per programrapport (nummer van rapport vermelden).

Van de Aktiecentra verwacht het c.p.c. thans, dat deze de discussie betreffende het program op gang zullen brengen.

Het c.p.c. vindt, dat elk Aktiecentrum onmiddellijk één of meer groepen moet vormen, die met het aangeboden programstuk aan het werk gaan en hun meningen en voorstellen op papier zetten vóór 1 februari 1969. De tijd is kort, maar dat biedt juist een kans om stug en geconcentreerd te werken.

Het c.p.c. rekent hierbij volledig op de leiding van de Aktiecentra.

Over de verdere procedure nog het volgende:

In de eerste helft van februari zullen alle voorstellen uit de partij tot wijziging en aanvulling worden geordend en vereenvoudigd, waarna de 2e helft van februari en de eerste helft van maart zullen worden benut voor pre-advisering van de voorstellen door het c.p.c. In deze periode zullen ook de programcommissies weer worden ingeschakeld voor het geven van hun adviezen en opmerkingen.

In de 2e helft van maart zal het ontwerp-program als stuk van het c.p.c. via de daarvoor in aanmerking komende partijorganen, die dan nog hun aanvullingen en opmerkingen kunnen toevoegen aan de leden worden gezonden ter behandeling in het congres, dat waarschijnlijk in april 1969 zal plaatshebben.

namens het centraal program comité,

H. W. van Doorn, voorzitter,

A. Q. C. van Ruiten, secretaris.

**Nieuwe leden en sympathisanten
STORT EEN STARTBIJDRAGE**

Postgiro 1575600

**Penningmeester
RADIKALEN Den Haag**

(De contributieregeling voor 1969
verschijnt in deze krant in februari)

AGENDA

Kerngroepvergaderingen

Voortaan iedere eerste zaterdag van de maand. Reserveert die dagen nu al in uw agenda. Zorg dat een afgevaardigde van ieder aktie-centrum er is.

Politieke café's

Leeuwarden: elke maandagavond om 20.30 uur in Café Chantant Passe Partout, Noord-Vliet 13.

Roermond: elke derde dinsdag van de maand in Café Smeets, Gebroeklaan 10 (Maasniel tegenover Sportfondsenbad).

KRONIEK

Venray

Op 13 december is opgericht het 10e Limburgse regionale aktie-centrum: Venray en omgeving. Eerste leden — voorzover aan deze krant bekend — J. v. d. Kolk, Horst; H. G. Wilms, Sevenum; F. J. Tausch, Venray. Voorlopig contactadres: J. A. van der Liet, Hamert 37, Wellerlooi, telefoon 04703-213.

PPR - Limburg - D '66

Het overleg tussen de PPR en D'66 heeft geleid tot een ontwerp-programma van samenwerking in Limburg, dat thans nog door de regionale aktie-centra zal worden besproken voordat het definitief wordt.

Purmerend

Zaterdag 30 november jl. vond in Purmerend een ontwikkelingshulp-manifestatie plaats, georganiseerd door de PSP en Radikalen te Purmerend. Op een van de centrale pleinen was een grote informatiestand ingericht, waar de bevolking van Purmerend materiaal omtrent achtergrond van ontwikkelingshulp kon kopen of gratis verkrijgen.

Tevens werd het accent op de landelijke rietsuikeraktie gelegd, met groot succes werden die dag een aantal balen rietsuiker aan de man gebracht. Vanzelfsprekend werd ook informatie gegeven over de doelstellingen van PSP en PPR en verkochten beide partijen hun documentatie.

Meer dan 200 Purmerenders maakten van de gelegenheid gebruik — na de vorige avond premier De Jong beluisterd te hebben — om hun handtekening te zetten onder de petitie aan Staten Generaal omtrent de befaamde f 225 miljoen extra voor de NAVO.

Voor de PPR-Purmerend staat het vast, dat dergelijke informatiestands — met mogelijk inhaken op actuele politieke zaken — de belangstelling van de burger voor politiek en daaruitvolgend ook voor de PPR — alleen maar zullen bevorderen.

Vernieuwing in Limburg

Dr. Waltmans wees in zijn inleiding tijdens de PPR-studiedag (Well, 9 nov.) op de „politieke kou” die de KVP teistert. Een machtscomplex, dat tientallen jaren het openbare leven in Limburg heeft beheerst, brokkelt af. De structurele vernieuwing in de samenleving werkt ook in de politiek door. De inleider noemde als voorbeeld 28 Limburgse gemeenten, waar tot de verkiezingen van 1967 meer dan 90 % der stemmen op de KVP werden uitgebracht. In 1967 haalde de KVP echter in geen van deze gemeenten de 90 %. De vernieuwing in het politieke denken zal echter vooral van de jonge kiezers, die voor het eerst stemmen, moeten komen. Het is niet waarschijnlijk, dat bij de oudere kiezers die met bepaalde politieke opvattingen zijn vergroeid, radikale veranderingen zullen optreden. De PPR kan naar schatting thans rekenen op 4,7 % der kiezers in Limburg. Dat is nog aanzienlijk onder de maximaal 20 %, die in de eerste aanloop bereikbaar zijn. In verband hiermee somde Dr. Waltmans een aantal punten op ter verbetering van de organisatie en activiteiten der PPR in Limburg. De samenwerking met andere partijen kan maar één doel hebben: de vorming van een progressieve concentratie. Bij de opbouw van een dergelijke concentratie mag D'66 — landelijk gezien — de vrijblijvendheid en het pragmatisme niet tot beginsel verheffen. Zij zal ook duidelijker moeten kiezen voor ingrijpende maatschappelijke structuurveranderingen. De Partij van de Arbeid wordt in haar vernieuwingsdrang geremd door verouderingsverschijnselen. De Anti-Revolutionairen beschikken zonder twijfel wel over zuiver politiek instinct, maar dit is nog geen progressiviteit. Voor alle partijen geldt, dat een progressieve concentratie alleen mogelijk is op de basis van een drastische vernieuwing in het denken.

PETITIE AAN DE STATEN-GENERAAL

Wij achten het verbazingwekkend dat zo snel en zo gemakkelijk de defensieuitgaven met 225 miljoen gulden verhoogd kunnen worden, terwijl deze regering en de meerderheid van het parlement geen extra middelen ter beschikking stellen voor bijv. kleinere schoolklassen, verbetering A.O.W., bouw van meer woningwetwoningen, verhoging ontwikkelingshulp en niet te vergeten grootscheeps vredesonderzoek.

Belangrijker nog is dat bij herhaling door deskundigen betoogd werd dat verdere opvoering van onze vernietigingskracht de vrede en veiligheid eerder bedreigt dan bevordert. Ook is een extra bewapening in strijd met de internationale ontspanningspolitiek die het kabinet-De Jong zegt na te streven. Deze verhoging dient dus te worden afgewezen. Wij verzoeken de leden van de Eerste en Tweede Kamer bij de begrotingsbehandeling deze verhoging alsnog ongedaan te maken.

Onze partij heeft samen met vele anderen: de PSP,

delen van D '66 en de PvdA, kerkelijke-, jongeren- en vredesorganisaties, deze petitie verzonden aan de Eerste en Tweede Kamer en vraagt iedereen die het ermee eens is een briefkaart te sturen aan de Tweede Kamer, Binnenhof 1A, Den Haag, met als tekst: *Tegen verhoging 225 miljoen gulden defensiebegroting.*

U weet het: de Tweede Kamer heeft deze verhoging al goedgekeurd, moet echter nog beslissen over de dekking van deze extra-uitgaven (met name welke belastingen verhoogd moeten worden), de Eerste Kamer moet er nog helemaal over beslissen. Schreef u nóg niet, doe het dan nu! Wij zorgen wel dat er geteld wordt.

Wilt u meehelpen ook anderen te laten tekenen vraag dan gedrukte petitielijsten aan waarop bovengenoemde tekst staat afgedrukt om handtekeningen te verzamelen bij uw bureaus, kennissen, op uw werkplaats, school en kantoor. Werk eraan! Petitielijsten aanvragen bij postbus 10, Lelystad of tel. 03200 - 1279 (M. van Hulst).

PROVINCIALE SECRETARISSEN P.P.R.

Groningen: mevr. E. de Vries-Hillebrand Hooiweg 26e, Eelde

Friesland: mevr. E. de Wal-Wolf J. van de Wielenweg 11, Bakkeveen tel. (05120) 45 75 (p), (05169) 241 (k)

Drenthe: J. v. d. Berg Eem 21, Assen, (05920) 40 41 (k)

Overijssel: J. H. Grimberg Schipholtstraat 34a, Glanerbrug tel (5424) 15 81 (p)

Gelderland: J. van Aken Vossenstraat 5, Doetinchem tel. (08340) 38 94 (p), (08300) 3 70 81 (k)

Utrecht: mevr. E. Griepink Prof. dr. Bakkerlaan 101, Jutphaas tel. (03471) 17 47

Noord-Holland: L. van Pelt Planetenstraat 170, Purmerend tel. (02990) 50 19 (p)

Zuid-Holland: A. J. Becqué Van Adrichemstraat 133, Delft tel. (01730) 3 12 40 (p)

Zeeland: W. van Groffen Singel 205, Vlissingen tel. (01184) 26 35 (p)

Noord-Brabant: H. Lagarde Rechterstraat 36, Boxtel

Limburg: mevr. D. Jager-Van Lonkhuyzen Pijnsweg 117, Heerlen tel. (04440) 1 49 83 (p)

Nederland: postbus 10, Lelystad, tel. (03200) 12 79 (p) (ledenwerving en krant) Nassau Dillenburgstraat 11, Den Haag (partijbureau) (070) 24 74 55

DEZE KRANT

kunt u bijbestellen door op de postgiro-rekening van de penningmeester Radikalen 15 75 600 50 cent per gewenst extra-exemplaar te storten.

DEZE KRANT

gaat volgend jaar (1969) regelmatig verschijnen. Hij zal steeds op de eerste van de maand uitkomen. Kopij en mededelingen inzenden tot de 15e van de eraan voorafgaande maand. Nummer 1 1969 verschijnt op 1 februari.

DEZE KRANT

wordt altijd toegezonden aan alle leden van de PPR. Anderen kunnen er zich op abonneren: jaar-abonnement f 5,— (inclusief verzendkosten). Betaling op postgiro 15 75 600 van de Penningmeester Radikalen, Den Haag.